

Lovforslag nr. L 166. Fremsat den 28. marts 2008 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erstatning for atomskader

(Ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren, skadesbegreb, forældelse mv.)

§ 1

I lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader, som ændret ved lov nr. 732 af 7. december 1988, § 4 i lov nr. 363 af 18. maj 1994, § 9 i lov nr. 433 af 31. maj 2000 og § 7 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 1, *litra e*, nr. 5, ophæves, og i stedet indsættes:
- »5) anlæg til opbevaring af nuklear substans, bortset fra midlertidig opbevaring under transport,
- 6) anlæg til slutdeponering af nuklear substans,
- 7) reaktorer, fabrikker eller anlæg, der er under afvikling (dekommissionering), og«.

Nr. 6 bliver herefter nr. 8.

2. § 1, *litra h*, affattes således:

»h) *nuklear skade*:

skade, som er forårsaget af ioniserende stråling, der udsendes fra en strålingskilde i et nukleart anlæg eller fra nukleart brændsel eller radioaktivt produkt eller affald i et nukleart anlæg eller fra nuklear substans, der kommer fra, har oprindelse i eller sendes til et nukleart anlæg, uanset om tabet eller skaden er forårsaget af radioaktive egenskaber ved disse stoffer eller en forening af radioaktive egenskaber med giftige, eksplosive eller andre farlige egenskaber;«.

3. § 1, *litra j-m*, ophæves, og i stedet indsættes:

»j) *Pariskonventionen*:

konvention om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, der blev indgået i Paris den 29. juli 1960 og ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ændringsprotokol af 16. november 1982 eller ændringsprotokol af 12. februar 2004;

k) *Tillægskonventionen*:

tillægskonvention til Pariskonventionen, der blev indgået i Bruxelles den 31. januar 1963 og ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ændringsprotokol af 16. november 1982 og ændringsprotokol af 12. februar 2004;

l) *Wienkonventionen*:

konvention om ansvar for atomskade, der blev indgået i Wien den 21. maj 1963, eller ændringsprotokollen hertil, som blev indgået i Wien den 12. september 1997;

m) *Fællesprotokollen*:

den protokol, der blev indgået i Wien den 21. september 1988, om anvendelse af Wienkonventionen og Pariskonventionen;

n) *konventionsstat*:

stat, som har tiltrådt Pariskonventionen.«

4. § 5, *stk. 1 og 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

»Ved en nuklear ulykke, som er indtruffet her i riget, kan en skadelidt kræve erstatning i medfør af reglerne i dette kapitel for nuklear skade

som følge heraf, hvis den nukleare skade er indtrådt

- a) her i riget, herunder inden for rigets eksklusive økonomiske zone,
- b) i en anden stat, der har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten,
- c) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke havde tiltrådt Wienkonventionen og Fællesprotokollen,
- d) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke ikke havde noget nukleart anlæg på sit territorium eller havområde fastlagt i henhold til folkeretten, eller
- e) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke havde regler om erstatningsansvar for nuklear skade, som er i overensstemmelse med principperne i Pariskonventionen.

Stk. 2. Stk. 1 finder ligeledes anvendelse, hvis den nukleare skade er indtrådt ombord på et skib eller luftfartøj, der er registreret i en stat, som er omhandlet i stk. 1. Ved transport af nuklear substans til en modtager i en stat, der ikke er omhandlet i stk. 1, skal ulykken være indtruffet, før materialet er udladet fra det transportmiddel, med hvilket det er ankommet til denne stats territorium, og ved transport af nuklear substans fra en afsender i en sådan stat, skal ulykken være indtruffet, efter at materialet er indladet i det transportmiddel, der skal udføre transporten fra denne stat.

Stk. 3. Ved en nuklear ulykke, som er indtruffet uden for nogen konventionsstats territorium, eller hvor ulykkesstedet ikke med sikkerhed kan fastslås, kan en skadelidt kræve erstatning af en anlægsindehaver her i riget i medfør af reglerne i dette kapitel, hvis den nukleare skade er indtrådt i en stat, der er omhandlet i stk. 1.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

5. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Skade efter denne lov omfatter

- 1) personskade,

- 2) tingsskade,

- 3) andet formuetab, og

- 4) rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet.«

6. I § 8 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Indehaveren af et anlæg kan kun påtage sig ansvaret for forsendelse af nuklear substans, hvis den pågældende har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

7. I § 13, stk. 2, 1. pkt., ændres »borgerkrig, oprør eller en alvorlig naturkatastrofe« til: »borgerkrig eller oprør«.

8. I § 14, stk. 2, ophæves 2. pkt., og i 4. pkt., som bliver 3. pkt., ændres »Reglerne i 1. og 2. pkt.« til: »Reglen i 1. pkt.«.

9. § 15 affattes således:

»§ 15. Anlægsindehaverens erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, hvis anlægsindehaveren kan godtgøre, at skadelidte forsætligt eller ved grov uagtsomhed har medvirket til skaden.«

10. I § 17, stk. 1, udgår »af 21. maj 1963 om ansvar for nuklear skade«, og »sådan« ændres til: »nuklear«.

11. § 20, stk. 1, affattes således:

»Er en nuklear skade forvoldt både ved en nuklear ulykke og ved en anden ulykke, anses skaden for at være forvoldt ved den nukleare ulykke i det omfang, den anden ulykkes del af skaden ikke med rimelighed kan udskilles fra den nukleare skade.«

12. § 21, 1. og 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Hvis en anlægsindehaver her i riget bliver erstatningsansvarlig for nuklear skade indtrådt uden for Danmark, kan justitsministeren fastsætte en begrænsning af anlægsindehaverens ansvar i forhold til skadelidte i en stat, der har fastsat regler om begrænsning af anlægsindehaveres ansvar i forhold til skadelidte i Danmark.«

13. § 21, stk. 2, ophæves.

14. I § 22, stk. 1, 1. og 2. pkt., udgår »efter § 21«.

15. § 23 ophæves.

16. § 25, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Forældelse indtræder senest 10 år efter den skadevoldende handlingens ophør for fordringer på erstatning for anden skade end personskade.«

17. § 26, stk. 1, affattes således:

»Indehaveren af et nukleart anlæg her i riget skal tegne og opretholde en forsikring på 700 millioner euro til dækning af det ansvar for nuklear skade, som indehaveren kan ifalde efter dette kapitel eller anden konventionsstats lov. Justitsministeren kan dog i særlige tilfælde under hensyn til anlæggets størrelse og art, omfanget af det transporterede og de sandsynlige følger af en nuklear ulykke i forbindelse med transport, som omfattes af ansvaret, og omstændighederne i øvrigt fastsætte en lavere forsikringssum, dog ikke under 80 millioner euro.«

18. § 26, stk. 2, 4. pkt., ophæves.

19. I § 30 udgår »inden for begrænsningen efter § 21«.

20. I § 31, stk. 1, ændres »ansvarsbegrænsningen i henhold til §§ 21-22« til: »begrænsningen af sikkerhedsstillelsen efter § 26«.

21. § 31, stk. 1, litra a, ophæves.

22. § 31, stk. 1, litra d, der bliver litra c, affattes således:

»c) skaden er indtrådt:

- 1) her i riget eller i anden stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen;
- 2) på eller over havområder, der ligger uden for et søterritorium tilhørende en stat, som har tiltrådt Tillægskonventionen, hvis skaden har ramt en statsborger i en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen; skaden er indtrådt om bord på eller lidt af et skib registreret her i riget; skaden er indtrådt om bord på eller lidt af et luftfartøj registreret her i riget; eller skaden er indtrådt på en kunstig ø, formation eller konstruktion under jurisdiktion af en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen; eller
- 3) i eller over en stats eksklusive økonomiske zone eller kontinentalsokkel i forbindelse med udforskning eller udnyttelse af naturrigdomme, hvis staten har tiltrådt Tillægskonventionen.«

23. § 31, stk. 2, 1. pkt., ophæves.

24. § 32, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»De samlede erstatninger, som i anledning af samme nukleare ulykke skal betales af staten i medfør af denne lov, er begrænset til et beløb svarende til 1.500 millioner euro.«

25. § 32, stk. 3, ophæves.

26. § 34, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Er et erstatningskrav for anden skade end personskade, der her i riget er forvoldt ved en nuklear ulykke, for hvilken indehaveren af et anlæg her i riget er ansvarlig, bortfaldet i medfør af § 25, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelse i anden konventionsstats lov, udredes erstatningen af staten.«

27. § 34, stk. 1, 4. og 5. pkt., ophæves.

28. I § 36, stk. 1, ændres »kan anlægges her i riget« til: »anlægges ved Københavns Byret«, og i *litra a*, indsættes efter »her i riget«: », herunder inden for rigets eksklusive økonomiske zone«.

29. Efter § 36 indsættes før overskriften »Fuldbyrdelse af udenlandske domme«:

»Lovvalg

§ 36 a. For sager anlagt her i riget efter denne lov finder dansk ret, bortset fra lovvalgsreglerne, anvendelse, medmindre andet følger af denne lov.

Repræsentation af skadelidte

§ 36 b. I sager omfattet af denne lov kan en stat som mandatar udføre retssager for egne statsborgere eller personer med bopæl eller ophold på statens territorium, når de pågældende har givet samtykke hertil.

Omregning til dansk mønt

§ 36 c. Omregning til dansk mønt foretages efter kursen på den dag, ulykken skete.«

§ 2

Justitsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden, og kan herunder fastsætte af lovens bestemmelser træder i kraft på forskellige tidspunkter.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft

for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

	<i>Side</i>
<i>Indholdsfortegnelse</i>	
1. <i>Indledning og baggrund</i>	5752
2. <i>Gældende ret</i>	5753
3. <i>Ændringsprotokollerne til Pariskonventionen og Tillægskonventionen</i>	5754
3.1. <i>Ændringsprotokollen til Pariskonventionen</i>	5754
3.2. <i>Ændringsprotokollen til Tillægskonventionen</i>	5755
4. <i>Lovforslagets hovedindhold</i>	5755
4.1. <i>Skadesbegrebet</i>	5755
4.2. <i>Anlægsindehaverens erstatningsansvar og sikkerhedsstillelse</i>	5756
4.3. <i>Forbehold i forhold til lande med lavere ansvarsbeløb</i>	5757
4.4. <i>Forældelsesfristen</i>	5757
4.4.1. <i>Forældelsesfristens længde</i>	5757
4.4.2. <i>Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt</i>	5758
4.5. <i>Bestemmelser vedrørende sagsanlæg</i>	5759
4.6. <i>Værneting og lovvalg</i>	5759
5. <i>Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser</i>	5760
6. <i>Høring</i>	5761
7. <i>Sammenfattende skema</i>	5761
 <i>Bilag</i>	
1. <i>Lovforslaget sammenholdt med gældende lov</i>	5769
2. <i>Ændringsprotokollen til Pariskonventionen (dansk oversættelse)</i>	5780
3. <i>Ændringsprotokollen til Tillægskonventionen (dansk oversættelse)</i>	5789

1. Indledning og baggrund

Lovforslaget tager sigte på i dansk ret at gennemføre ændringsprotokollerne af 12. februar 2004 til Pariskonventionen om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område og Tillægskonventionen, således at Danmark kan ratificere ændringsprotokollerne. Begge konventioner er OECD-konventioner. Ved ændringsprotokollerne indføres bl.a. et nyt skadesbegreb og nye regler om forældelse. Derudover sker der en forhøjelse af det maksimumbeløb, som en stat kan komme til at hæfte for ved en nuklear ulykke. Lovforslaget indfører endvidere et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren.

Med en vedtagelse af lovforslaget giver Folketinget samtykke til, at Danmark ratificerer de nævnte ændringsprotokoller.

Lovforslaget bygger på en rapport om gennemførelse i dansk ret af ændringsprotokollerne af 12. februar 2004 til Pariskonventionen og Tillægskonventionen om erstatning for atomskade (herefter »rapporten«) afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet (herefter »arbejdsgruppen«). Rapporten har været sendt i høring, jf. pkt. 6 nedenfor. Lovforslaget er udarbejdet på grundlag af lovudkastet i rapporten og de modtagne høringssvar. Dog er der foretaget en præcisering i den foreslåede bestemmelse om atomskadeerstatningslovens anvendelsesområde af, at lo-

F. t. l. vedr. erstatning for atomskader

ven også i visse tilfælde vil finde anvendelse ved nukleare ulykker indtruffet uden for Danmark, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

De to ændringsprotokoller er optrykt som bilag til lovforslaget.

Danmark har ikke længere nukleare anlæg i drift. Folketinget har ved folketingsbeslutning nr. B 48 den 13. marts 2003 meddelt samtykke til, at en afvikling (dekommissionering) af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø kan ske hurtigst muligt, således at arealerne kan frigives til ubegrænset brug inden for en tidshorisont på op til 20 år. Afviklingen blev påbegyndt i efteråret 2004 og er endnu ikke tilendebragt. De danske nukleare anlæg under afvikling er ejet af den danske stat, som er selvforsikrende. Ansvar for de nukleare anlæg er i forbindelse med afviklingen blevet overdraget fra Forskningscenter Risø til Dansk Dekommissionering, som er en selvstændig virksomhed under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

2. Gældende ret

Pariskonventionen af 29. juli 1960 om ansvaret over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved protokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, og Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til Pariskonventionen, som ændret ved protokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, er gennemført i dansk ret ved lov om erstatning for atomskader (lov nr. 332 af 19. juni 1974 med senere ændringer, herefter »atomskadeerstatningsloven«).

Formålet med konventionerne er at sikre, at ofre for nukleare ulykker har adgang til at få erstatning.

Pariskonventionen vedrører ansvaret for indehaveren af et nukleart anlæg og dermed de skadelidtes mulighed for via anlægsindehaveren eller dennes forsikringsselskab at få dækning for deres tab. Anlægsindehaverens ansvar er i medfør af konventionen begrænset til 15 mio. SDR (Special Drawing Rights), svarende til ca. 120 mio. kr. pr. nukleare ulykke, og kan i visse tilfælde nedsættes til 5 mio. SDR, svarende til ca. 40 mio. kr.).

Tillægskonventionen supplerer Pariskonventionen og angår adgangen til supplerende erstatning tilvejebragt af offentlige midler i de tilfælde, hvor skadelidtes tab ikke kan dækkes inden for Pariskonventionens rammer.

Tillægskonventionen med tilhørende protokoller garanterer for hver nuklear ulykke en samlet erstat-

ningssum på op til 300 mio. SDR (ca. 2,4 mia. kr.). Beløbet tilvejebringes gennem et trettrinssystem. Første trin, som udgøres af ansvaret efter Pariskonventionen, må ikke være mindre end 5 mio. SDR (ca. 40 mio. kr.), og det dækkes ved hjælp af forsikring eller anden økonomisk sikkerhed. Andet trin, som udgør differencen mellem første trin og 175 mio. SDR, dvs. ca. 1,4 mia. kr., skal dækkes af offentlige midler, der stilles til rådighed af anlægsstaten. Tredje trin udgør differencen mellem andet trin og 300 mio. SDR, dvs. ca. 1 mia. kr., og det skal dækkes af offentlige midler, der stilles til rådighed af de kontraherende stater i fællesskab efter Tillægskonventionens bestemmelser herom.

Den enkelte stats bidrag til tredje trin aktualiseres først ved en konkret nuklear ulykke, hvor erstatningsbeløbene overstiger de pågældende beløbsgrænser.

Ud over Danmark har følgende 14 lande ratificeret Pariskonventionen: Belgien, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Italien, Holland, Norge, Portugal, Slovenien, Spanien, Sverige, Tyrkiet og Storbritannien, og følgende 11 lande ratificeret Tillægskonventionen: Belgien, Finland, Frankrig, Tyskland, Italien, Holland, Norge, Slovenien, Spanien, Sverige og Storbritannien.

Konventionerne er som nævnt gennemført i dansk ret ved atomskadeerstatningsloven. Loven fastsætter regler for, hvem der er erstatningsansvarlig i tilfælde af, at der ved en ulykke i et nukleart anlæg eller under transport af nuklear substans forvoldes nuklear skade. Loven indeholder endvidere bestemmelser om statens hæftelse for erstatningsbeløb, som på grund af lovens begrænsning af ansvaret for anlægsindehaveren ellers ikke ville kunne fyldestgøres. Derudover er der i loven bestemmelser om forældelse, værneting og fuldbyrdelse.

Anlægsindehaverens maksimale erstatningsansvar er i loven begrænset til 60 mio. SDR (ca. 480 mio. kr.), hvilket er et højere niveau end påkrævet efter Pariskonventionen. Anlægsindehaveren er forpligtet til at tegne og opretholde en forsikring, der dækker indehaverens maksimale ansvar. Statens supplerende erstatningspligt er i overensstemmelse med Tillægskonventionen begrænset til differencen mellem anlægsindehaverens maksimale ansvar og 300 mio. SDR (ca. 2,4 mia. kr.). Heraf dækkes 125 mio. SDR (ca. 1 mia. kr.) efterfølgende af de stater, der har ratificeret Tillægskonventionen, svarende til konventionens tredje trin.

3. Ændringsprotokollerne til Pariskonventionen og Tillægskonventionen

Den 12. februar 2004 vedtog 16 OECD-lande, herunder Danmark, en ændringsprotokol til Pariskonventionen, og 13 af disse lande, herunder ligeledes Danmark, vedtog desuden en ændringsprotokol til Tillægskonventionen. Danmark har efterfølgende undertegnet ændringsprotokollerne med sædvanligt ratifikationsforbehold. Ændringsprotokollerne indebærer, at der er en større erstatningssum til rådighed ved nukleare ulykker, og at flere skadelidte i forbindelse med flere forskellige skadestyper kan opnå erstatning.

I lovforslaget skal henvisninger til bemærkningerne til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen forstås som henvisninger til »exposé des Motifs« (bemærkningerne) til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen, som de er affattet efter tilblivelsen af ændringsprotokollerne til henholdsvis Pariskonventionen og Tillægskonventionen.

3.1. Ændringsprotokollen til Pariskonventionen

Med ændringsprotokollen udvides Pariskonventionens anvendelsesområde, således at en kontraherende stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten også omfattes. Ændringsprotokollen indebærer således, at konventionen også kommer til at omfatte skader, som opstår i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen (herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten), hvis denne stat har tiltrådt Wienkonventionen, der ligeledes vedrører civilretligt ansvar for atomskader, men som fortrinsvis er underskrevet eller ratificeret af de nye EU-stater og stater uden for Europa, og Fællesprotokollen, der udgør et bindeled mellem Wienkonventionen og Pariskonventionen, hvis denne stat på tidspunktet for den nukleare ulykke ikke havde atomanlæg på sit territorium, eller hvis denne stat på tidspunktet for den nukleare ulykke havde lovgivning, som indeholder regler, der bygger på de samme principper som Pariskonventionen. Derudover omfattes skader, som opstår ombord på et skib eller luftfartøj, som er registreret i en af de nævnte stater.

Efter Tjernobyli-ulykken i 1986 stod det klart, at de største økonomiske tab udsprang af udgifter til beskyttende og genoprettende foranstaltninger i forbindelse med miljøforurening samt forringede indtjeningsmuligheder for de berørte erhvervsdrivende mv. Som følge heraf fastsætter ændringsprotokollen, at Pariskonventionen – ud over at dække de traditionelle skader (tab af liv, personskade og tingsskade) – fremover også skal dække afledte økonomiske tab, herunder driftstab, udgifter til beskyttende og forebyggende foranstaltninger samt tab foranlediget af skade påført

miljøet. Det er overladt til den enkelte kontraherende stat at bestemme, i hvilket omfang disse nye erstatningsposter skal dækkes, men det er forudsat, at posterne skal dækkes i et vist omfang.

Anlægsindehaverens adgang til at overdrage ansvaret til en anden anlægsindehaver begrænses. Ansvaret for en forsendelse af nuklear substans skal herefter kun kunne overdrages til en anden anlægsindehaver, hvis denne har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans, der skal transporteres. Formålet med ændringen er at undgå, at der indgås aftaler, hvorefter ansvaret for transport af nuklear substans overdrages til en person med det formål, at loven i et andet land, som kræver et lavere ansvarsbeløb og stiller lempeligere krav til forsikringspligten, skal finde anvendelse.

Efter Pariskonventionen bortfalder skadelidtes ret til erstatning, hvis sag ikke er anlagt inden 10 år fra tidspunktet for den nukleare ulykke. Denne absolutte forældelsesfrist forlænges fra 10 år til 30 år for krav vedrørende tab af liv og personskade regnet fra tidspunktet for den nukleare ulykke. For andre krav er den absolutte forældelsesfrist 10 år. Endelig forlænges den supplerende korte forældelsesfrist fra 2 år til 3 år. Den supplerende forældelsesfrist løber fra det tidspunkt, hvor skadelidte havde eller med rimelighed burde have kendskab til skaden og den ansvarlige indehaver.

Ændringsprotokollen indeholder også nogle ændringer til konventionens bestemmelse om værneting. Derudover præciseres det, at »national ret« og »national lov« i henhold til konventionen, er den ret eller den lov, som gælder i den stat, hvis domstol er kompetent, bortset fra lovvalgsregler.

I ændringsprotokollen til Pariskonventionen fastsættes anlægsindehaverens erstatningsansvar til 700 mio. euro (ca. 5,2 mia. kr.) pr. nukleare ulykke.

I begge ændringsprotokoller ændres anlægsindehaverens erstatningsansvar fra et maksimumansvar til et minimumansvar. Ændringen medfører, at det bliver muligt for de kontraherende stater at indføre et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren.

Det fremgår af en indstilling fra OECD-Rådet om gensidighed (»reciprocitet«), som de kontraherende stater har tilsluttet sig, at staterne vil kunne fravige ikkediskriminationsprincippet i Pariskonventionens artikel 14, litra a, hvorefter den lov, som gennemfører konventionen, skal anvendes uden forskelsbehandling begrundet i statsborgerskab, bopæl eller opholdssted, og reservere erstatningsbeløb, der stilles til rådighed ud over tredje trin i Tillægskonventionen (f.eks. i forbindelse med indførelse af et ubegrænset ansvar for

anlægsindehaveren), til egne statsborgere og statsborgere i lande, som ikke har nukleare anlæg, eller som har indført et tilsvarende ubegrænset ansvar. Tyskland har allerede i dag indført ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehavere, idet Tyskland som den eneste kontraherende stat fortolker den gældende Pariskonvention således, at konventionen giver mulighed for at indføre ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren. Det kan forventes, at Tyskland vil forbeholde sig ret til at fastsætte et lavere ansvarsbeløb over for stater, der ikke har regler om et tilsvarende ubegrænset erstatningsansvar, herunder også stater, der har tiltrådt Pariskonventionen.

Der henvises til rapporten, s. 25 ff.

3.2. Ændringsprotokollen til Tillægskonventionen

Ændringsprotokollen til Tillægskonventionen indskrænker blandt andet konventionens anvendelsesområde, sådan at tillægskonventionen ikke længere skal omfatte skadelidte i ikkekontraherende lande, selv om den nukleare ulykke delvist er indtruffet i et ikkekontraherende land. Med ændringsprotokollen sker der udover en markant forøgelse af den erstatningssum, som står til rådighed for de skadelidte ved en nuklear ulykke. Den samlede erstatningssum forhøjes således fra 300 mio. SDR til 1.500 mio. euro, svarende til en forhøjelse fra ca. 2,4 mia. kr. til ca. 11,2 mia. kr.

Tillægskonventionen vil også fortsat indebære et trettrinssystem, men de enkelte trin forhøjes ved ændringsprotokollen markant. Første trin forhøjes til 700 mio. euro (ca. 5,2 mia. kr.), andet trin forhøjes til differencen mellem første trin og 1.200 mio. euro (ca. 9 mia. kr.), mens tredje trin forhøjes til differencen mellem 1.200 mio. euro og 1.500 mio. euro (ca. 11,2 mia. kr.).

Den enkelte stats bidrag til Tillægskonventionens tredje trin aktualiseres fortsat først ved en nuklear skade, der overstiger beløbsrammen for erstatningssystemets andet trin. Bidragspligten er uafhængig af, om skadelidte konkret måtte have mulighed for i stedet at kræve erstatningsbeløbet af anlægsindehaveren, f.eks. fordi indehaverens ansvar efter den nationale lov ikke er beløbsmæssigt begrænset, jf. artikel 9, litra c.

Ændringsprotokollen ændrer imidlertid den nuværende fordelingsnøgle for de kontraherende staters bidrag til erstatningssystemets tredje trin.

Den fælles erstatningspulje skal således fremover tilvejebringes ved, at 35 pct. af bidraget fastsættes på grundlag af de enkelte staters bruttonationalprodukt (BNP), mens 65 pct. af bidraget fastsættes på grundlag af forholdet mellem den termiske effekt i de atom-

anlæg, der findes i staten, og den samlede termiske effekt i samtlige konventionsstater.

Ændringen af fordelingsnøglen indebærer, at det ved indbetalingen til puljeordningen fremover skal tillægges væsentlig større vægt, i hvilket omfang den enkelte stat har nukleare anlæg, da vægtningen af kriteriet øges fra 50 pct. til 65 pct.. Det økonomiske kriterium får herved en mindre vægtning fra 50 pct. til 35 pct.

Sekretariatet for NEA har skønnet, at Danmarks bidrag efter en dansk tiltræden af ændringsprotokollen til Tillægskonventionens tredje trin vil udgøre 0,57 pct. af 300 mio. euro, svarende til ca. 13 mio. kr.

I tilfælde af udenlandske nukleare ulykker, der er så omfattende, at den internationale erstatningsordning træder i kraft, vil en dansk ratifikation af ændringsprotokollen til Tillægskonventionen således kunne indebære, at det danske bidrag efter ændringsprotokollens ikrafttræden i givet fald forhøjes med ca. 3 mio. kr., idet bidraget i dag udgør 1 pct. af 125 mio. SDR, svarende til ca. 10 mio. kr.

Der henvises til rapporten, s. 35 ff.

4. Lovforslagets hovedindhold

4.1. Skadesbegrebet

Ændringsprotokollen til Paris-konventionen fastlægger, at der ud over erstatning for tab af liv, personskade og tingsskade også kan kræves erstatning for afledte økonomiske tab, udgifter til beskyttende og forebyggende foranstaltninger samt tab foranlediget af skade påført miljøet.

Det gældende skadesbegreb i Pariskonventionen blev anset for at være i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsretlige regler og principper. Atomskadeerstatningsloven indeholder derfor ikke en særlig definition af »skade«.

Arbejdsgruppen har overvejet, om den nye definition af »nuklear skade« er i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsretlige regler og principper. Herunder har arbejdsgruppen særligt drøftet artikel 1, litra a, nr. vii, pkt. 5, om tab af fortjeneste, der står i direkte forbindelse med anvendelse eller udnyttelse af det pågældende miljø, og som skyldes en betydelig forringelse af dette miljø. Det er arbejdsgruppens synspunkt, at det er muligt, at denne bestemmelse vil være i overensstemmelse med dansk erstatningsrets almindelige principper. Arbejdsgruppen har i den forbindelse lagt vægt på forarbejderne til miljøskadeerstatningsloven, herunder betænkning 1237/1992 om erstatning for miljøskader (bemærkningerne er gengivet i rapporten, s. 49-50), hvoraf det

fremgår, at det ikke kan udelukkes, at det hotel, som ikke ejer, men er opført f.eks. ved en badestrand, og som mister sine gæster på grund af forurening af stranden, efter omstændighederne vil kunne kræve erstatning for det økonomiske tab, som lides herefter. Arbejdsgruppen har også henvist til, at skadesbegrebet, herunder spørgsmålet om den erstatningsberettigede personkreds, løbende udvikles af domstolene. Højesteret har således ved dom af 23. august 2007, som er refereret i UfR 2007.1562 H, udtalt, at der i visse tilfælde vil kunne ydes personskadeerstatning til andre end direkte skadelidte.

Det er på den baggrund arbejdsgruppens opfattelse, at der ikke er behov for at ændre det gældende skadesbegreb, således som det bl.a. kommer til udtryk i § 2 i miljøskadeerstatningsloven. Arbejdsgruppen vurderer, at ordlyden af § 2 i miljøskadeerstatningsloven kan rumme skadesbegrebet i ændringsprotokollen til Pariskonventionen. Arbejdsgruppen har derfor foreslået, at der indsættes en bestemmelse i atomskadeerstatningsloven, som svarer til miljøskadeerstatningslovens § 2.

Der henvises til rapporten, s. 45-52.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

4.2. Anlægsindehaverens erstatningsansvar og sikkerhedsstillelse

I ændringsprotokollen til Pariskonventionen ændres anlægsindehaverens ansvar fra et maksimumansvar til et minimumansvar. Det er formålet med ændringen, at de kontraherende stater skal have adgang til at fastsætte regler om ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren.

Arbejdsgruppen har overvejet, om Danmark bør indføre et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren.

Det er umiddelbart utænkeligt, at de danske nukleare anlæg, der er under afvikling, forårsager nuklear skade for mere end 1.500 mio. euro (11,2 mia. kr.). Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har oplyst, at ulykker på det nukleare anlæg i Danmark ikke vil kunne give anledning til grænseoverskridende aktivitetsmængder ud over uskadelige mængder. Denne oplysning fremgår ligeledes af en international VVM-redegørelse (en såkaldt artikel 37-redegørelse), som er godkendt i EU.

Begrundelsen for at indføre ubegrænset erstatningsansvar i Danmark er, at danske skadelidte risikerer at blive stillet ringere i visse sammenhænge, hvis Danmark ikke indfører et ubegrænset erstatningsansvar. Det skyldes, at nogle lande vil tage forbehold for kun at stille det ubegrænsede erstatningsbeløb til rådighed for stater, der ligeledes har indført ubegrænset ansvar for anlægsindehavere (det såkaldte reciprocitetsprincip, som er omtalt ovenfor).

Fordelen ved at indføre et ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren vil – i forhold til lande, der har ratificeret Pariskonventionen – være, at skadelidte i Danmark vil være berettiget til erstatning, som i givet fald udredes af anlægsindehaveren af beløb, der ligger ud over Tillægskonventionens tredje trin.

Uanset om der som foreslået indføres et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren, eller om man valgte at begrænse ansvaret for anlægsindehaveren til 700 mio. euro (ca. 5,2 mia. kr.), som er ændringsprotokollens minimumskrav, vil det ikke være muligt for en anlægsindehaver at stille betryggende sikkerhed via de kendte forsikringsordninger. Således er det oplyst, at det i Sverige (for tiden) er muligt for en anlægsindehaver at stille sikkerhed for et beløb på indtil 550 mio. euro (4,1 mia. kr.), dvs. at det ikke er muligt at stille sikkerhed for minimumsbeløbet på 700 mio. euro (5,2 mia. kr.). Det må antages, at det heller ikke vil være muligt i Danmark at tegne forsikring for ansvaret i medfør af Pariskonventionen. Danmarks nukleare anlæg er imidlertid ejet af staten, der er selvforsikrende. Det er derfor alene en teoretisk problemstilling, hvorvidt det er muligt for en dansk anlægsindehaver at stille tilstrækkelig sikkerhed for ansvarsbeløbet.

I forbindelse med arbejdsgruppens overvejelser er det blevet undersøgt, hvordan de nærmeste naboer, som har nukleare anlæg i drift, dvs. Sverige og Tyskland, vil forholde sig. Fra svensk side er det oplyst, at man ved indførelse af et ubegrænset ansvar for anlægsindehavere i Sverige ikke i forhold til Danmark vil betinge det ubegrænsede ansvarsbeløb af, at Danmark ligeledes indfører ubegrænset ansvar. Fra tysk side er det derimod oplyst, at Tyskland, som allerede i dag har indført et ubegrænset ansvar, vil forbeholde adgangen til det ubegrænsede ansvarsbeløb til lande, der ligeledes har indført ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren. Dette vil også gælde i forhold til Danmark.

Det vurderes således, at der for tiden ikke umiddelbart vil kunne opstå nukleare ulykker i Danmark, der vil kunne forårsage nuklear skade med grænseoverskridende effekt, og at Tyskland vil forbeholde sig at

stille det ubegrænsede ansvar til rådighed i forhold til lande, der ligeledes har indført ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren. Arbejdsgruppen har på denne baggrund vurderet, at der bør indføres et ubegrænset ansvar for anlægsindehavere i Danmark.

Pariskonventionen indeholder ikke krav om, at der skal stilles sikkerhed for ansvarsbeløb ud over de 700 mio. euro (ca. 5,2 mia. kr.).

Arbejdsgruppen har derfor foreslået, at lovforslaget udarbejdes, således at der skal stilles sikkerhed for et beløb på 700 mio. euro. Det er som nævnt for tiden ikke muligt at tegne forsikring på det almindelige forsikringsmarked for 700 mio. euro.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse fremhævet, at hvis der indføres et ubegrænset ansvar, og det på et senere tidspunkt skulle blive aktuelt for private at etablere nukleare anlæg i Danmark, da bør det overvejes på ny, om det ubegrænsede ansvar bør opretholdes, herunder hvordan anlægsindehaveren i givet fald skal stille sikkerhed for erstatningsansvaret.

Der henvises til rapporten, s. 52-55.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12 og 17, og bemærkningerne hertil.

4.3. Forbehold i forhold til lande med lavere ansvarsbeløb

I forbindelse med en eventuel ratifikation af ændringsprotokollen til Pariskonventionen skal det overvejes, om Danmark skal tage et konventionsmæssigt forbehold om, at et ubegrænset ansvar kun skal gælde i forhold til lande, der ligeledes har indført et ubegrænset ansvar. Formålet med et sådant forbehold skulle være at sikre, at Danmark ikke kommer i den (teoretiske) situation, at en nuklear ulykke forårsager skader for over 1.500 mio. euro, og den danske stat som selvforsikrende forpligtes til at yde erstatning til skadelidte i lande, som ikke stiller samme erstatningsbeløb til rådighed ved en nuklear ulykke.

Arbejdsgruppen har overvejet, om Danmark bør tage et sådant forbehold. Der er som anført tale om en teoretisk overvejelse, idet der som anført ovenfor under punkt 4.2 næppe vil kunne opstå en situation, hvor den danske stat bliver erstatningsansvarlig for en nuklear ulykke.

Arbejdsgruppen finder, at der bør være mulighed for at tage stilling i hvert enkelt tilfælde, idet omstændighederne omkring en nuklear ulykke kan være meget forskellige. Arbejdsgruppen lægger herved vægt

på, at en sådan løsning er foreslået eller valgt i Norge og Sverige. Endvidere forventes Finland og Tyskland at ville tage et sådant gensidighedsforbehold. Der henvises herom til rapportens, s. 41-44. På den baggrund foreslår arbejdsgruppen, at Danmark ved ratifikationen af Pariskonventionen tager forbehold for kun at anvende et eventuelt ubegrænset ansvar i forhold til lande, der ligeledes har indført et ubegrænset ansvar, men sådan, at der samtidig foreslås en bestemmelse svarende til den svenske og den norske regel, hvorefter der i konkrete tilfælde kan tages stilling til, om der bør kræves gensidighed.

Arbejdsgruppen foreslår, at Danmark ved ratifikationen af ændringsprotokollen til Pariskonventionen tager forbehold i overensstemmelse med den tekst, som de undertegnende lande er blevet enige om.

Der henvises til rapporten, s. 55-56.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast. Der vil således i forbindelse med ratifikationen skulle tages forbehold i forhold til anvendelse af ændringsprotokollens artikel 7, litra g, hvorefter der som udgangspunkt kun kan fastsættes lavere ansvarsbeløb i forhold til ikkekontraherende lande.

Der henvises til lovforslaget § 1, nr. 12, og bemærkningerne hertil.

4.4. Forældelsesfristen

4.4.1. Forældelsesfristens længde

Det følger af ændringsprotokollens artikel 8, litra a, nr. i og ii, at der ved beregningen af forældelsesfrister fremover skal sondres mellem personskade og tab som følge af anden skade. Dette indebærer, at der ved skadelidtes ret til erstatning ved dødsfald og personskade sker en forlængelse af den gældende forældelsesfrist fra 10 år til 30 år regnet fra tidspunktet for den nukleare ulykke (den absolutte frist), mens den absolute forældelsesfrist for anden skade fortsat er 10 år.

For så vidt angår forældelsesfristen på 30 år for personskade er det arbejdsgruppens opfattelse, den nye forældelseslov, der trådte i kraft den 1. januar 2008, er i overensstemmelse med ændringsprotokollen. Anden skade end personskade, som er omfattet af atomskadeerstatningsloven, ville umiddelbart – hvis skaden ikke var omfattet af atomskadeerstatningsloven – også være omfattet af den 30-årige forældelsesfrist i forældelsesloven, idet der vil være tale om en skade, som er *forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund*, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1. For

sådan skade fastsætter ændringsprotokollen imidlertid en forældelsesfrist på 10 år.

Ændringsprotokollen giver mulighed for at fastsætte en længere forældelsesfrist i national ret. Det er dog en betingelse, at de skadelidte, som indleder erstatnings sag inden for de forældelsesfrister, der er fastsat i konventionen ikke berøres af disse senere fremsatte krav. Heri ligger bl.a., at sagerne ikke må forsinkes som følge af senere fremsatte krav.

Arbejdsgruppen har på den baggrund overvejet, om forældelsesfristen for anden skade end personskade ligeledes bør være 30 år eller 10 år.

Det er arbejdsgruppens synspunkt, at forældelsesreglen i atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 2, bør udformes i overensstemmelse med ændringsprotokolens artikel 8, litra a. Arbejdsgruppen har herved lagt vægt på, at det ikke kan afvises, at de skadelidte, som rejser erstatningskrav inden for fristerne fastsat i medfør af ændringsprotokollen ville kunne blive berørt af senere fremsatte erstatningskrav. Arbejdsgruppen har i den forbindelse henvist til, at det ikke kan udelukkes, at afgørelsen af de erstatningskrav som anmeldes inden for forældelsesfristen efter ændringsprotokollen i visse tilfælde ville kunne blive udskudt til et senere tidspunkt, hvor anlægsindehaveren mv. har overblik over, hvilke erstatningskrav der kan forventes fremsat efter udløbet af ændringsprotokolens forældelsesfrist, men inden udløbet af forældelseslovens forældelsesfrist. Arbejdsgruppen er opmærksom på, at forslaget om et ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren formentlig vil føre til, at der ikke vil være samme behov for at afvente yderligere erstatningskrav. Den foreslåede begrænsning af sikkerhedsstillelsen for erstatningsansvaret vil imidlertid kunne føre til samme situation.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 2, ændres således, at bestemmelsen fremover kun vil vedrøre fordringer på erstatning for anden skade end personskade. For disse krav fastholdes forældelsesfristen således på 10 år. For krav vedrørende personskade foreslås forældelsesfristen forlænget fra 10 år til 30 år. Da denne forældelsesfrist følger af forældelseslovens § 3, stk. 3, 2. led, foreslås ingen særlig bestemmelse herom i atomskadeerstatningsloven, idet det er atomskadeerstatningslovens udgangspunkt, jf. § 25, stk. 1, at krav på erstatning hos indehaveren af et nukleart anlæg forældes efter forældelsesloven.

Arbejdsgruppen har udover hensynet til at undgå forsinkelse også lagt vægt på, at der i visse tilfælde gælder en 30-årig forældelsesfrist for statens erstat-

ningsansvar i medfør af lovens § 34, stk. 1. Derfor foreslås det at opretholde en 30-årig forældelsesfrist for staten i forhold til anden nuklear skade end personskade.

Hvis § 25, stk. 1, ændres i overensstemmelse med artikel 8 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen, vil § 34, stk. 1, kun få betydning for anden nuklear skade end personskade og tab af forsørger. Arbejdsgruppen har derfor foreslået, at § 34, stk. 1, ændres således, at dette mere begrænsede anvendelsesområde fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen.

Ændringsprotokollen til Tillægskonventionen indfører forældelsesfrister svarende til ændringsprotokollen til Pariskonventionen, dvs. forældelse efter 30 år af krav i anledning af personskade og tab af menneskeliv og efter 10 år for andre nukleare skader. Hvis den 30-årige forældelsesfrist for statens erstatningspligt videreføres vil staten (fortsat) skulle udrede erstatning for anden skade end personskade, som ikke afholdes af anlægsindehaveren på grund af den foreslåede 10-årige forældelse. Da forældelsesfristen i forhold til andre skader end personskader også vil være forældet efter 10 år, jf. forældelsesreglen i Tillægskonventionen, vil staten ikke kunne kræve beløbet refunderet af de lande, der har tiltrådt Tillægskonventionen, uanset om kravet i øvrigt ville være refusionsberettiget i medfør af Tillægskonventionen.

Forældelsesfristerne for nukleare skader vil herefter være i overensstemmelse med de frister, der gælder for andre forureningsskader efter dansk ret, idet det dog i visse tilfælde ikke vil være anlægsindehaveren (forurenere), men staten, som vil være erstatningsansvarlig. Da Dansk Dekommissionering, som har ansvaret for de danske nukleare anlæg under afvikling, er statsejet, har dette ingen praktisk betydning.

Der henvises til rapporten, s. 56-60.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslaget § 1, nr. 16 og 26-27, og bemærkningerne hertil.

4.4.2. Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt

Arbejdsgruppen har desuden overvejet, hvorvidt begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen efter Pariskonventionen og Tillægskonventionen, hvorefter forældelsen løber fra tidspunktet for den nukleare ulykke, er i overensstemmelse med begyndelsestidspunktet i forældelsesloven, hvorefter forældelse indtræder senest 30 år efter den skadevoldende handling ophører for fordringer på erstatning eller godtgørelse i

anledning af personskade og for fordringer vedrørende miljøskade i øvrigt.

Reglen i forældelsesloven indebærer, at begyndelsestidspunktet ved skader, der skyldes enkeltstående begivenheder, er datoen for den skadevoldende hændelse.

Arbejdsgruppen finder, at datoen for den skadevoldende hændelse må antages at svare til tidspunktet for den nukleare ulykke.

Arbejdsgruppen har på den baggrund foreslået, at bestemmelserne i atomskadeerstatningsloven om et særligt begyndelsestidspunkt for forældelsesfristerne ophæves, således at de generelle bestemmelser i forældelsesloven finder anvendelse. For så vidt angår anden skade end personskade, hvor der i medfør af lovforslagets § 1, nr. 16, skal gælde en 10-årig forældelsesfrist, følger begyndelsestidspunktet af den foreslåede bestemmelse.

Der henvises til rapporten s. 58 og 60.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16 og nr. 26, og bemærkningerne hertil.

4.5. Bestemmelser vedrørende sagsanlæg

I medfør af artikel 13, litra g, nr. i, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen forpligtes deltagerstaterne til at sikre, at enhver deltagerstat kan anlægge erstatningssag på skadelidtes vegne, hvis vedkommende er statsborger eller har bopæl eller ophold i den pågældende stat og har givet samtykke.

Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt der bør indføres en lovregel om staters adgang til at optræde som mandatar for skadelidte, eller om en stat i givet fald vil kunne optræde som mandatar på ulovbestemt grundlag.

Spørgsmålet er, om en deltagerstat kan siges at have en retlig interesse i udfaldet af skadelidtes sag og dermed efter dansk ret kan optræde som mandatar for borgerne i det pågældende land.

Den stat, som i givet fald vil anlægge sagen, vil være hjemmehørende i en stat, som også har tiltrådt Pariskonventionen og måske også Tillægskonventionen. De kontraherende stater må antages at have interesse i, at f.eks. Danmark handler i overensstemmelse med konventionen f.eks. ved opgørelse af erstatning til skadelidte.

Arbejdsgruppen finder ikke, at de ulovbestemte regler om mandatarer i alle tilfælde med sikkerhed vil være i overensstemmelse med ændringsprotokollen til

Pariskonventionen. Dette skyldes bl.a. den sparsomme retspraksis vedrørende adgangen til at optræde som mandatar, hvor det almindeligvis har været foreninger og organisationer, der har optrådt som mandatarer for deres medlemmer.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der indsættes en bestemmelse i atomskadeerstatningsloven om repræsentation på vegne af skadelidte mv.

Der henvises til rapporten, s. 61-63.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

4.6. Værneting og lovvalg

Reglerne om det internationale værneting for skadelidtes erstatningskrav ændres ikke i ændringsprotokollerne. Det præciseres dog, at en kontraherende stat også er rette værneting, hvis en nuklear ulykke sker inden for statens »eksklusive økonomiske zone«, jf. ændringsprotokollen til Pariskonventionen artikel 13, litra b.

Af artikel 13, litra h, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen fremgår, at kun én national domstol skal have kompetence til at påkende sager i forbindelse med en given nuklear ulykke, idet kriterierne for udvælgelsen af denne domstol fastlægges i den pågældende stats nationale lov.

Efter ændringsprotokollen til Pariskonventionen artikel 7, litra j, forpligtes de kontraherende stater til at sikre, at skadelidte kan gøre retten til erstatning gældende uden at skulle anlægge flere forskellige søgsmål under hensyn til, hvem der skal betale. Førstnævnte forpligtelse påhviler allerede i dag de kontraherende stater efter Tillægskonventionens artikel 9, litra b. Bestemmelserne skal ses i lyset af, at der kan være flere forskellige kilder til at få dækket det for skadelidte relevante erstatningsbeløb, da kravet eventuelt både kan være dækket af anlægsindehaverens forsikring, af anden økonomisk sikkerhed og på grundlag af statsmidler.

Derudover præciseres det i ændringsprotokollen til Pariskonventionens artikel 14, litra b, at der ved national lov forstås den materielle lovgivning, som gælder i det land, hvor den kompetente domstol er beliggende, men ikke dette lands lovvalgsregler. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med Pariskonventionens artikel 14, litra c, hvorefter national lov skal finde anvendelse uden forskelsbehandling begrundet i statsborgerskab, bopæl og opholdssted. Det fremgår af be-

mærkningerne, at formålet med at udelukke anvendelsen af lovvalgsregler er at undgå, at den kompetente domstol skulle komme frem til, at et andet lands lov skal finde anvendelse frem for loven i det land, hvor den ansvarlige anlægsindehaver er hjemmehørende.

Arbejdsgruppen har foreslået, at atomskadeerstatningslovens § 36 ændres således, at det præciseres, at den danske domstol også har kompetence, hvis en nuklear ulykke sker inden for Danmarks eksklusive økonomiske zone.

Arbejdsgruppen har overvejet, hvilken domstol, der bør udpeges til at behandle sager omfattet af atomskadeerstatningsloven, og arbejdsgruppen foreslår, at Københavns Byret udpeges som kompetent domstol. Arbejdsgruppen lægger i den forbindelse vægt på, at udgangspunktet i retsplejeloven er, at sager anlægges ved byretten i første instans, og at København i øvrigt anses for rette værneting i tilfælde, hvor sagsøgeren ikke har bopæl her i landet.

For så vidt angår spørgsmålet om lovvalg finder arbejdsgruppen, at formålet med artikel 14, litra b, bedst opfyldes ved at indsætte en lovvalgsregel, hvorefter retten skal anvende de danske materielle retsregler (og således ikke de danske lovvalgsregler). Arbejdsgruppen har herved lagt vægt på, at det i forarbejderne til atomskadeerstatningsloven oprindeligt blev forudsat, at lovvalgsregler kunne finde anvendelse, at lovvalg uden for kontrakt i dag er ulovreguleret, og at det derfor ikke uden videre kan antages, at retten i ethvert tilfælde vil anvende danske materielle retsregler.

Der henvises til rapporten, s. 63-65.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast. Justitsministeriet finder, at det bør tilføjes i forslaget til § 36 a, at dansk ret, bortset fra lovvalgsreglerne, finder anvendelse, medmindre andet følger af denne lov. Loven indeholder en bestemmelse i § 21, stk. 1, 3. pkt., hvorefter der for anlægsindehavere i anden konventionsstat gælder den ansvarsbegrænsning, der er fastsat i vedkommende stats lovgivning. Med henblik på at sikre denne bestemmelsesanvendelse foreslås det, at undtagelsen for så vidt angår lovvalgsregler ikke gælder regler i atomskadeerstatningsloven.

Der henvises til lovforslaget § 1, nr. 28 og 29, og bemærkningerne hertil.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget indebærer – i tilfælde af udenlandske nukleare ulykker, der er så omfattende, at den interna-

tionale erstatningsordning træder i kraft – at det danske bidrag til erstatningsordningen forhøjes med 3 mio. kr. til i alt 13 mio. kr. Der henvises til rapporten, s. 37-38.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser i forhold til kommuner og regioner.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller borgerne.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

For så vidt angår forholdet til EU-retten bemærkes, at Rådets beslutning af 8. marts 2004 om bemyndigelse af de medlemsstater, der er kontraherende parter i Pariskonventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde protokollen om ændring af nævnte konvention (2004/294/EF – EFT 2004, s. 53), bemyndiger medlemsstaterne til at ratificere ændringsprotokollen af 12. februar 2004 til Pariskonventionen. Da beslutningen er vedtaget i medfør af TEF afsnit IV, gælder beslutningen ikke umiddelbart for Danmark på grund af det danske forbehold for det retlige samarbejde.

Denne beslutning er truffet, fordi ændringen af Pariskonventionens artikel 13 berører de regler, der er fastsat i Rådets forordning nr. 44/2001/EF af 22. december 2000 om retternes anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (den såkaldte Bruxelles I-forordning).

Ved aftale af 19. oktober 2005 mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, blev Danmark ved en såkaldt parallelaftale på mellemstatsligt grundlag knyttet til reglerne i Bruxelles I-forordningen. I medfør af parallelaftalens artikel 5, stk. 2, afholder Danmark sig fra at indgå internationale aftaler, som kan berøre eller ændre anvendelsesområdet for Bruxelles I-forordningen, medmindre det sker efter aftale med Fællesskabet.

På denne baggrund kan Danmark først ratificere ændringsprotokollen af 12. februar 2004 til Pariskonventionen, når der foreligger en aftale herom med Fællesskabet.

Omregningerne i lovforslaget fra SDR og euro til danske kroner bygger på valutakurserne pr. 21. februar 2008.

F. t. l. vedr. erstatning for atomskader

6. Høring

Rapporten fra arbejdsgruppen har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret og samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen,

Advokatrådet, Danmarks Rederiforening, DA - Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Regioner, Dansk Erhverv, Datatilsynet, DI - Dansk Industri, Finansrådet, Forsikring & Pension, KL - Kommunernes Landsforening, Københavns Universitet, LO - Landsorganisationen i Danmark og Aarhus Universitet.

7. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det danske bidrag til den nukleare erstatningsordning i tilfælde af en nuklear ulykke forhøjes med 3 mio. kr. til i alt 13 mio. kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Danmark kan først ratificere ændringsprotokollen af 12. februar 2004 til Pariskonventionen, når der foreligger en aftale herom med Fællesskabet.</p> <p>Rådets beslutning af 8. marts 2004 om bemyndigelse af de medlemsstater, der er kontraherende parter i Pariskonventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde protokollen om ændring af nævnte konvention (2004/294/EF - EFT 2004, s. 53) bemyndiger medlemsstaterne til at ratificere ændringsprotokollen af 12. februar 2004 til Pariskonventionen. Da beslutningen er vedtaget i medfør af TEF afsnit IV, gælder beslutningen ikke umiddelbart for Danmark på grund af det danske forbehold for det retlige samarbejde.</p> <p>Beslutningen er truffet, da ændringen af Pariskonventionens artikel 13 berører de regler, der er fastsat i Rådets forordning nr. 44/2001/EF af 22. december 2000 om retternes anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (den såkaldte Bruxelles I-forordning).</p> <p>Ved aftale af 19. oktober 2005 mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, blev Danmark ved en såkaldt parallelaftale på mellemstatsligt grundlag knyttet til reglerne i Bruxelles I-forordningen. I medfør af parallelaftalens artikel 5, stk. 2, afholder Danmark sig fra at indgå internationale aftaler, som kan berøre eller ændre anvendelsesområdet for Bruxelles I-forordningen, medmindre det sker efter aftale med Fællesskabet.</p>	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Bestemmelsen vedrører definitionen af nukleart anlæg og andre relevante anlæg. Bestemmelsen gennemfører artikel 1, litra a, nr. ii, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen. I ændringsprotokollen til Pariskonventionen ændres konventionen således, at der ved nukleart anlæg også skal forstås *anlæg til slutdeponering af nuklear substans samt reaktorer, fabrikker eller anlæg, der er under afvikling (dekommissionering)*.

For så vidt angår anlæg til slutdeponering er der ikke tale om en indholdsmæssig ændring af konventionen, idet sådanne anlæg allerede blev anset for omfattet af Pariskonventionen ved beslutning af 11. april 1984 (NE/M(84)1) truffet af Styringskomiteen vedrørende nuklear energi.

Anlæg, der er under dekommissionering, er ligeledes i dag omfattet af Pariskonventionen. Dette følger af beslutning af 28. april 1987 (NE/M(87)1) truffet af Styringskomiteen vedrørende nuklear energi. Det følger endvidere af beslutning af 20. april 1990 (NE/M(90)1) truffet af Styringskomiteen vedrørende nuklear energi, at en kontraherende stat under visse betingelser kan undlade at anvende Pariskonventionen på et nukleart anlæg, der er under dekommissionering. Betingelserne fremgår af et bilag til beslutningen. Derudover kan den kontraherende part selv have fastsat visse krav.

Til nr. 2

I bestemmelsen fastlægges de radioaktive egenskaber, som den nukleare skade skal være forårsaget af for at kunne anses for nuklear skade, der er omfattet af loven. Bestemmelsen gennemfører artikel 1, litra a, nr. vii, sidste afsnit, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Det fremgår af bemærkningerne til Pariskonventionen, at en »nuklear ulykke« er defineret som en eller flere hændelser med samme oprindelse, som forårsager nuklear skade. Som eksempler på hændelser, der vil være omfattet af konventionen, nævnes et ukontrolleret udslip af radioaktiv stråling over en vis periode, som forårsager nuklear skade, hvis udslippet skyldes et enkelt fænomen, selv om der har været en afbrydelse af den radioaktive stråling. Derudover vil konventionen også omfatte radioaktive udslip, som forårsager nuklear skade, selv om udslippet sker i forbindelse med den daglige drift af nukleare anlæg eller

med sædvanlig transport af nuklear substans. Dette gælder også, selv om nationale forskrifter om grænser for radioaktivt udslip er overholdt.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse fastlægger indholdet af begreberne *Pariskonventionen, Tillægskonventionen, Wienkonventionen og Fællesprotokollen*.

Samtidig foreslås bestemmelsen i § 1, litra m, om definitionen af særlige trækningsrettigheder (SDR) ophævet. Det skyldes, at beløbsangivelserne fremover vil være i euro, som ikke kræver en nærmere definition. Bestemmelsen i § 1, litra m, indeholder derudover en regel om tidspunktet for omregning til dansk mønt. Denne del af bestemmelsen foreslås videreført i lovens § 36 c. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29.

Til nr. 4

I bestemmelsen fastlægges, under hvilke betingelser en skadelidt, der har været udsat for nuklear skade, som er en følge af en nuklear ulykke, kan kræve erstatning efter loven. Bestemmelsen gennemfører artikel 2 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen og artikel 4, litra a og b, i Pariskonventionen.

Der henvises til pkt. 3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 5, stk. 1

Efter den gældende artikel 2 i Pariskonventionen finder konventionen ikke anvendelse på nukleare ulykker indtruffet på en ikkekontraherende stats område eller på skade indtrådt i en sådan stat, medmindre andet følger af loven i det land, hvor anlægsindehaveren har hjemsted. Det følger af atomskadeerstatningslovens § 5, at loven finder anvendelse på skader indtrådt i en ikkekonventionsstat, såfremt skaden er forvoldt ved en nuklear ulykke indtruffet i Danmark. Danmark har således givet loven et bredere anvendelsesområde, end Pariskonventionen kræver.

Det foreslås, at § 5 ændres i overensstemmelse med artikel 2, litra a, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen. Det afgørende for, om der herefter vil kunne kræves erstatning i medfør af atomskadeerstatningsloven, er, om skaden er indtrådt på et af de steder, der er nævnt i bestemmelsen. Lovens geografiske anvendelsesområde vil herefter være delt op i fire sagskategorier. Det drejer sig om skade indtrådt i lande, der har tiltrådt Pariskonventionen, skade opstået i lande, der har tiltrådt Wienkonventionen og Fællesprotokollen (til Wien- og Pariskonventionen), skade indtrådt i lande, der ikke har nukleare anlæg, og endelig skade indtrådt i lande, som har national lovgivning

baseret på lignende erstatningsretlige principper, og som medfører, at tilsvarende ansvarsbeløb er til rådighed. Det er fælles for disse lande, at de har sikret, at der ikke kan opstå situationer, hvor der i forbindelse med nukleare ulykker ikke vil være erstatningsbeløb til rådighed for de skadelidte.

Derudover er konventionens anvendelsesområde udvidet, idet konventionen også skal finde anvendelse, hvis skaden er indtrådt inden for en stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten. Det fremgår af bemærkningerne til Pariskonventionen, at der med havområde forstås søterritoriet, tilstødende område, kontinentalskælen og den eksklusive økonomiske zone.

For Danmarks vedkommende er det relevant at henviser til Danmarks eksklusive økonomiske zone, der er reguleret i lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. I medfør af loven er der udstedt to bekendtgørelser, henholdsvis bekendtgørelse nr. 584 af 24. juni 1996 om Danmark eksklusive økonomiske zone og bekendtgørelse nr. 1020 af 20. oktober 2004 om Grønlands eksklusive økonomiske zone. Danmark skal ved ratifikation af ændringsprotokollen til Pariskonventionen give meddelelse om Danmarks og i givet fald Grønlands eksklusive økonomiske zone.

Til § 5, stk. 2 og 3

I medfør af artikel 2 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen skal konventionen ligeledes finde anvendelse, hvis skaden er indtrådt ombord på et skib eller luftfartøj, der er registreret i en af de stater, som er omtalt i stk. 1, og skibet eller luftfartøjet befinder sig i en af de stater, som er omtalt i stk. 1.

Det følger af atomskadeerstatningsloven, at skadelidte kan kræve erstatning af en anlægsindehaver her i riget, hvis den nukleare ulykke er indtruffet i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, hvis skaden er opstået i en konventionsstat eller på det åbne hav ombord på et skib, der er registreret i denne stat, og – ved transport af nuklear substans – ulykken er indtrådt før materialet er udladet til eller efter materialet indladet fra ikkekonventionsstaten. Stk. 2 gennemfører en beslutning af 22. april 1971 (NE/M(71)1) truffet af Styrelseskomiteen vedrørende nuklear energi, og artikel 4, litra a og b, i Pariskonventionen. Beslutningen vil være overflødig, når ændringsprotokollen til Pariskonventionen træder i kraft, idet det afgørende efter ændringsprotokollen er, hvor den nukleare skade er indtrådt.

Det foreslås, at § 5, stk. 2 og 3, udformes i overensstemmelse med ændringsprotokollen til Pariskonventionen. Bestemmelsen er udformet, således at en skadelidte kun vil være omfattet af reglerne om erstatning,

såfremt en dansk domstol er kompetent til at behandle sagen, jf. atomskadeerstatningslovens § 36. Efter atomskadeerstatningsloven vil det derfor fortsat være relevant, hvor den nukleare ulykke er indtruffet.

Nuklear skade indtrådt ombord på et skib eller luftfartøj omfatter også skade på skibet eller luftfartøjet. Dette følger ligeledes af bemærkningerne til Pariskonventionen.

Til nr. 5

Den foreslåede bestemmelse i § 5 a, der fastlægger, hvad der i loven skal forstås ved udtrykket »nuklear skade«, er udformet i overensstemmelse med gældende erstatningsret. Bestemmelsen svarer til § 2 i lov om erstatning for miljøskader.

Bestemmelsen gennemfører Pariskonventionens artikel 1, litra a, nr. vii, om nuklear skade. I bestemmelsen fastlægges nærmere, hvad der skal forstås ved nuklear skade. Efter ændringsprotokollen til Pariskonventionen er tab af liv, personskade, tingsskade, afledte økonomiske tab, samt udgifter til genoprettede og beskyttende foranstaltninger og tab af fortjeneste, der står i direkte forbindelse med anvendelse eller udnyttelse af miljøet, omfattet af begrebet »nuklear skade«. Det forudsættes, at den foreslåede bestemmelse i atomskadeerstatningsloven vil blive fortolket i overensstemmelse med Pariskonventionen.

Skadesbegrebet i ændringsprotokollen til Pariskonventionen er udarbejdet på baggrund af lignende internationale konventioner om erstatningsansvar. Der kan i den forbindelse henvises til skadesbegrebet i 1992-ansvarskonventionen (Den internationale konvention om det privatretlige ansvar for skade ved olieforurening) og i HNS-konventionen fra 1996 (International konvention om ansvar og erstatning for skader opstået i forbindelse med søtransport af farlige og skadelige stoffer). 1992-ansvarskonventionen er ratificeret af Danmark, mens HNS-konventionen fra 1996 er undertegnet, men endnu ikke ratificeret, af Danmark. Derudover svarer skadesbegrebet stort set til skadesbegrebet i Wienkonventionen og Konventionen om supplerende erstatning for nuklear skade fra 1997.

Der henvises til pkt. 4.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 5 a, nr. 1

Bestemmelsen fastsætter, at der ydes erstatning for personskade, der er forvoldt ved en nuklear ulykke, jf. § 1, litra i. De ydelser, som er omfattet af den foreslåede bestemmelse, er nærmere reguleret i erstatningsansvarsloven. Bestemmelsen omfatter erstatning og godtgørelse for personskade, herunder erstatning for

tabt arbejdsfortjeneste, helbredelsesudgifter, tab eller forringelse af erhvervsevne, godtgørelse for svie og smerte, godtgørelse for varigt men og tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens §§ 1-9 og § 26. Bestemmelsen omfatter også forsørgertabserstatning mv., jf. erstatningsansvarslovens §§ 12-14 a, og godtgørelse til efterladte, jf. erstatningsansvarslovens § 26 a.

Til § 5 a, nr. 2

Bestemmelsen omfatter navnlig skade på fast ejendom og løsøre. Den gårdejer, der får ødelagt sine marker og afgrøder på grund af en nuklear ulykke, vil således efter bestemmelsen have mulighed for at få erstatning for det tab, der er lidt herved.

Bestemmelsen dækker tillige det driftstab, der er forbundet med skade på f.eks. fast ejendom eller løsøre. Det er herved en forudsætning, at driftstabet er en adækvat følge af tingsskaden på fast ejendom eller løsøre. Hvis driftstabet ikke har forbindelse med tingsskaden, kan der ikke ydes erstatning efter denne bestemmelse, men eventuelt efter den foreslåede bestemmelse i nr. 3.

Til § 5 a, nr. 3

Efter denne bestemmelse kan der ydes erstatning for det rene økonomiske tab, som kan opstå som følge af en betydelig skade på miljøet. Skade, der er omfattet af nr. 1 eller nr. 2, vil ikke være omfattet af nr. 3.

Det fremgår af bemærkningerne til Pariskonventionen, at det er en forudsætning for at få erstatning efter bestemmelsen, at der er tale om tab af fortjeneste, der står i direkte forbindelse med anvendelse eller udnyttelse af miljøet, og som skyldes en betydelig forringelse af miljøet.

Spørgsmålet om, hvem der efter bestemmelsen kan kræve erstatning for et økonomisk (drifts)tab, må afgøres i retspraksis på grundlag af almindelige erstatningsretlige grundsætninger, herunder reglerne om adækvans og om de erstatningsretligt beskyttede interesser og personkredse.

Til § 5 a, nr. 4

Efter bestemmelsen ydes der erstatning for rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skader. Bestemmelsen giver ret til at få dækket omkostninger både med henblik på at begrænse en skade efter nr. 1-3, der allerede er indtrådt, og med henblik på at afværge en skade, der vil kunne indtræde. Bestemmelsen hænger således nøje sammen med den skadelidtes pligt til efter almindelige erstatningsretlige grundsætninger at foretage rimelige foranstaltninger for at af-

værge eller begrænse sit tab (»tabsbegrænsningspligt«).

Hvis det for at afværge eller begrænse en skade efter nr. 1-3 er nødvendigt at fjerne en forurening af almene goder, såsom luften og havet mv., giver bestemmelsen mulighed for, at der kan ydes erstatning for de rimelige omkostninger, der er forbundet hermed. Det kan f.eks. være rimelige omkostninger til undersøgelse af det forurenede område og nærmere analyse af de forurenende stoffer på kemiske laboratorier mv. I kravet om »rimelige omkostninger« ligger bl.a., at skadelidte så vidt muligt skal begrænse sine omkostninger.

I forslaget er det ikke nærmere reguleret, hvem der er berettiget til at foretage foranstaltninger for at afværge eller begrænse en skade efter nr. 1-3 og kræve omkostningerne hertil erstattet af den ansvarlige. Dette spørgsmål om den erstatningsretligt beskyttede personkreds må afgøres i retspraksis. Udgangspunktet er, at kun den person, der har en aktuel eller eventuel rådighedsret over den pågældende ting eller den faste ejendom mv., kan foretage afværgeforanstaltninger og kræve omkostningerne herved erstattet af den ansvarlige.

Efter bestemmelsen kan der endvidere kræves erstatning for *rimelige omkostninger til genopretning af miljøet*.

Formålet med denne del af den foreslåede bestemmelse er at give skadelidte ret til at få dækket de omkostninger, der er nødvendige for at bringe miljøet op på samme niveau som forud for skaden (forureningen). I det omfang, der iværksættes foranstaltninger til at afværge eller begrænse forurening af almene goder, vil rimelige omkostninger hertil kunne erstattes efter bestemmelsen.

Da almene goder er karakteriseret ved, at ingen har en særlig ret over dem, kan private personer, herunder miljøorganisationer, der afholder udgifterne til afværgelse af forurening af eller til genopretning af miljøet, normalt kun kræve erstatning af den ansvarlige, hvis der er en særlig lovhjemmel hertil. Det skyldes, at de pågældende ikke vil kunne opfylde det traditionelle rådighedskriterium, hvorefter skadelidte skal have en aktuel eller eventuel rådighedsret over det beskadigede gode, før der kan kræves erstatning.

I det omfang, miljømyndighederne efter reglerne i miljøbeskyttelseslovgivningen har ret eller pligt til at foretage afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet, jf. herved miljøbeskyttelsesloven §§ 69-70, vil omkostningerne herved ligeledes kunne erstattes efter bestemmelsen.

Bestemmelsen forudsætter ikke, at omkostningerne til afværgelse eller forebyggelse af skader efter nr. 1-3 eller til genopretning af miljøet skal være afholdt. Er omkostningerne ikke afholdt, forudsætter bestemmelsen dog, at den erstatningsansvarlige kan nægte at udbetale noget beløb, før der er ført tilstrækkeligt bevis for, at beløbet vil blive anvendt til foretagelse af rimelige afværgeforanstaltninger eller til genopretning af miljøet.

Til nr. 6

Bestemmelsen gennemfører artikel 4, litra c, i tillægsprotokollen til Pariskonventionen.

I forhold til den gældende Pariskonvention kræves det efter tillægsprotokollen, at ansvaret for en forsendelse af nuklear substans kun kan overdrages til en anden anlægsindehaver, hvis denne har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans, der er under transport. Formålet med ændringen er at undgå, at der indgås aftaler, hvorefter ansvaret for transport af nuklear substans overdrages til en person med det formål, at loven i et andet land, som kræver et lavere ansvarsbeløb og stiller lempeligere krav til forsikringspligten, skal finde anvendelse.

Til nr. 7

Bestemmelsen gennemfører artikel 9 i tillægsprotokollen til Pariskonventionen.

Ifølge artikel 9 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen er anlægsindehaveren ikke ansvarlig for skade forvoldt ved en nuklear ulykke, som direkte skyldes krigshandling, fjendtligheder, borgerkrig eller oprør. I den gældende Pariskonvention finder reglen om ansvarsfrihed tillige anvendelse, hvis ulykken skyldes en alvorlig naturkatastrofe af usædvanlig karakter, medmindre den for anlægget gældende lov bestemmer andet. Denne adgang til at undtage naturkatastrofer ophæves imidlertid ved ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Anlægsindehaveren undtages ikke for ansvar, selv om en nuklear skade opstår som følge af terrorhandlinger.

Til nr. 8

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der indføres ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren, jf. lovforslagets § 1, nr. 12.

Der henvises til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 9

Bestemmelsen gennemfører artikel 6, litra e, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen, hvorefter erstatningen til skadelidte helt eller delvis kan nedsættes, hvis anlægsindehaveren godtgør, at den nukleare skade helt eller delvis er forvoldt af skadelidte ved grov uagtsomhed eller en forsætlig handling eller undladelse. Dette skal dog kun gælde, hvis det følger af national ret, dvs. det er op til de kontraherende lande at afgøre, hvorvidt der skal indføres en sådan mulighed for at lempe ansvaret for anlægsindehaveren.

I medfør af den gældende Pariskonventions artikel 11 er det overladt til den enkelte kontraherende stat at bestemme, i hvilken udstrækning der skal ydes erstatning for skade omfattet af konventionen. Herunder hører også spørgsmålet, om erstatningspligten påvirkes af, at skadelidte selv har medvirket til skadens indtræden. Artikel 11 er ikke ændret ved ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Efter atomskadeerstatningslovens § 15 kan anlægsindehaverens erstatningsansvar ved skadelidtes medvirken til skadens indtræden nedsættes eller bortfalde, medmindre der kun er udvist ringe uagtsomhed. Bestemmelsen kan i medfør af Pariskonventionens artikel 11 videreføres uændret. Det vil imidlertid være i bedst overensstemmelse med konventionen og dansk erstatningsretlig sprogbrug i øvrigt, at atomskadeerstatningslovens § 15 udformes, foreslås at skadelidtes erstatningskrav kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte har udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

Til nr. 10

Forslaget indebærer en ændret henvisning til Wienkonventionen.

Til nr. 11

Den foreslåede bestemmelse gennemfører artikel 3, litra b, i den gældende Pariskonvention, som ikke er blevet ændret ved ændringsprotokollen. Den gældende bestemmelse i § 20 omhandler tilfælde, hvor der både er tale om nuklear skade og anden skade, mens konventionens artikel 3, litra b, omhandler tilfælde, hvor der foreligger en nuklear skade, som er forvoldt både ved en nuklear ulykke og en ulykke af anden art. Bestemmelsen foreslås ændret, så den svarer til Pariskonventionen.

Til nr. 12

Forslaget til § 21 gennemfører princippet om gensidighed (»reciprocitet«). Der henvises herom til pkt. 4.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget indebærer, at justitsministeren konkret kan bestemme, at anlægsindehaverens ansvar i forhold til skadelidte i en anden stat, der har fastsat en beløbsgrænse for anlægsindehaveres erstatningsansvar for nukleare skader, skal nedsættes. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at anlægsindehavere i Danmark ikke skal stille større beløb til rådighed for skadelidte i andre stater, end hvad der ville være til rådighed for danske skadelidte, såfremt en nuklear ulykke i disse stater forårsagede skade i Danmark.

Samtidig ophæves bestemmelsen om begrænsning af anlægsindehaverens erstatningsansvar.

Om baggrunden for at indføre ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren henvises til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 13

Forslaget er en konsekvens af, at anlægsindehaverens ansvar ikke længere vil være begrænset.

Der henvises til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 14

Forslaget er en konsekvens af, at anlægsindehaverens ansvar ikke længere vil være begrænset.

Der henvises til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 15

Ved forslaget ophæves § 23, der regulerer nedsættelse af erstatninger i det omfang de nukleare skader overstiger de beløbsgrænser, som gælder for anlægsindehaverens ansvar. Forslaget er en konsekvens af det foreslåede ubegrænsede ansvar for anlægsindehaveren.

Til nr. 16

Bestemmelsen gennemfører artikel 8, litra a og d, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at der fastsættes en 30-årig forældelsesfrist for personskader og tab af forsørger, og en 10-årig forældelsesfrist for anden nuklear skade end personskade. Personskade som følge af en nuklear ulykke omfattet af forældelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, 2. led, hvorefter forældelse indtræder senest 30 år efter den skadevoldende handling ophører. For krav vedrørende personskade vil der derfor gælde en 30-årig forældelsesfrist i medfør af atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 1, hvorefter krav på erstatning hos anlægsindehaveren forældes efter forældelsesloven.

Samtidig foreslås det at fastholde den 30-årige forældelsesfrist for statens erstatningsansvar efter atomskadeerstatningslovens § 34, jf. lovforslagets § 1, nr. 26, idet denne bestemmelse dog alene vil skulle finde anvendelse på andre nukleare skader end personskader og tab af forsørger.

Retstillingen i forhold til skadelidte vil herefter være, at der – ligesom det er tilfældet for forureningsskader i medfør af den nye forældelseslov – vil gælde en forældelsesfrist på 30 år for nukleare skader, selv om kravet for så vidt angår anden skade end personskade vil skulle rettes mod staten.

Der henvises til pkt. 4.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 17

Bestemmelsen gennemfører artikel 10, litra a og b, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Herefter stilles der krav om, at anlægsindehaveren tegner eller opretholder forsikring eller anden økonomisk garanti. Når indehaverens ansvar ikke er begrænset til et bestemt beløb, fastsætter staten i det land, hvor det nukleare anlæg er beliggende, en grænse for den økonomiske garanti, som de ansvarlige anlægsindehavere skal stille. Beløbsgrænsen kan ikke være lavere end de ansvarsbeløb, der følger af artikel 7 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen.

Ved lovforslagets § 1, nr. 12, foreslås det at ophæve bestemmelsen om begrænsning af anlægsindehaverens ansvar. Det foreslås derfor, at der stilles krav om økonomisk sikkerhed for det ansvarsbeløb, der følger af artikel 7 i ændringsprotokollen til Pariskonventionen, hvilket er 700 mio. euro.

Der henvises til pkt. 4.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 18

Bestemmelsen i § 26, stk. 2, 4. pkt., foreslås ophævet som følge af, at § 26, stk. 1, foreslås ændret, således at Justitsministeren i visse tilfælde kan fastsætte, at indehaveren af et nukleart anlæg skal tegne og opretholde en forsikring med en lavere forsikringssum end 700 mio. euro, dog ikke under 80 mio. euro.

Til nr. 19

Bestemmelsen i § 30 foreslås ændret som konsekvens af forslaget om at indføre ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren. Staten vil herefter skulle betale erstatning, som en anlægsindehaver er ansvarlig for, hvis erstatning ikke har kunnet afholdes af indehaverens forsikring eller anden sikkerhed.

Statens samlede erstatningsansvar vil være begrænset i medfør af den foreslåede § 32, jf. lovforslagets § 1, nr. 24. Staten vil derfor ikke skulle betale erstatning ud over dette beløb, selv om anlægsindehaverens erstatningsansvar er ubegrænset.

Der henvises til pkt. 4.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 20

Bestemmelsen foreslås ændret som konsekvens af forslaget om at indføre ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren.

Til nr. 21

Bestemmelsen gennemfører sammen med forslagets § 1, nr. 22, artikel 2 i ændringsprotokollen til Tillægskonventionen.

Med ændringsprotokollen begrænses Tillægskonventionens anvendelsesområde, således at konventionen kun skal finde anvendelse, hvis en nuklear ulykke udelukkende finder sted på en kontraherende stats område. Den gældende konvention finder også anvendelse, hvis en nuklear ulykke ikke udelukkende har fundet sted på området for en stat, der ikke har ratificeret Tillægskonventionen.

Til nr. 22

Bestemmelsen gennemfører sammen med forslagets § 1, nr. 21, artikel 2 i ændringsprotokollen til Tillægskonventionen. Bestemmelsen fastslår, hvornår staten er erstatningsansvarlig i medfør af ændringsprotokollen til Tillægskonventionen.

Tillægskonventionens anvendelsesområde udvides i ændringsprotokollen, idet konventionen også skal omfatte skader, der er indtrådt på en kunstig ø, formation eller konstruktion under jurisdiktion af en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen, og på skader der er indtruffet i eller over den kontraherende stats eksklusive økonomiske zone eller kontinentalsokkel i forbindelse med udforskning eller udnyttelse af naturrigdomme af denne zone eller sokkel, forudsat området henhører under en kontraherende stats jurisdiktion efter Pariskonventionen.

For så vidt angår skader indtrådt på en kunstig ø, formation eller konstruktion, omfatter bestemmelsen også skader, som er påført en sådan kunstig ø, formation eller konstruktion.

Til nr. 23

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ændring af § 31, stk. 1, litra c, nr. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 22.

Til nr. 24

Efter ændringsprotokollen til Tillægskonventionen forhøjes de samlede erstatningsbeløb, som skal betales af anlægsindehaveren og staten, fra 300 millioner SDR (ca. 2,7 mia. kr.) til 1.500 millioner euro (ca. 11,2 mia. kr.).

Forslaget om at forhøje de erstatningsbeløb, som skal betales af staten, skal ses i lyset af, at anlægsindehaveren som udgangspunkt vil dække 700 mio. euro af dette beløb (første trin under Tillægskonventionen), at staten er forpligtet til at betale 500 mio. euro (andet trin under Tillægskonventionen, som udgør forskellen mellem 1.200 mio. euro og 700 mio. euro), og at staten i medfør af Tillægskonventionen er berettiget til at få dækket de resterende 300 mio. euro fra de andre stater, der har tiltrådt Tillægskonventionen (tredje trin under Tillægskonventionen, som udgør forskellen mellem 1.500 mio. euro og 1.200 mio. euro.).

Staten vil som følge heraf som udgangspunkt skulle dække 800 mio. euro, svarende til andet og tredje trin i medfør af Tillægskonventionen. Heraf vil samtlige stater, der har ratificeret Tillægskonventionen skulle bidrage til de 300 mio. euro.

Det er herved forudsat, at størrelsen af den forsikring, som anlægsindehaveren skal tegne i medfør af lovforslagets § 1, nr. 17, kun vil blive nedsat, såfremt en nuklear skade ikke vil kunne overstige forsikringssummen.

Der henvises til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 25

I atomskadeerstatningslovens § 32, stk. 3, henvises til lovens § 23, der foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 15. Som følge heraf foreslås § 32, stk. 3, ligeledes ophævet.

Til nr. 26

Forslaget indebærer, at staten skal betale erstatning for anden skade end personskaade, hvis erstatningskravet mod anlægsindehaveren er forældet i medfør af den foreslåede bestemmelse i atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Bestemmelsen foreslås ændret som følge af indførelsen af en 30-årig absolut forældelsesfrist for krav i anledning af personskaade i forhold til indehaveren af anlægget, jf. atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 1. Den 30-årige forældelsesfrist for erstatningskrav mod staten vil efter forslaget kun finde anvendelse i forhold til anden skade end personskaade. I medfør af forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1, indtræder forældelse senest 30 år efter den skadevoldende handlings ophør for for-

dringer på erstatning for skade forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende. Efter § 34, stk. 1, 3. pkt. finder reglerne i forældelsesloven således anvendelse. § 34, stk. 1, 4. pkt., om en 30-årig forældelsesfrist for krav mod staten kan derfor ophæves.

Der henvises til pkt. 4.4.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 27

Det foreslås, at bestemmelsen om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt i den gældende lovs § 34, stk. 1, 4. pkt., ophæves. Det skyldes, at der må antages at være overensstemmelse mellem tidspunktet for den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden, jf. den gældende § 34, stk. 1, 4. pkt., og tidspunktet for den skadevoldende handlingens ophør, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3.

Der henvises til pkt. 4.4.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

§ 34, stk. 1, 5. pkt. foreslås ophævet som følge af forslaget om at indføre ubegrænset erstatningsansvar for anlægsindehaveren, idet der herefter ikke vil kunne ske nedsættelse af erstatning i medfør af § 23, stk. 1, eller § 32, stk. 3. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15, og nr. 25.

Til nr. 28

Atomskadeerstatningsloven bestemmer, hvornår en retssag om krav omfattet af loven kan anlægges her i riget. I medfør af ændringsprotokollen til Pariskonventionen skal en kontraherende stat sikre, at kun en enkelt domstol har kompetence til at behandle sager, der er omfattet af konventionen. Det foreslås på den baggrund, at Københavns Byret udpeges som den domstol, der behandler sager, som er omfattet af atomskadeerstatningsloven.

Derudover foreslås bestemmelsen ændret i overensstemmelse med artikel 13, litra b, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen, således at der er værning i Danmark, hvis den nukleare ulykke indtræffer inden for den eksklusive økonomiske zone.

Der henvises til pkt. 4.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 29

Den foreslåede § 36 a gennemfører artikel 14, litra b, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen. Den

kompetente domstol skal herefter anvende dansk ret, bortset fra lovvalgsreglerne, medmindre andet følger af denne lov.

Det følger af atomskadeerstatningslovens § 21, stk. 1, 3. pkt., at for anlæg i andre Pariskonventionsstater gælder den ansvarsbegrænsning, der er fastsat i vedkommende stats lovgivning. Bestemmelsen gennemfører artikel 7, litra d, i Pariskonventionen.

Der henvises til pkt. 4.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget til § 36 b gennemfører artikel 13, litra g, nr. 1, i ændringsprotokollen til Pariskonventionen. Bestemmelsen indebærer, at en stat i sager omfattet af denne lov som mandatar kan udføre retssager for egne statsborgere eller personer med bopæl eller ophold på statens territorium, og supplerer de processuelle regler, der i øvrigt gælder om repræsentation mv., i medfør af retsplejeloven og retspraksis om mandatarer. Det er et krav, at de pågældende har givet samtykke hertil.

Der henvises til pkt. 4.5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Derudover foreslås en bestemmelse i § 36 c om omregning til dansk mønt. Bestemmelsen er til dels en videreførelse af atomskadeerstatningslovens § 1, litra m. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Til § 2

Ændringsprotokollerne til Pariskonventionen og Tillægskonventionen vil blive ratificeret efter lovens vedtagelse. For at sikre, at loven træder i kraft samtidig med, at ændringsprotokollerne træder i kraft for Danmarks vedkommende, foreslås, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af justitsministeren. Da ændringsprotokollernes ikrafttrædelsesbestemmelser er forskellige, kan det blive nødvendigt at fastsætte forskellige tidspunkter for forskellige dele af loven.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at den ved kongelig anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader, som ændret ved lov nr. 732 af 7. december 1988, § 4 i lov nr. 363 af 18. maj 1994, § 9 i lov nr. 433 af 31. maj 2000 og § 7 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 1, litra e, nr. 5, ophæves, og i stedet indsættes:

§ 1. ---

e) nukleart anlæg eller anlæg:

- 1) leart reaktoranlæg,
- 2) fabrik til fremstilling eller behandling af nuklear substans,
- 3) fabrik til adskillelse af isotoper i nukleart brændsel,
- 4) fabrik til opbejdning af bestrålet nukleart brændsel,
- 5) anlæg til opbejdning af nuklear substans, bortset fra midlertidig opbejdning under transport, samt
- 6) efter indenrigsministerens bestemmelse andet anlæg, hvori der findes nukleart brændsel eller radioaktivt produkt;

»5) anlæg til opbejdning af nuklear substans, bortset fra midlertidig opbejdning under transport,

6) anlæg til slutdeponering af nuklear substans,

7) reaktorer, fabrikker eller anlæg, der er under afvikling (dekommissionering), og«.

Nr. 6 bliver herefter nr. 8.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1. ---

2. § 1, litra h, affattes således:

h) *nuklear skade*:»h) *nuklear skade*:

- 1) skade, som er forårsaget af radioaktive egenskaber eller en forening af radioaktive egenskaber og giftige, eksplosive eller andre farlige egenskaber ved nukleart brændsel eller radioaktivt produkt i et nukleart anlæg eller ved nuklear substans, som kommer fra, hidrører fra eller sendes til et nukleart anlæg,
- 2) skade, som er forårsaget af anden ioniserende stråling fra en strålingskilde i et nukleart anlæg;

skade, som er forårsaget af ioniserende stråling, der udsendes fra en strålingskilde i et nukleart anlæg eller fra nukleart brændsel eller radioaktivt produkt eller affald i et nukleart anlæg eller fra nuklear substans, der kommer fra, har oprindelse i eller sendes til et nukleart anlæg, uanset om tabet eller skaden er forårsaget af radioaktive egenskaber ved disse stoffer eller en forening af radioaktive egenskaber med giftige, eksplosive eller andre farlige egenskaber;«.

j) *Pariskonventionen*:»j) *Pariskonventionen*:

konvention om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, der blev indgået i Paris den 29. juli 1960, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, eller som yderligere ændret ved ændringsprotokol af 16. november 1982;

konvention om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, der blev indgået i Paris den 29. juli 1960 og ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ændringsprotokol af 16. november 1982 eller ændringsprotokol af 12. februar 2004;

k) *Tillægskonventionen*:k) *Tillægskonventionen*:

tillægskonvention til Pariskonventionen, der blev indgået i Bryssel den 31. januar 1963, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, eller som yderligere ændret ved ændringsprotokol af 16. november 1982;

tillægskonvention til Pariskonventionen, der blev indgået i Bruxelles den 31. januar 1963 og ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ændringsprotokol af 16. november 1982 og ændringsprotokol af 12. februar 2004;

l) *konventionsstat*:l) *Wienkonventionen*:

stat, som har tiltrådt Pariskonventionen;

konvention om ansvar for atomskade, der blev indgået i Wien den 21. maj 1963, eller ændringsprotokollen hertil, som blev indgået i Wien den 12. september 1997;

m) *SDR*: de særlige trækningsrettigheder, der anvendes af Den internationale Valutafond. Omregning af SDR til dansk mønt foretages efter kursen på den dag, ulykken skete, medmindre der for en bestemt ulykkes vedkommende måtte blive indgået overenskomst om andet mellem de stater, som har tiltrådt Tillægskonventionen.

m) *Fællesprotokollen*:

den protokol, der blev indgået i Wien den 21. september 1988, om anvendelse af Wienkonventionen og Pariskonventionen;

n) *konventionsstat*:

stat, som har tiltrådt Pariskonventionen.«

Gældende formulering

§ 5. Nuklear skade, som er opstået i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, kan ikke af skadelidende kræves erstattet af indehaveren af et nukleart anlæg her i riget efter reglerne i dette kapitel eller tilsvarende regler i anden konventionsstat, medmindre skaden er forvoldt ved en ulykke, som er indtruffet her i riget.

Stk. 2. Nuklear skade forvoldt ved en ulykke indtruffet i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, kan af skadelidende kun kræves erstattet af indehaveren af et anlæg her i riget efter reglerne i dette kapitel eller tilsvarende regler i anden konventionsstat, såfremt

1. skaden er opstået i en konventionsstat eller på det åbne hav om bord i et skib, der er registreret i en sådan stat, og

Lovforslaget

4. § 5, stk. 1 og 2, ophæves og i stedet indsættes:

»Ved en nuklear ulykke, som er indtruffet her i riget, kan en skadelidt kræve erstatning i medfør af reglerne i dette kapitel for nuklear skade som følge heraf, hvis den nukleare skade er indtrådt

- a) her i riget, herunder inden for rigets eksklusive økonomiske zone,
- b) i en anden stat, der har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten,
- c) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke havde tiltrådt Wienkonventionen og Fællesprotokollen,
- d) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke ikke havde noget nukleart anlæg på sit territorium eller havområde fastlagt i henhold til folkeretten, eller
- e) i en stat, der ikke har tiltrådt Pariskonventionen, herunder denne stats havområde fastlagt i henhold til folkeretten, hvis staten på tidspunktet for den nukleare ulykke havde regler om erstatningsansvar for nuklear skade, som er i overensstemmelse med principperne i Pariskonventionen.

Stk. 2. Stk. 1 finder ligeledes anvendelse, hvis den nukleare skade er indtrådt ombord på et skib eller luftfartøj, der er registreret i en stat, som er omhandlet i stk. 1. Ved transport af nuklear substans til en modtager i en stat, der ikke er omhandlet i stk. 1, skal ulykken være indtruffet, før materialet er udladet fra det transportmiddel, med hvilket det er ankommet til denne stats territorium, og ved transport af nuklear substans fra en afsender i en sådan stat, skal ulykken være indtruffet, efter at materialet er indladet i det transportmiddel, der skal udføre transporten fra denne stat.

Gældende formulering

2. ulykken ved transport af nuklear substans til modtager i en stat, der ikke har tiltrådt Paris-konventionen, indtræffer, før materialet er udladet fra det transportmiddel, med hvilket det er ankommet til ikke-konventionsstatens territorium, eller ved transport af nuklear substans fra afsender i en sådan stat indtræffer, efter at materialet er indladet i det transportmiddel, der skal udføre transporten fra ikke-konventionsstaten.

Lovforslaget

Stk. 3. Ved en nuklear ulykke, som er indtruffet uden for nogen konventionsstats territorium, eller hvor ulykkesstedet ikke med sikkerhed kan fastslås, kan en skadelidt kræve erstatning af en anlægsindehaver her i riget i medfør af reglerne i dette kapitel, hvis den nukleare skade er indtrådt i en stat, der er omhandlet i stk. 1.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

5. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Skade efter denne lov omfatter

- 1) personskade,
- 2) tingsskade,
- 3) andet formuetab, og
- 4) rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet.«

§ 8.

Stk. 2.

6. I § 8 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Indehaveren af et anlæg kan kun påtage sig ansvaret for en forsendelse af nuklear substans, hvis den pågældende har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans.«

Stk. 3-4. ---

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

Gældende formulering

§ 13. ---

Stk. 2. Ansvar efter disse bestemmelser indtræder dog ikke for indehaveren af anlæg her i riget, såfremt den nukleare ulykke direkte skyldes væbnet konflikt, fjendtligheder, borgerkrig, oprør eller en alvorlig naturkatastrofe af usædvanlig karakter. For så vidt angår indehavere af anlæg i anden konventionsstat, gælder de regler, der er fastsat herom af anlægsstaten. Reglen i 1. pkt. finder i det omfang, det er angivet i Paris-konventionen, tilsvarende anvendelse, hvor anden konventionsstats lov skal anvendes på dansk anlægsindehavers ansvar.

§ 14. ---

Stk. 2. For indehavere af anlæg her i riget omfatter ansvaret også nuklear skade, der i de i §§ 8-9 omhandlede tilfælde tilføjes det transportmiddel, hvori den nukleare substans fandtes, da ulykken skete. Medfører ansvarsbegrænsningen i henhold til § 21, at erstatningskravene ikke kan dækkes fuldt ud, skal erstatning for skade på transportmidlet kun udbetales i det omfang, dette kan ske, uden at de samlede erstatninger for anden skade nedsættes under et beløb svarende til 5 millioner afregningsenheder. Påhviler ansvaret indehaveren af et anlæg i en anden konventionsstat, bestemmes det af loven i anlægsstaten, om skade på transportmidlet indbefattes under anlægsindehaverens ansvar. Reglerne i 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse, hvor anden konventionsstats lov skal anvendes på dansk anlægsindehavers ansvar i medfør af Pariskonventionen.

§ 15. Er der fra skadelidendes side forsætligt eller uagtsomt medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde, medmindre der kun er udvist ringe uagtsomhed.

Lovforslaget

7. I § 13, stk. 2, 1. pkt., ændres »borgerkrig, oprør eller en alvorlig naturkatastrofe« til: »borgerkrig eller oprør«.

8. I § 14, stk. 2, ophæves, 2. pkt., og i 4. pkt., som bliver 3. pkt., ændres »Reglerne i 1. og 2. pkt.« til: »Reglen i 1. pkt.«.

9. § 15 affattes således:

»§ 15. Anlægsindehaverens erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, hvis anlægsindehaveren kan godtgøre, at skadelidte forsætligt eller ved grov uagtsomhed har medvirket til skaden.«

Gældende formulering

§ 17. Nuklear skade, der ikke omfattes af dette kapitels erstatningsregler eller tilsvarende regler i anden konventionsstat, og som er forvoldt ved en ulykke under søtransport af nuklear substans, kan ikke kræves erstattet af andre end indehaveren af et nukleart anlæg, såfremt denne er ansvarlig for skaden efter Wienkonventionen af 21. maj 1963 om ansvar for nuklear skade eller lovgivning om ansvar for sådan skade i en fremmed stat, der i alle henseender er lige så gunstig for skadelidende som Paris- eller Wienkonventionen.

Stk. 2-3. ---

§ 20. Har nogen samtidig lidt både nuklear skade, som medfører ret til erstatning efter dette kapitel, og anden skade, og er der en sådan forbindelse mellem skaderne, at de ikke med rimelig sikkerhed kan holdes ude fra hinanden, skal bestemmelserne om nuklear skade finde anvendelse på skaderne i deres helhed.

Stk. 2. ---

§ 21. Det samlede ansvar efter dette kapitel eller tilsvarende regler i anden konventionsstat for nukleare skader, der er en følge af samme ulykke, er for indehavere af anlæg her i riget begrænset til 60 millioner SDR. Justitsministeren kan dog i særlige tilfælde under hensyn til anlæggets størrelse og art, omfanget, og omstændighederne i øvrigt fastsætte et andet størsteløb, dog ikke under et beløb svarende til 5 millioner SDR. For anlæg i anden konventionsstat gælder den ansvarsbegrænsning, der er fastsat i vedkommende stats lovgivning.

Stk. 2. Begrænsningen i stk. 1 gælder ikke renter og sagsomkostninger.

Lovforslaget

10. I § 17, stk. 1, udgår »af 21. maj 1963 om ansvar for nuklear skade«, og »sådan« ændres til: »nuklear«.

11. § 20, stk. 1, affattes således:

»Er en nuklear skade forvoldt både ved en nuklear ulykke og ved en anden ulykke, anses skaden for at være forvoldt ved den nukleare ulykke i det omfang, den anden ulykkes del af skaden ikke med rimelighed kan udskilles fra den nukleare skade.«

12. § 21, 1. og 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Hvis en anlægsindehaver her i riget bliver erstatningsansvarlig for nuklear skade indtrådt uden for Danmark, kan justitsministeren fastsætte en begrænsning af anlægsindehaverens ansvar i forhold til skadelidte i en stat, der har fastsat regler om begrænsning af anlægsindehaveres ansvar i forhold til skadelidte i Danmark.«

13. § 21, stk. 2, ophæves

Gældende formulering

§ 22. Er indehaverne af flere anlæg erstatningspligtige for samme nukleare skade efter reglerne i dette kapitel eller anden konventionsstats lov, hæfter indehaverne solidarisk over for skadelidende, men hver enkelt indehaver kun inden for det størstebeløb, der efter § 21 gælder for ham. Sker ulykken under transport af nuklear substans, enten medens stoffet er i samme transportmiddel eller under midlertidig opbevaring af det i samme nukleare anlæg, kan indehavernes samlede hæftelse ikke overstige det største ansvarsbeløb, som efter § 21 gælder for nogen af dem.

Stk. 2. ---

§ 23. Overstiger de nukleare skader, der er forvoldt ved en enkelt ulykke, de i §§ 21 og 22 nævnte ansvarsbeløb, nedsættes erstatningerne med påløbende renter med samme brøkdels, jfr. dog § 14, stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren kan, når det må forventes, at nedsættelse efter stk. 1 vil være nødvendig, bestemme, at der indtil videre kun må udbetales en nærmere fastsat brøkdels af de opgjorte erstatningsbeløb.

§ 25. ---

Stk. 2. Er forældelse ikke indtrådt efter reglerne i stk. 1, bortfalder kravet 10 år efter den nukleare ulykke, som har forvoldt skaden, medmindre det forinden er anerkendt af indehaveren eller skadelidende har foretaget retsligt skridt til dets gennemførelse. Er skaden forårsaget af nukleare substans, som er blevet ulovligt fjernet, tabt eller opgivet og ikke på ny bragt til stede på ulykkestidspunktet, indtræder forældelse dog senest 20 år efter fjernelsen, tabet eller opgivelsen.

Lovforslaget

14. I § 22, stk. 1, 1. pkt. og 2. pkt., udgår »efter § 21«.

15. § 23 ophæves.

16. § 25, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Forældelse indtræder senest 10 år efter den skadevoldende handlingens ophør for fordringer på erstatning for anden skade end personska-
de.«

Gældende formulering

§ 26. Indehaveren af et nukleart anlæg her i riget skal tegne og opretholde en forsikring til dækning af det ansvar for nuklear skade, som han inden for begrænsningen efter § 21 kan ifalde efter dette kapitel eller anden konventionsstats lov.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om sådan forsikring, herunder om, at der før anvendelse af forsikringen skal indgives anmeldelse til myndighederne om de almindelige og specielle betingelser i forsikringen. Det kan bestemmes, at alle forsikringsselskaber, der her i landet udbyder forsikring til dækning af nuklear skade, skal deltage i særlige ordninger til sikring af betaling af erstatning til de sikrede eller skadelidte i øvrigt. Der kan fastsættes særlige regler om forsikring til dækning af ansvar for nuklear skade ved ulykker, der indtræffer under transport. Endvidere kan der fastsættes særlige regler om, at forsikringer til dækning af ansvaret for nuklear skade ikke fuldt ud behøver at opfylde kravene i stk. 1.

§ 30. Staten betaler inden for begrænsningen efter § 21 erstatninger, for hvilke indehaveren af et nukleart anlæg her i riget er ansvarlig i medfør af dette kapitel eller tilsvarende regler i anden konventionsstat, for så vidt erstatningerne ikke har kunnet afholdes af indehaverens forsikring eller anden sikkerhed.

31. Erstatningskrav, som ikke har kunnet fyldestgøres på grund af ansvarsbegrænsningen i henhold til §§ 21-22, dækkes af staten, såfremt

- a) lykken ikke udelukkende har fundet sted i en stat, der ikke har tiltrådt tillægskonventionen,
- b) retssag angående erstatningskravet kan anlægges her i riget i medfør af § 36,

Lovforslaget

17. § 26, *stk. 1*, affattes således:

»Indehaveren af et nukleart anlæg her i riget skal tegne og opretholde en forsikring på 700 mio. euro til dækning af det ansvar for nuklear skade, som indehaveren kan ifalde efter dette kapitel eller anden konventionsstats lov. Justitsministeren kan dog i særlige tilfælde under hensyn til anlæggets størrelse og art, omfanget af det transporterede og de sandsynlige følger af en nuklear ulykke i forbindelse med transport, som omfattes af ansvaret, og omstændighederne i øvrigt fastsætte en lavere forsikringssum, dog ikke under 80 millioner euro.«

18. § 26, *stk. 2, 4. pkt.*, ophæves.

19. I § 30 udgår »inden for begrænsningen efter § 21«.

20. I § 31, *stk. 1*, ændres »ansvarsbegrænsningen i henhold til §§ 21-22« til: »begrænsningen af sikkerhedsstillelsen efter § 26«.

21. § 31, *stk. 1, litra a*, ophæves.

Bilag til f. t. l. vedr. erstatning for atomskader

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- c) erstatningspligten påhviler indehaveren af et nukleart anlæg til fredeligt formål, som ligger her i riget eller i anden stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen og er optaget på den i Tillægskonventionens artikel 13 omhandlede liste, og
- d) skaden er lidt:

- 1) her i riget eller i anden stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen, eller
- 2) på eller over det åbne hav om bord i skib eller luftfartøj registreret her i riget eller i anden stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen, eller
- 3) på eller over det åbne hav af en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen, eller af dens statsborgere.

Stk. 2. Erstatning for skade på skib eller luftfartøj ydes i det i stk. 1, litra d, nr. 3, nævnte tilfælde kun, hvis skibet eller luftfartøjet på tidspunktet for ulykken var registreret i en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen. Med statsborgere i en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen, ligestilles i det nævnte tilfælde alle offentlige eller private institutioner, selskaber, foreninger eller stiftelser af enhver art, der er hjemmehørende i en sådan stat samt, dersom det bestemmes af vedkommende stat, personer hjemmehørende i staten. Personer, der er hjemmehørende i Danmark, ligestilles med danske statsborgere.

22. § 31, stk. 1, litra d, der bliver litra c, affattes således:

»c) *skaden* er indtrådt:

- 1) her i riget eller i anden stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen;
- 2) på eller over havområder, der ligger uden for et søterritorium tilhørende en stat, som har tiltrådt Tillægskonventionen, hvis skaden har ramt en statsborger i en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen; skaden er indtrådt om bord på eller lidt af et skib registreret her i riget; skaden er indtrådt om bord på eller lidt af et luftfartøj registreret her i riget; eller skaden er indtrådt på en kunstig ø, formation eller konstruktion under jurisdiktion af en stat, der har tiltrådt Tillægskonventionen; eller
- 3) i eller over en stats eksklusive økonomiske zone eller kontinentalsokkel i forbindelse med udforskning eller udnyttelse af naturrigdomme, hvis staten har tiltrådt Tillægskonventionen.«

23. § 31, stk. 2, 1. pkt., ophæves.

Gældende formulering

§ 32. De samlede erstatninger, som i anledning af samme nukleare ulykke skal betales dels af vedkommende anlægsindehaver efter reglerne i dette kapitel, dels af staten i medfør af § 31, er begrænset til et beløb svarende til 300 millioner SDR. Skal der i anledning af ulykken tillige betales erstatninger i medfør af en aftale, som en stat, der har tiltrådt tillægskonventionen, har indgået med en anden stat i medfør af denne konventions artikel 15, indgår også disse erstatninger i det nævnte størsteløb.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Kan kravene ikke dækkes af de i stk. 1 nævnte beløb, finder § 23 tilsvarende anvendelse.

§ 34. Er et erstatningskrav for nuklear skade, der her i riget er forvoldt ved en ulykke, for hvilken indehaveren af et anlæg her i riget er ansvarlig, bortfaldet i medfør af § 25, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelse i anden konventionsstats lov, udredes erstatningen af staten. Kravet mod staten kan kun gøres gældende, såfremt det er undskyldeligt, at retsligt skridt mod indehaveren ikke er foretaget, inden hans ansvar er bortfaldet efter de nævnte bestemmelser. Kravet forældes efter reglerne i forældelsesloven. Forældelse indtræder dog senest 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden. Dersom andre tilsvarende krav er blevet nedsat i medfør af § 23, stk. 1, eller § 32, stk. 3, eller tilsvarende bestemmelser i anden konventionsstat, nedsættes den her nævnte erstatning på tilsvarende måde.

Stk. 2. [...]

§ 36. Sag imod indehaveren af et nukleart anlæg - eller i det i § 16, stk. 1, 2. pkt., nævnte tilfælde imod forsikrer eller garant - om erstatning for nuklear skade i medfør af §§ 7-11 eller § 19 kan anlægges her i riget, såfremt

- a) den nukleare ulykke, som har forvoldt skaden, helt eller delvis er sket her i riget, eller

Lovforslaget

24. § 32, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»De samlede erstatninger, som i anledning af samme nukleare ulykke skal betales af staten i medfør af denne lov, er begrænset til 1.500 millioner euro.«

25. § 32, stk. 3, ophæves.

26. § 34, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Er et erstatningskrav for anden skade end personskaade, der her i riget er forvoldt ved en nukleare ulykke, som indehaveren af et anlæg her i riget er ansvarlig for, bortfaldet i medfør af § 25, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelse i anden konventionsstats lov, udredes erstatningen af staten.«

27. § 34, stk. 1, 4. og 5. pkt., ophæves.

28. I § 36, stk. 1, ændres »kan anlægges her i riget« til: »anlægges ved Københavns Byret«, og i *litra a*, indsættes efter »her i riget«: », herunder inden for rigets eksklusive økonomiske zone«.

Gældende formulering

- b) kravet rettes mod indehaveren af et anlæg her i riget og ulykken i sin helhed er sket uden for nogen konventionsstats territorium, eller ulykkesstedet ikke med sikkerhed kan fastslås.

Stk. 2-3. ---

Lovforslaget

29. Efter § 36 indsættes før overskriften »Fuldbyrdelse af udenlandske domme«:

»Lovvalg

§ 36 a. For sager anlagt her i riget efter denne lov finder dansk ret, bortset fra lovvalgsreglerne, anvendelse, medmindre andet følger af denne lov.

Repræsentation af skadelidte

§ 36 b. I sager omfattet af denne lov kan en stat som mandatar udføre retssager for egne statsborgere eller personer med bopæl eller ophold på statens territorium, når de pågældende har givet samtykke hertil.

Omregning til dansk mønt

§ 36 c. Omregning til dansk mønt foretages efter kursen på den dag, ulykken skete.«

PROTOKOL¹⁾

om ændring af konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982

REGERINGERNE i Forbundsrepublikken Tyskland, Kongeriget Belgien, Kongeriget Danmark, Kongeriget Spanien, Republikken Finland, Den Franske Republik, Den Helleniske Republik, Den Italienske Republik, Kongeriget Norge, Kongeriget Nederlandene, Den Portugisiske Republik, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, Republikken Slovenien, Kongeriget Sverige, Det Schweiziske Forbund og Republikken Tyrkiet,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at det er ønskeligt at ændre konventionen om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, indgået i Paris den 29. juli 1960 inden for rammerne af Organisationen for Europæisk Økonomisk Samarbejde, nu Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, som ændret ved tillægsprotokol undertegnet i Paris den 28. januar 1964 og ved protokol undertegnet i Paris den 16. november 1982,

ER BLEVET ENIGE om følgende:

I.

Konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, ændres således:

A. Artikel 1, litra a), nr. i) og ii), affattes således:

- »i) »nuklear ulykke«: enhver hændelse eller række af hændelser med samme oprindelse, som forvolder nuklear skade
- ii) »nukleart anlæg«: reaktorer, undtagen sådanne, som benyttes i transportmidler; fabrikker til fremstilling eller behandling af nuklear substans; fabrikker til adskillelse af nukleart brændsels isotoper; fabrikker til op-

arbejdning af bestrålet nukleart brændsel; anlæg til bevaring af nuklear substans, bortset fra opbevaring i forbindelse med transport af sådan substans; anlæg til slutdeponering af nuklear substans; også sådanne reaktorer, fabrikker eller anlæg, der er under nedlæggelse; samt sådanne andre anlæg, hvori der findes nukleart brændsel eller radioaktivt produkt eller affald, som organisationens Styrelseskomité for Kerneenergi (i det følgende benævnt »styrelseskomitéen«) til enhver tid måtte bestemme; enhver kontraherende part kan beslutte, at flere nukleare anlæg, som tilhører samme anlægsindehaver og ligger på samme område, samt ethvert andet anlæg på dette område, hvori der findes nukleart brændsel eller radioaktivt produkt eller affald, skal anses som ét nukleart anlæg«.

B. I artikel 1, litra a), tilføjes følgende som nr. vii), viii), ix) og x):

»vii)»nuklear skade«:

- 1) en persons død eller skade på person
- 2) tab af eller skade på ejendom og endvidere, i den udstrækning det er fastlagt i den kompetente domstols ret:
- 3) økonomisk tab, der skyldes tab eller skade som omhandlet i punkt 1 eller 2, for så vidt det ikke er omfattet af disse punkter, dersom det lides af en person, der har ret til at kræve erstatning for et sådant tab eller en sådan skade
- 4) udgifter til foranstaltninger til genopretning efter miljøfordingelser, medmindre forringelsen er ubetydelig, dersom sådanne foranstaltninger faktisk er blevet truffet eller skal træffes, og for så vidt udgifterne ikke er omfattet af punkt 2

- 5) tab af fortjeneste, der står i direkte forbindelse med anvendelse eller udnyttelse af det pågældende miljø, og som skyldes en betydelig forringelse af dette miljø, for så vidt dette ikke er omfattet af punkt 2
- 6) udgifter til beskyttende foranstaltninger og andet tab eller anden skade forvoldt af sådanne foranstaltninger for så vidt angår punkt 1 til 5, i den udstrækning tabet eller skaden opstår af eller fremkommer ved ioniserende stråling, der udsendes fra en strålingskilde i et nukleart anlæg eller fra nukleart brændsel eller radioaktivt produkt eller affald i et nukleart anlæg eller fra nuklear substans, der kommer fra, har oprindelse i eller sendes til et nukleart anlæg, uanset om tabet eller skaden er en følge af radioaktive egenskaber ved disse stoffer eller en forening af radioaktive egenskaber med giftige, eksplosive eller andre farlige egenskaber
- viii) »foranstaltninger til genopretning«: alle rimelige foranstaltninger, der er godkendt af de kompetente myndigheder i den stat, hvor foranstaltningerne træffes, og som sigter mod at genoprette eller tilbageføre beskadigede eller ødelagte dele af miljøet eller, i tilfælde hvor det er rimeligt, at tilføre miljøet ækvivalente dele. Loven i den stat, hvor den nukleare skade er lidt, bestemmer, hvem der er beføjet til at træffe sådanne foranstaltninger
- ix) »beskyttende foranstaltninger«: alle rimelige foranstaltninger, der træffes af enhver person, efter at der er sket en nuklear ulykke eller en hændelse, der skaber en alvorlig, overhængende fare for nuklear skade, for at forebygge eller minimere nuklear skade som omhandlet i nr. vii), punkt 1 til 5, med forbehold af de kompetente myndigheders godkendelse, hvis en sådan er påkrævet efter loven i den stat, hvor foranstaltningerne er truffet
- x) »rimelige foranstaltninger«: alle foranstaltninger, som efter den kompetente domstols ret er passende og står i et rimeligt forhold til formålet under hensyntagen til alle omstændigheder, som f.eks.:
- 1) arten og omfanget af den lidt nukleare skade eller, hvor der er tale om beskyttende foranstaltninger, arten og omfanget af faren for en sådan skade

- 2) sandsynligheden for, at sådanne foranstaltninger er effektive på det tidspunkt, hvor de iværksættes, og
- 3) relevant teknisk og videnskabelig sagkundskab.«

C. Artikel 2 affattes således:

- »a) Denne konvention finder anvendelse på nuklear skade, der lides på territorier, som tilhører, eller i havområder, der i henhold til folkeretten er fastlagt af, eller — undtagen på territorier tilhørende ikke-kontraherende stater, der ikke er omhandlet i nr. ii) til iv) — om bord på skibe eller fly, der er registreret i:
- i) en kontraherende part
 - ii) en ikke-kontraherende stat, som på tidspunktet for den nukleare ulykke er kontraherende part i Wienkonventionen af 21. maj 1963 om civilretligt ansvar for nukleare skade med senere ændringer, som er gældende for den pågældende part, og i fællesprotokollen af 21. september 1988 vedrørende anvendelse af Wien-konventionen og Paris-konventionen, dog forudsat at den kontraherende part i Paris-konventionen, på hvis territorium den ansvarlige indehavers anlæg er beliggende, er kontraherende part i denne fællesprotokol
 - iii) en ikke-kontraherende stat, som på tidspunktet for den nukleare ulykke ikke har noget nukleart anlæg på sit territorium eller i noget havområde, som parten har fastlagt i henhold til folkeretten, eller
 - iv) enhver anden ikke-kontraherende stat, som på tidspunktet for den nukleare ulykke har gældende retsfor skrifter om erstatningsansvar for nuklear skade, som giver tilsvarende fordele på grundlag af gensidighed, og som bygger på principper, der er identiske med denne konventions principper, herunder bl.a. objektivt ansvar for den ansvarlige indehaver, eneansvar for indehaveren eller en bestemmelse med samme virkning, enekompetence for en given domstol, ligebehandling af alle ofre for en nuklear ulykke, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme samt fri overførsel af erstatninger, renter og sagsomkostninger.
- b) Intet i denne artikel er til hinder for, at en kontraherende part, på hvis territorium den

ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, ved lov kan bestemme, at denne konvention skal have et bredere anvendelsesområde.«

D: Artikel 3 affattes således:

»a) indehaveren af et nukleart anlæg er i henhold til denne konvention ansvarlig for al nuklear skade undtagen:

- i) skade på det nukleare anlæg selv og på andre nukleare anlæg, herunder nukleare anlæg under opførelse, der ligger på samme område som det pågældende anlæg, og
- ii) skade på ejendom på samme område, som anvendes eller er bestemt til anvendelse i forbindelse med et sådant anlæg såfremt det godtgøres, at skaden er forvoldt ved en nuklear ulykke, der er sket i det pågældende anlæg, eller hvortil medvirkede nuklear substans fra det pågældende anlæg, jf. dog artikel 4.

b) Er en nuklear skade forvoldt både ved en nuklear ulykke og ved en ulykke af anden art, anses den del af skaden, som er forvoldt ved den ikke-nukleare ulykke, i den udstrækning den ikke med rimelighed kan udskilles fra den nukleare skade, der er forvoldt ved den nukleare ulykke, for at være skade forvoldt ved den nukleare ulykke. Hvor en nuklear skade er forvoldt både ved en nuklear ulykke og en emission af ioniserende stråling, som ikke er omfattet af denne konvention, skal intet i denne konvention begrænse eller på anden måde indvirke på nogen persons ansvar for så vidt angår den pågældende emission af ioniserende stråling.«

E. I artikel 4 ændres litrabetegnelserne således: litra c) og litra d) bliver til henholdsvis litra d) og litra e), og der indsættes følgende nye litra c):

»c) Ansvarret kan kun overføres til indehaveren af et andet nukleart anlæg i henhold til litra a), nr. i) og ii), og litra b), nr. i) og ii), dersom den pågældende indehaver har en direkte økonomisk interesse i den nukleare substans, der er under transport.«

F. I artikel 5 affattes litra b) og d) således:

»b) Forvoldes den nukleare skade ved en nuklear ulykke, som indtræffer i et nukleart anlæg, og vedrører ulykken kun nuklear substans, som opbevares i anlægget i forbindelse med

transport af stoffet, skal indehaveren af anlægget imidlertid ikke være ansvarlig, dersom en anden anlægsindehaver eller person er ansvarlig i medfør af artikel 4.

d) Hvis en nuklear skade giver anledning til ansvar for mere end én indehaver i henhold til denne konvention, skal de pågældende indehavere være solidarisk ansvarlige; når et sådant ansvar opstår som følge af nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke, hvortil medvirker nuklear substans under transport i et og samme transportmiddel eller — i tilfælde af opbevaring i forbindelse med transport — i et og samme nukleare anlæg, skal det højeste samlede beløb, for hvilket indehaverne skal være ansvarlige, dog være det højeste beløb, som er fastsat for nogen af dem i medfør af artikel 7. Ingen indehaver skal i noget tilfælde kunne pålægges at betale mere for en nuklear ulykke end det beløb, der er fastsat for ham i medfør af artikel 7.«

G. I artikel 6 affattes litra c) og e) således:

»c) i) Intet i denne konvention berører det ansvar, der påhviler:

1) nogen enkeltperson for nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke, for hvilken anlægsindehaveren i medfør af artikel 3, litra a), eller artikel 9 ikke er ansvarlig efter denne konvention, og som er en følge af en handling eller undladelse foretaget af den pågældende person i den hensigt at forvolde skade

2) en person, der er behørigt autoriseret til at drive en reaktor i et transportmiddel, for nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke, i tilfælde hvor en anlægsindehaver ikke er ansvarlig for skaden i henhold til artikel 4, litra a), nr. iii), eller artikel 4, litra b), nr. iii).

ii) Anlægsindehaveren skal ikke være ansvarlig uden for denne konvention for nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke.«

»e) Hvis indehaveren godtgør, at den nukleare skade helt eller delvis er forvoldt af den person, der har lidt skaden, enten ved grov uagtsomhed eller ved en handling eller undladelse foretaget i den hensigt at forvolde skade, kan den kompetente domstol, hvis dens nationale ret giver mulighed herfor, helt eller delvis fritage indehaveren for pligten til at

betale erstatning for den skade, den pågældende person har lidt.«

H. Artikel 7 affattes således:

- »a) Enhver kontraherende part fastsætter ved lov, at indehaverens ansvar for nuklear skade forvoldt ved en given nuklear ulykke ikke må være mindre end 700 mio. EUR.
- b) Uanset litra a) og artikel 21, litra c), kan en kontraherende part
- i) under hensyn til arten af det berørte nukleare anlæg og de sandsynlige følger af en nuklear ulykke forvoldt af dette, fastsætte et lavere ansvarsbeløb i forbindelse med det pågældende nukleare anlæg, idet dog dette beløb i intet tilfælde må være lavere end 70 mio. EUR, og
- ii) under hensyn til arten af den berørte nukleare substans og de sandsynlige følger af en nuklear ulykke forvoldt af denne, fastsætte et lavere ansvarsbeløb i forbindelse med transport af nuklear substans, idet dog dette beløb i intet tilfælde må være lavere end 80 mio. EUR.
- c) Erstatning for nuklear skade på det transportmiddel, i hvilket den berørte nukleare substans befandt sig på tidspunktet for den nukleare ulykke, må ikke medføre, at anlægsindehaverens ansvar for anden nuklear skade reduceres til et beløb, der er lavere end enten 80 mio. EUR eller det højere beløb, som en kontraherende part har fastsat ved lov.
- d) De ansvarsbeløb, der fastsættes efter litra a) eller b) eller efter artikel 21, litra c), for indehavere af nukleare anlæg på en kontraherende parts territorium, samt bestemmelserne i en kontraherende parts lov i medfør af litra c), finder anvendelse på sådanne indehaveres ansvar, uanset hvor den nukleare ulykke indtræffer.
- e) En kontraherende part kan gøre transit af nuklear substans gennem sit territorium betinget af, at vedkommende fremmede anlægsindehavers maksimale ansvarsbeløb forhøjes, såfremt det skønnes, at beløbet ikke er tilstrækkeligt til at dække faren for en nuklear ulykke under denne transit: det således forhøjede maksimale beløb må dog ikke overstige det maksimale ansvarsbeløb, som gælder for indehavere af nukleare an-

læg beliggende på den pågældende parts eget territorium.

- f) Litra e) gælder ikke for
- i) søtransport, hvor der efter folkeretten er ret til at søge nødhavn i den pågældende kontraherende parts havne eller ret til uskadelig passage gennem dens territorium, eller
- ii) lufttransport, hvor der i henhold til overenskomst eller efter folkeretten er ret til at flyve over eller lande på den pågældende kontraherende parts territorium.
- g) I tilfælde, hvor denne konvention gælder for en ikke-kontraherende stat i overensstemmelse med artikel 2, litra a), nr. iv), kan en kontraherende part fastsætte ansvarsbeløb i forbindelse med nuklear skade, der er lavere end de minimumsbeløb, der er fastsat i medfør af denne artikel eller artikel 21, litra c), for så vidt en sådan stat ikke giver modsvarende fordele af tilsvarende størrelse.
- h) Renter og sagsomkostninger, der tilkendes af en domstol i erstatningssøgsmål i medfør af denne konvention, betragtes ikke som erstatning i denne konventions forstand og betales af indehaveren ud over de beløb, for hvilke han er ansvarlig henhold til denne artikel.
- i) De i denne artikel omhandlede beløb kan omregnes til de enkelte staters valutaer i afrundede tal.
- j) Hver kontraherende part sikrer, at personer, der har lidt nuklear skade, kan gøre deres ret til erstatning gældende uden at skulle anlægge særskilt søgsmål for hver kilde til erstatningsmidler.«

I. Artikel 8 affattes således:

- »a) Ret til erstatning i medfør af denne konvention bortfalder eller forældes, dersom sag ikke er anlagt
- i) inden 30 år fra tidspunktet for den nukleare ulykke, når der er tale om en persons død eller om skade på person
- ii) inden ti år fra tidspunktet for den nukleare ulykke, når der er tale om al anden nukleare skade.
- b) Der kan imidlertid ved national lov fastsættes en tidsfrist, der er længere end de i litra a), nr. i) eller ii), fastsatte, dersom den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er belig-

- gende, har truffet foranstaltninger til at dække indehaverens ansvar med hensyn til erstatningssøgsmål, der er påbegyndt efter udløbet af fristerne i litra a), nr. i) eller ii), og inden for den længere tidsfrist.
- c) Er der fastsat en længere frist i overensstemmelse med litra b), må et erstatningssøgsmål, der indledes inden for denne frist, i intet tilfælde påvirke den ret til erstatning i medfør af denne konvention, som tilkommer nogen, der har anlagt sag mod anlægsindehaveren
- i) inden 30-års-fristen, når der er tale om en persons død eller om skade på person
- ii) inden for tiårsfristen, når der er tale om anden nuklear skade.
- d) Der kan ved national lov fastsættes en frist for bortfald eller forældelse af erstatningsretten på ikke under tre år, således at fristen regnes enten fra det tidspunkt, hvor den, der har lidt den nukleare skade, fik kendskab til såvel den nukleare skade som den ansvarlige indehaver, eller fra det tidspunkt, hvor skadelidte med rimelighed burde have haft et sådant kendskab, idet dog de frister, der er fastsat i henhold til litra a) og b), ikke må overskrides.
- e) I tilfælde, hvor artikel 13, litra f), nr. ii), finder anvendelse, bortfalder eller forældes retten til erstatning imidlertid ikke, såfremt der inden for de i litra a), b) eller d), fastsatte frister enten
- i) før den i artikel 17 omhandlede internationale domstol har truffet afgørelse, er rejst sag ved en af de domstole, blandt hvilke den internationale domstol kan vælge; såfremt den internationale domstol bestemmer, at den kompetente domstol er en anden end den, ved hvilken sag allerede er anlagt, kan den fastsætte en frist, inden for hvilken sagen skal være anlagt ved den således udpegede kompetente domstol, eller
- ii) er rettet anmodning til en kontraherende part om at foranledige, at der af den internationale domstol træffes afgørelse om, hvilken domstol der skal være kompetent ifølge artikel 13, litra f), nr. ii), og sag anlægges efter en sådan afgørelse inden for den tidsfrist, som den internationale domstol måtte fastsætte.
- f) Medmindre andet er bestemt ved national lov, kan enhver person, som har lidt nuklear skade ved en nuklear ulykke, og som har rejst erstatningssag inden for den i denne artikel bestemte tidsfrist, ændre sit krav som følge af enhver forværring af den nukleare skade efter udløbet af denne frist, forudsat at endelig dom ikke forinden er afsagt af den kompetente domstol.«

J. Artikel 9 affattes således:

»Anlægsindehaveren er ikke ansvarlig for skade forvoldt ved en nuklear ulykke, som direkte skyldes krigshandling, fjendtligheder, borgerkrig, eller oprør.«

K. Artikel 10 affattes således:

»a) Til dækning af ansvaret i medfør af denne konvention stilles der krav om, at indehaveren tegner og opretholder forsikring eller anden økonomisk garanti på det beløb, der er fastsat efter artikel 7, litra a), artikel 7, litra b), eller artikel 21, litra c), af en type og på vilkår, der fastsættes af den kompetente offentlige myndighed.

b) Når indehaverens ansvar ikke er begrænset til et bestemt beløb, fastsætter den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, en grænse for den økonomiske garanti, som den ansvarlige indehaver skal stille, forudsat at denne grænse ikke er lavere end det beløb, der er fastsat i artikel 7, litra a), eller artikel 7, litra b).

c) Den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, sikrer udbetalingen af erstatning for nuklear skade, som det påhviler indehaveren at udrede, ved at stille de nødvendige midler til rådighed, i den udstrækning forsikring eller anden økonomisk garanti ikke foreligger eller er utilstrækkelig til at dække en sådan erstatning, således at der er dækning for et beløb, der ikke må være mindre end det beløb, der er fastsat i artikel 7, litra a), eller artikel 21, litra c).

d) Ingen forsikrer eller anden økonomiske garant må midlertidigt eller endeligt kunne bringe den i litra a) eller b) nævnte forsikring eller anden økonomiske garanti til ophør uden skriftligt at have givet meddelelse med mindst to måneders varsel til den kom-

Bilag til f. t. l. vedr. erstatning for atomskader

petente offentlige myndighed eller, for så vidt forsikringen eller den økonomiske garanti vedrører transport af nuklear substans, så længe den pågældende transport varer.

- e) De fra forsikring, genforsikring eller anden økonomisk garanti hidrørende beløb må kun anvendes til erstatning for nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke.«

L. Artikel 12 affattes således:

»Erstatning, som skal udbetales i medfør af denne konvention, forsikrings- og genforsikringspræmier, beløb hidrørende fra forsikring, genforsikring eller anden økonomisk garanti, som kræves i medfør af artikel 10, samt de i artikel 7, litra h), omhandlede renter og sagsomkostninger skal frit kunne overføres mellem de kontraherende parters valutaområder.«

M. Artikel 13 affattes således:

»a) Medmindre andet er bestemt i denne artikel, kan søgsmål i medfør af artikel 3, artikel 4 og artikel 6, litra a), alene påkendes ved domstolene i den kontraherende stat, på hvis territorium den nukleare ulykke fandt sted.

b) Dersom en nuklear ulykke finder sted i en kontraherende parts eksklusive økonomiske zone eller, når en sådan zone ikke er fastlagt, i et område, der ikke går uden for grænserne for en eksklusiv økonomisk zone, hvis en sådan skulle blive fastlagt, kan søgsmål vedrørende nuklear skade forvoldt ved denne nukleare ulykke alene påkendes i medfør af denne konvention ved den pågældende parts domstole, dog forudsat at organisationens generalsekretær har modtaget anmeldelse om et sådant område fra den pågældende kontraherende part forud for den nukleare ulykke. Intet i dette litra må fortolkes, som om det giver ret til at udøve kompetence eller til at afgrænse et havområde på en måde, der strider mod international havret.

c) Dersom en nuklear ulykke finder sted uden for de kontraherende parters territorium eller i et område, om hvilket der ikke er foretaget nogen anmeldelse i medfør af litra b), eller dersom ulykkesstedet ikke med sikkerhed kan fastslås, kan sådanne søgsmål alene påkendes ved den kontraherende parts domstole, på hvis territorium den ansvarlige indehavers anlæg er beliggende.

d) Dersom en nuklear ulykke finder sted i et område, for hvilket omstændighederne i artikel 17, litra d), gør sig gældende, påkendes søgsmål vedrørende ulykken ved de domstole, som den i artikel 17 omhandlede internationale domstol på begæring af en berørt kontraherende part udpeger som domstolene hos den kontraherende part, der har den nærmeste tilknytning til ulykken og er mest berørt af ulykkens følger.

e) Hverken udøvelsen af kompetence i henhold til denne artikel eller anmeldelsen om et område i medfør af litra b), skaber ret eller pligt eller danner præcedens med hensyn til afgrænsning af havområder mellem stater med kyster over for eller ved siden af hinanden.

f) Dersom påkendelsen i medfør af litra a), b) eller c), ville tilkomme domstolene hos mere end én kontraherende part, tilfalder kompetencen

i) hvis den nukleare ulykke finder sted delvis uden for nogen kontraherende parts territorium og delvis på én enkelt kontraherende parts territorium, domstolene hos sidstnævnte kontraherende part, og

ii) i alle andre tilfælde de domstole, som den i artikel 17 omhandlede internationale domstol på begæring af en berørt kontraherende part udpeger som domstolene hos den kontraherende part, der har den nærmeste tilknytning til ulykken og er mest berørt af ulykkens følger.

g) Den kontraherende part, hvis domstole har kompetencen, sikrer i forbindelse med søgsmål om erstatning for nuklear skade:

i) at enhver stat kan anlægge sag på vegne af personer, der har lidt nuklear skade, når disse er statsborgere i den pågældende stat eller har deres bopæl eller opholdssted på denne stats territorium og har givet deres samtykke dertil, og

ii) at enhver person kan anlægge sag i medfør af denne konvention for at gøre rettigeheder gældende, der er erhvervet ved subrogation eller overdragelse.

h) Den kontraherende part, hvis domstole er kompetente i medfør af denne konvention, sikrer, at kun én af dens domstole har kompetence til at påkende sager i forbindelse med en given nuklear ulykke, idet kriterierne for udvælgelsen af denne domstol fast-

- lægges i den pågældende kontraherende parts nationale lov.
- i) Domme, som efter domsforhandling eller udeblivelse er afsagt af den i medfør af denne artikel kompetente domstol, er, når de er eksigible i henhold til den af domstolen anvendte ret, tillige eksigible på enhver af de øvrige kontraherende parters territorium, så snart de af den pågældende kontraherende part krævede formaliteter er opfyldt. Sagens realitet må ikke efterprøves på ny. Denne bestemmelse finder ikke anvendelse på domme, som kun er foreløbigt eksigible.
- j) Såfremt der anlægges sag mod en kontraherende part i medfør af denne konvention, kan den pågældende kontraherende part, bortset fra eksekutionsskridt, ikke påberåbe sig juridisk immunitet over for den i medfør af denne artikel kompetente domstol.«

N. Artikel 14, litra b), affattes således:

- »b) Ved »national ret« og »national lov (lovgivning)« forstås den ret eller den lov (lovgivning), som gælder i den stat, hvis domstole i henhold til denne konvention er kompetente til at påkende krav opstået ved en nuklear ulykke, bortset fra lovvalgsregler. Denne ret og lov (lovgivning) finder anvendelse på alle spørgsmål af såvel materiel-retlig som processuel art, for hvilke denne konvention ikke indeholder særlige bestemmelser.«

O. Artikel 15, litra b), affattes således:

- »b) For så vidt erstatning for nuklear skade overstiger de i artikel 7, litra a), fastsatte 700 mio. EUR, vil enhver sådan foranstaltning i en hvilken som helst form kunne træffes under anvendelse af vilkår, som kan afvige fra denne konventions bestemmelser.«

P. Efter artikel 16 indføres følgende nye artikel 16a:

»Artikel 16a

Denne konvention berører ikke en kontraherende parts rettigheder og pligter i henhold til de almindelige folkeretlige regler.«

Q. Artikel 17 affattes således:

- »a) Opstår der strid mellem to eller flere kontraherende parter om denne konventions fortolkning eller anvendelse, rådfører stridens

- parter sig med hinanden med henblik på at bilægge striden ved forhandling eller anden mindelig løsning.
- b) Bilægges en strid som omhandlet i litra a) ikke inden seks måneder efter, at en af stridens parter har erkendt dens eksistens, mødes de kontraherende parter for at bistå de berørte parter med at finde en mindelig løsning.
- c) Dersom striden ikke er bilagt inden tre måneder efter datoen for det i litra b) omhandlede møde, forelægges striden på begæring af en af dens parter for Den Europæiske Domstol for Atomenergi (European Nuclear Energy Tribunal), der blev oprettet ved konventionen af 20. december 1957 om tilvejebringelse af sikkerhedskontrol på atomenergiens område.
- d) Uenigheder om afgrænsning af havområder falder uden for denne konventions anvendelsesområde.«

R. Artikel 18 affattes således:

- »a) Forbehold med hensyn til en eller flere af denne konventions bestemmelser kan tages på et hvilket som helst tidspunkt forud for ratifikationen, accepten, godkendelsen eller tiltrædelsen af denne konvention eller forud for meddelelsen i medfør af artikel 23 for ethvert af de i meddelelsen omhandlede territorier; forbeholdene kan kun tilstedes, hvis deres ordlyd udtrykkeligt er godkendt af signatarmagterne.
- b) En sådan godkendelse kræves dog ikke af en signatarmagt, som ikke selv har ratificeret, accepteret eller godkendt denne konvention inden for et tidsrum af et år efter den dato, hvor organisationens generalsekretær har underrettet den pågældende signatarmagt om et sådant forbehold i overensstemmelse med artikel 24.
- c) Ethvert forbehold, der er accepteret i henhold til denne artikel, kan på et hvilket som helst tidspunkt tilbagekaldes ved meddelelse stilet til organisationens generalsekretær.«

S. Artikel 19 affattes således:

- »a) Denne konvention skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenterne deponeres hos organisationens generalsekretær.

- b) Denne konvention træder i kraft, når mindst fem signatarmagter har deponeret deres ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenter. For hver signatarmagt, som derefter ratificerer, accepterer eller godkender denne konvention, træder den i kraft ved deponeringen af ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumentet.«

T. Artikel 20 affattes således:

»Ændringer i denne konvention vedtages ved indbyrdes overenskomst mellem alle kontraherende parter. De træder i kraft, når de er ratificeret, accepteret eller godkendt af to tredjedele af de kontraherende parter. For hver kontraherende part, der derefter ratificerer, accepterer eller godkender ændringerne, træder de i kraft på datoen for denne ratifikation, accept eller godkendelse.«

U. I artikel 21 tilføjes der følgende nye litra c):

- »c) Uanset artikel 7, litra a), kan regeringen i et land, som ikke har undertegnet denne konvention, men som tiltræder den efter den 1. januar 1999, ved lov fastsætte, at indehaverens ansvar for nuklear skade forvoldt ved en given nuklear ulykke i en periode på højst fem år fra vedtagelsen af protokollen af ... (dato) om ændring af denne konvention kan begrænses til et overgangsbeløb på ikke under 350 mio. EUR for så vidt angår en nuklear ulykke, der finder sted i denne periode.«

V. I artikel 22 bliver litra c) til litra d), og der indsættes følgende nye litra c):

- »c) De kontraherende parter rådfører sig med hinanden ved udløbet af hver femårsperiode efter denne konventions ikrafttrædelsesdato om alle de spørgsmål af fælles interesse, som anvendelsen af denne konvention rejser, og særlig om det hensigtsmæssige i at forhøje ansvarsbeløbene og den økonomiske garanti.«

W. Artikel 23, litra b), affattes således:

- »b) Enhver signatarmagt eller kontraherende part kan ved sin undertegnelse, ratifikation, accept, godkendelse eller tiltrædelse af denne konvention eller på ethvert senere tidspunkt meddele organisationens generalsekretær, at denne konvention skal finde anvendelse på sådanne af dens territorier, herunder territorier, for hvis internationale for-

bindelser den er ansvarlig, for hvilke denne konvention ikke finder anvendelse i medfør af litra a), og som er nævnt i meddelelsen. Enhver sådan meddelelse kan for så vidt angår et hvilket som helst af de deri nævnte territorier tilbagekaldes med et års varsel herom til organisationens generalsekretær.«

X. Artikel 24 affattes således:

»Organisationens generalsekretær underretter alle signatarmagter og regeringer om modtagelsen af ethvert dokument vedrørende ratifikation, accept, godkendelse, tiltrædelse eller tilbagekaldelse samt om enhver meddelelse i medfør af artikel 13, litra b), og artikel 23 og om styrelseskomitéens beslutninger i medfør af artikel 1, litra a), nr. ii), artikel 1, litra a), nr. iii), og artikel 1, litra b). Han underretter dem ligeledes om denne konventions ikrafttrædelsesdato, om ordlyden af vedtagne ændringer i konventionen og om sådanne ændringers ikrafttrædelsesdato samt om ethvert forbehold taget i henhold i artikel 18.«

Y. I nedennævnte artikler ændres »skade« til »nuklear skade«:

- artikel 4, litra a) og b)
- artikel 5, litra a) og c)
- artikel 6, litra a), b), d), f) og h).

Z. I den franske udgave ændres i artikel 4, første punktum, ordet »stockage« til »entrepotage«, og i litra a) i samme artikel ændres ordet »transportées« til »en cours de transport«. I den engelske udgave ændres i artikel 6, litra h), ordet »workmen's« til »workers«.

AA. Konventionens bilag II udgår.

II.

- a) I forholdet mellem parterne i denne protokol udgør protokollens bestemmelser en integrerende del af konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982 (i det følgende benævnt »konventionen«), som herefter skal betegnes som »konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ved protokol af 16. november 1982 og ved protokol af ...«.

- b) Denne protokol skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Instrumenter for ratifikation, accept eller godkendelse af denne protokol deponeres hos generalsekretæren for Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling.
- c) De stater, som undertegner denne protokol, og som allerede har ratificeret eller tiltrådt konventionen, erklærer, at de har til hensigt at ratificere, acceptere eller godkende denne protokol så snart som muligt. De øvrige stater, som undertegner denne protokol, forpligter sig til at ratificere, acceptere eller godkende den samtidig med, at de ratificerer konventionen.
- d) Denne protokol er åben for tiltrædelse efter bestemmelserne i konventionens artikel 21. Tiltrædelser af konventionen godtages kun, hvis de ledsages af en tiltrædelse af denne protokol.
- e) Denne protokol træder i kraft efter bestemmelserne i konventionens artikel 20.
- f) Generalsekretæren for Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling underretter alle signatarstater og tiltrædende regeringer om modtagelse af instrumenter for ratifikation, accept, godkendelse eller tiltrædelse af denne protokol.

¹⁾ Fra Den Europæiske Unions Tidende, 2003, L 338/32.

Bilag 3

PROTOKOL

om ændring af Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982

REGERINGERNE i Forbundsrepublikken Tyskland, Kongeriget Belgien, Kongeriget Danmark, Kongeriget Spanien, Republikken Finland, Den franske Republik, Den italienske Republik, Kongeriget Norge, Kongeriget Nederlandene, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, Republikken Slovenien, Kongeriget Sverige og Det schweiziske Forbund, er

UNDER HENSYN TIL, at visse bestemmelser i Konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, er blevet ændret ved protokol afsluttet i Paris den 12. februar 2004, og som de har undertegnet,

UNDER HENSYN TIL, at det også er ønskeligt at ændre Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982,

BLEVET ENIGE om følgende:

I.

Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, ændres på følgende måde:

A. Andet afsnit i præamblen erstattes af følgende tekst:

som er parter i den den 29. juli 1960 inden for rammerne af Organisationen for Europæisk Økonomisk Samarbejde, nu Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, afslutte-

de konvention om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol afsluttet i Paris den 28. januar 1964, ved protokol afsluttet i Paris den 16. november 1982 og ved protokol afsluttet i Paris den 12. februar 2004 (herefter benævnt »Paris-konventionen«),

B. Artikel 2 erstattes af følgende tekst:

Artikel 2

- a) Den ved denne konvention fastlagte ordning finder anvendelse på nuklear skade, for så vidt ansvaret i medfør af Pariskonventionen påhviler indehaveren af et nukleart anlæg, som anvendes til fredelige formål, og som er beliggende på territorium hørende til en i denne konvention deltagende part (i det følgende kaldet »kontraherende part«), og skaden er lidt
- i) på en kontraherende parts territorium, eller
 - ii) på eller over havområder, der ligger uden for en kontraherende parts søterritorium,
 1. om bord i eller af et skib, der sejler under en kontraherende parts flag, eller om bord i eller af et luftfartøj registreret på en kontraherende parts territorium, eller på eller af en kunstig ø, et kunstigt anlæg eller en kunstig konstruktion under en kontraherende parts jurisdiktion; eller
 2. af en statsborger i en kontraherende part, dog ikke skade lidt i eller over søterritorium tilhørende en stat, der ikke er en kontraherende part, eller
 - iii) i eller over en kontraherende parts eksklusive økonomiske zone eller på en kontraherende parts kontinentalsokkel i for-

bindelse med udnyttelse eller udforskning af den eksklusive økonomiske zones eller kontinentalsoklens naturrigdomme, og under forudsætning af, at en kontraherende parts domstole er kompetente i medfør af Pariskonventionen.

- b) Enhver signatarmagt eller tiltrædende regering kan ved sin undertegnelse eller tiltrædelse af denne konvention eller ved deponeringen af sit ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument erklære, at fysiske personer eller visse kategorier heraf, som efter dens lovgivning anses for at have deres normale opholdssted på dens territorium, er ligestillede med dens egne statsborgere, for så vidt angår anvendelsen af denne artikels litra a), pkt. ii), nr. 2.
- c) I denne artikel indbefatter udtrykket »statsborger i en kontraherende part« en kontraherende part og dens forvaltningsmæssige underafdelinger såvel som alle offentlige og private selskaber, stiftelser og foreninger, som er hjemmehørende på en kontraherende parts territorium.

C. Artikel 3 erstattes af følgende tekst:

Artikel 3

- a) De kontraherende parter garanterer under de i denne konvention fastlagte vilkår, at erstatning for den i artikel 2 omhandlede nukleare skade vil blive ydet indtil et beløb af 1.500 millioner euro for hver nuklear ulykke, dog med forbehold af anvendelsen af artikel 12a.
- b) Sådan erstatning skal tilvejebringes:
- i) indtil et beløb på ikke under 700 millioner euro fastsat ved lov i den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, af midler hidrørende fra forsikring eller anden økonomisk sikkerhed eller fra offentlige midler tilvejebragt i medfør af Pariskonventionens artikel 10, litra c), som indtil 700 millioner euro fordeles i overensstemmelse med Pariskonventionen;
 - ii) mellem det i denne artikels litra b), pkt. i), nævnte beløb og 1.200 millioner euro, af offentlige midler, som stilles til rådighed af den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende;
 - iii) mellem 1.200 millioner euro og 1.500 millioner euro, af offentlige midler, som stilles til rådighed af de kontraherende parter i overensstemmelse med de i artikel 12 fastsatte bidragsregler, idet dette beløb forhøjes i overensstemmelse med den i artikel 12a omhandlede mekanisme.
- c) Hver kontraherende part skal til dette formål enten:
- i) i sin lovgivning fastsætte, at indehaverens ansvar ikke er under det i denne artikels litra a) omhandlede beløb, samt bestemme, at ansvaret dækkes af alle de i denne artikels litra b) omhandlede midler, eller
 - ii) i sin lovgivning fastsætte indehaverens ansvar til et beløb af mindst samme størrelse som det i medfør af denne artikels litra b), pkt. i), eller Pariskonventionens artikel 7, litra b), fastsatte samt for så vidt angår beløb ud over det således fastsatte og indtil det i denne artikels litra a) omhandlede beløb bestemme, at de i denne artikels litra b), pkt. i), ii) og iii), omhandlede offentlige midler skal stilles til rådighed på anden måde end som dækning for anlægsindehaverens ansvar, dog således at de i denne konvention fastsatte materielle og processuelle bestemmelser ikke berøres derved.
- d) Indehaverens forpligtelse til at betale erstatning, renter og omkostninger af offentlige midler, der er tilvejebragt i overensstemmelse med denne artikels litra b), pkt. ii) og iii), og litra g), skal kun kunne gennemtvinges mod indehaveren, såfremt og når sådanne midler virkelig er stillet til rådighed.
- e) Hvis en stat gør brug af den efter Pariskonventionens artikel 21, litra c), fastsatte valgmulighed, kan den kun blive en kontraherende part i denne konvention, hvis den drager omsorg for, at der vil være midler til rådighed til dækning af forskellen mellem det beløb, som indehaveren er ansvarlig for, og 700 millioner euro.
- f) De kontraherende parter forpligter sig til ved gennemførelsen af denne konvention at undlade at gøre brug af den i artikel 15, litra b), i Pariskonventionen hjemlede adgang til at anvende særlige vilkår, bortset fra de i denne konvention hjemlede særlige vilkår, med hensyn til erstatning for nukleare skade tilve-

jebragt af de i denne artikels litra a) nævnte midler.

- g) De i Pariskonventionens artikel 7, litra h), omhandlede renter og sagsomkostninger skal betales ud over de i denne artikels litra b) nævnte beløb. De skal bæres af
- i) den ansvarlige indehaver, for så vidt de vedrører erstatning af de i denne artikels litra b), pkt. i), nævnte midler;
- ii) den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, op til det beløb, der stilles til rådighed af denne kontraherende part, for så vidt de vedrører erstatning af de i denne artikels litra b), pkt. ii), nævnte midler;
- iii) de kontraherende parter i fællesskab, for så vidt de vedrører erstatning af de i denne artikels litra b), pkt. iii), nævnte midler.
- h) De beløb, som nævnes i denne konvention, omregnes til den kontraherende parts nationale valuta, hvis domstole er kompetente, i overensstemmelse med værdien af denne valuta på datoen for den nukleare ulykke, medmindre der for en given ulykke ved aftale mellem de kontraherende parter er fastsat en anden dato.

D: Artikel 4 slettes.

E. Artikel 5 erstattes af følgende tekst:

Artikel 5

Hvor den ansvarlige indehaver har regresret ifølge Pariskonventionens artikel 6, litra f), skal de kontraherende parter i denne konvention have samme regresret i det omfang, hvori offentlige midler er stillet til rådighed i henhold til artikel 3, litra b) og g).

F. Artikel 6 erstattes af følgende tekst:

Artikel 6

Ved beregningen af de offentlige midler, der skal tilvejebringes i medfør af denne konvention, skal der kun tages hensyn til erstatningskrav, som gøres gældende inden 30 år fra tidspunktet for den nukleare ulykke i tilfælde af dødsfald eller personskade, og ti år fra tidspunktet for den nukleare ulykke i alle andre tilfælde af nuklear skade. Denne frist forlænges endvidere i de tilfælde og på de vilkår, der omhandles i Pariskon-

ventionens artikel 8, litra e). Ændringer i fremsatte krav efter den nævnte periodes udløb skal ligeledes tages i betragtning under de i Pariskonventionens artikel 8, litra f), nævnte betingelser.

E. Artikel 7 erstattes af følgende tekst:

Artikel 7

I tilfælde, hvor en kontraherende part gør brug af den ved Pariskonventionens artikel 8, litra d), hjemlede beføjelse, skal fristen være tre år enten fra det tidspunkt, da skadelidte kendte såvel skaden som den ansvarlige indehaver, eller fra det tidspunkt, da han med rimelighed burde have haft sådant kendskab.

B. Artikel 8 erstattes af følgende tekst:

Artikel 8

Enhver, som er berettiget til at nyde godt af denne konventions bestemmelser, har krav på fuld erstatning i overensstemmelse med national ret for nuklear skade, der påføres ham. Såfremt den samlede skade overstiger eller kan formodes at ville overstige 1.500 millioner euro, kan enhver kontraherende part dog fastsætte rimelige kriterier for fordeling af det erstatningsbeløb, der er til rådighed ifølge konventionen. Disse kriterier skal anvendes uden hensyn til midlernes oprindelse og – med forbehold af bestemmelserne i artikel 2 – uden forskelsbehandling begrundet i skadelidtes nationalitet, bopæl eller opholdssted.

I. Artikel 9 erstattes af følgende tekst:

Artikel 9

- a) Den kontraherende part, hvis domstole er kompetente, fastsætter udbetalingsreglerne for de offentlige midler, der ifølge konventionen skal stilles til rådighed.
- b) Enhver kontraherende part skal drage omsorg for, at personer, der har lidt nuklear skade, kan gennemføre deres erstatningskrav uden at måtte anlægge forskellige søgsmål under hensyn til oprindelsen af de midler, som erstatningen skal betales med.
- c) En kontraherende part er forpligtet til at stille de i artikel 3, litra b), pkt. iii), omhandlede midler til rådighed, så snart erstatningsbeløbet i medfør af konventionen når summen af de i artikel 3, litra b), pkt. i) og ii), nævnte

beløb, uanset om de midler, der skal tilvejebringes af indehaveren, stadig er til rådighed, eller om indehaverens ansvar ikke er beløbsbegrænset.

J. Artikel 10 erstattes af følgende tekst:

Artikel 10

- a) Den kontraherende part, hvis domstole er kompetente, skal underrette de andre kontraherende parter om en indtruffen nuklear ulykke og omstændighederne ved denne, så snart det fremgår, at den af ulykken forvoldte nukleare skade overstiger eller kan formodes at ville overstige summen af de i artikel 3, litra b), pkt. i) og ii), fastsatte beløb. De kontraherende parter skal uden opsættelse tage alle fornødne skridt til at fastsætte fremgangsmåden for afviklingen af deres indbyrdes forhold i denne henseende.
- b) Den kontraherende part, hvis domstole er kompetente, er alene berettiget til at anmode de øvrige kontraherende parter om at stille de i artikel 3, litra b), pkt. iii), og litra g) omtalte offentlige midler til rådighed og har alene kompetence til at udbetale sådanne midler.
- c) Den ovenfor nævnte kontraherende part skal i påkommende tilfælde gøre den i artikel 5 omhandlede regresret gældende for de andre kontraherende parter, som har stillet offentlige midler til rådighed i henhold til artikel 3, litra b), pkt. iii), og litra g).
- d) Forlig, der i overensstemmelse med de ved national lovgivning fastsatte betingelser indgås med hensyn til betaling af erstatning for nuklear skade med de i artikel 3, litra b), pkt. ii) og iii), omtalte offentlige midler, skal anerkendes af de øvrige kontraherende parter, og domme afsagt af de kompetente domstole vedrørende sådan erstatning skal kunne fuldbyrdes på de andre kontraherende parter territorium i overensstemmelse med bestemmelserne i Pariskonventionens artikel 13, litra i).

K. Artikel 11 erstattes af følgende tekst:

Artikel 11

- a) Såfremt påkendelsesretten tilkommer domstolene i en anden kontraherende part end den, på hvis territorium den ansvarlige inde-

havers nukleare anlæg er beliggende, stilles de i artikel 3, litra b), pkt. ii), og litra g) omhandlede offentlige midler til rådighed af den førstnævnte kontraherende part. Den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, refunderer den anden kontraherende part de udbetalte beløb. De to kontraherende parter træffer aftale om den nærmere fremgangsmåde ved refusionen.

- b) Hvis mere end en kontraherende part skal stille offentlige midler til rådighed i henhold til artikel 3, litra b), pkt. ii), og litra g), finder bestemmelserne i den artikels litra a) anvendelse mutatis mutandis. Grundlaget for refusionen er det omfang, hvori den enkelte indehaver har bidraget til den nukleare ulykke.
- c) Efter at en nuklear ulykke er sket, skal den kontraherende part, hvis domstole er kompetente, rådføre sig med den kontraherende part, på hvis territorium den ansvarlige indehavers nukleare anlæg er beliggende, med hensyn til udfærdigelse af lovbestemmelser eller forvaltningsforskrifter vedrørende erstatningens beskaffenhed, form og omfang, den nærmere fremgangsmåde, efter hvilken de i artikel 3, litra b), pkt. ii), og litra g), omtalte offentlige midler skal stilles til rådighed, og – om nødvendigt – kriterier for fordeling af midlerne. Den skal endvidere træffe alle foranstaltninger, som er nødvendige for at give sidstnævnte part adgang til at intervenere i retsforhandlingerne og til at deltage i ethvert forlig om erstatning.

L. Artikel 12 erstattes af følgende tekst:

Artikel 12

- a) De kontraherende parter skal stille de i artikel 3, litra b), pkt. iii), omhandlede offentlige midler til rådighed efter følgende fordelingsregler:
 - i) 35 pct. af ydelsen fordeles på grundlag af forholdet mellem hver enkelt kontraherende parts bruttonationalprodukt efter gældende priser og summen af samtlige kontraherende parter bruttonationalprodukter efter gældende priser, således som disse bruttonationalprodukter er angivet i den af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling offentliggjorte

Bilag til f. t. l. vedr. erstatning for atomskader

- officielle statistik for året forud for det år, hvori den nukleare ulykke indtræffer;
- ii) 65 pct. af ydelsen fordeles på grundlag af forholdet mellem den termiske effekt af de på hver enkelt kontraherende parts territorium værende reaktorer og den samlede termiske effekt af de på alle de kontraherende parters territorier værende reaktorer. Udregningen heraf foretages på grundlag af reaktorernes termiske effekt, således som den på ulykkens tidspunkt står opført i de i artikel 13 omtalte fortegninger; en reaktor kan dog kun medtages i sådan udregning fra den dag, hvor den for første gang bliver kritisk, og en reaktor skal udelukkes fra udregningen, når alt nukleart brændsel permanent er fjernet fra reaktorkernen og er sikkert oplagret i overensstemmelse med godkendte procedurer.
- b) Ved »termisk effekt« forstår i denne konvention:
- i) før meddelelsen af endelig tilladelse til drift, den beregnede termiske effekt;
- ii) efter meddelelsen af sådan tilladelse, den af de kompetente nationale myndigheder godkendte termiske effekt.
- b) Det i litra a) omhandlede forhøjede beløb rundes op til det nærmeste beløb udtrykt i tusind euro.
- c) Den tiltrædende parts bruttonationalprodukt bestemmes i overensstemmelse med den af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling offentliggjorte officielle statistik for året forud for det år, hvori tiltrædelseren træder i kraft.
- d) Den tiltrædende parts termiske effekt bestemmes i overensstemmelse med den fortegnelse over nukleare anlæg, som partens regering tilstiller den belgiske regering i medfør af artikel 13, litra b); en reaktor kan dog kun medtages i udregningen af bidragene i medfør af denne artikels litra a), pkt. ii), fra den dag, hvor den for første gang bliver kritisk, og en reaktor skal udelukkes fra udregningen, når alt nukleart brændsel permanent er fjernet fra reaktorkernen og er sikkert oplagret i overensstemmelse med godkendte procedurer.

N. Litra a), b), f) og i) i artikel 13 erstattes af følgende tekst:

Artikel 13

M. Efter artikel 12 indsættes følgende nye artikel 12a:

Artikel 12a

- a) I tilfælde af tiltrædelse til denne konvention forhøjes de i artikel 3, litra b), pkt. iii), nævnte offentlige midler med:
- i) 35 pct. af et beløb, der fastsættes ved på ovennævnte beløb at anvende forholdet mellem den tiltrædende parts bruttonationalprodukt efter gældende priser og summen af samtlige kontraherende parters bruttonationalprodukter efter gældende priser undtagen den tiltrædende parts bruttonationalprodukt, og
- ii) 65 pct. af et beløb, der fastsættes ved på ovennævnte beløb at anvende forholdet mellem den termiske effekt af de på den tiltrædende parts territorium værende reaktorer og den samlede termiske effekt af de på alle de kontraherende parters territorier værende reaktorer undtagen den for den tiltrædende part gældende termiske effekt.
- a) Hver kontraherende part skal drage omsorg for, at alle på dens territorium beliggende nukleare anlæg, som anvendes til fredelige formål, og som omfattes af definitionen i Pariskonventionens artikel 1, opføres i en fortegnelse.
- b) Til dette formål skal enhver signatarmagt eller tiltrædende regering ved deponeringen af sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument meddele den belgiske regering detaljerede oplysninger om sådanne anlæg.
- f) Såfremt en kontraherende part mener, at de af en anden kontraherende part meddelte oplysninger eller en ændring, som skal foretages i fortegnelsen, ikke opfylder bestemmelserne i denne artikel, kan den kun fremsætte indsigelser ved at stille dem til den belgiske regering inden tre måneder fra det tidspunkt, på hvilket den har modtaget meddelelse i overensstemmelse med denne artikels litra h).
- i) Den i denne artikel omtalte fortegnelse består af samtlige i denne artikels litra b), c), d) og e) omhandlede oplysninger og ændrin-

ger; dog skal indsigelser fremsat i overensstemmelse med denne artikels litra f) og g), såfremt de godtages, have tilbagevirkning til det tidspunkt, da de blev rejst.

O. Artikel 14 erstattes af følgende tekst:

Artikel 14

- a) Hvor intet andet er fastsat i denne konvention, kan enhver kontraherende part udøve de beføjelser, der er tillagt den i medfør af Pariskonventionen, og bestemmelser truffet i henhold hertil kan gøres gældende mod de øvrige kontraherende parter som grundlag for, at de i artikel 3, litra b), pkt. ii) og iii), omtalte offentlige midler skal stilles til rådighed.
- b) Bestemmelser, som er truffet af en kontraherende part i henhold til Pariskonventionens artikel 2, litra b), og som medfører, at de i artikel 3, litra b), pkt. ii) og iii), nævnte offentlige midler skal stilles til rådighed, kan ikke gøres gældende mod nogen anden kontraherende part, som ikke har givet sit samtykke dertil.
- c) Intet i denne konvention er til hinder for, at en kontraherende part træffer bestemmelser, der går ud over Pariskonventionens og denne konventions anvendelsesområde; sådanne bestemmelser kan dog ikke påføre de kontraherende parter yderligere forpligtelser, for så vidt angår deres offentlige midler.
- d) Såfremt alle de kontraherende parter i denne konvention ratificerer, accepterer, godkender eller tiltræder en anden international overenskomst om supplerende erstatning for nuklear skade, kan en kontraherende part i denne konvention anvende de midler, der skal tilvejebringes ifølge artikel 3, litra b), pkt. iii), i denne konvention, til at opfylde en forpligtelse, som den i medfør af en sådan anden overenskomst måtte have til at tilvejebringe supplerende erstatning for nuklear skade af offentlige midler.

P. Artikel 15 erstattes af følgende tekst:

Artikel 15

- a) Enhver kontraherende part kan indgå overenskomst med en stat, som ikke er kontraherende part i denne konvention, om erstatning af offentlige midler for skade forvoldt ved

en nuklear ulykke. Enhver kontraherende part, som har til hensigt at indgå en sådan overenskomst, skal give de andre kontraherende parter meddelelse herom. Den belgiske regering skal underrettes om indgåede overenskomster.

- b) I det omfang, hvori erstatningsbetingelserne efter en sådan overenskomst ikke er gunstigere end de, som følger af regler, som den pågældende kontraherende part benytter ved anvendelsen af Pariskonventionen og denne konvention, kan skader, som er forvoldt ved en nuklear ulykke, der omfattes af denne konvention, og som skal erstattes efter en sådan overenskomst, tages i betragtning ved beregningen af den samlede ved ulykken forvoldte skade, hvor der skal ske fordeling efter reglen i artikel 8, 2. punktum.
- c) Bestemmelserne i denne artikels litra a) og b) skal i intet tilfælde berøre de i artikel 3, litra b), pkt. ii) og iii), omhandlede forpligtelser for så vidt angår de kontraherende parter, der ikke har givet deres samtykke til en sådan overenskomst.

Q. Artikel 17 erstattes af følgende tekst:

Artikel 17

- a) I tilfælde af, at der opstår en strid mellem to eller flere kontraherende parter om denne konventions fortolkning eller anvendelse, skal stridens parter rådføre sig med hinanden med henblik på at afgøre striden ved forhandling eller på anden mindelig måde.
- b) Hvis en i litra a) omhandlet strid ikke er afgjort senest seks måneder fra det tidspunkt, hvor stridens eksistens anerkendes af en af stridens parter, skal de kontraherende parter mødes for at bistå stridens parter med at nå til en mindelig afgørelse.
- c) Hvis der ikke er opnået en løsning på striden senest tre måneder efter det i litra b) omhandlede møde, skal striden på begæring af en af stridens parter forelægges den Europæiske Domstol vedrørende Nuklear Energi, der er oprettet ved konventionen af 20. december 1957 om tilvejebringelse af sikkerhedskontrol på atomenergiens område.
- d) Hvis en nuklear ulykke giver anledning til en strid mellem to eller flere kontraherende parter om fortolkningen eller anvendelsen af Pariskonventionen eller denne konvention,

skal proceduren for afgørelse af en sådan strid være den i artikel 17 i Pariskonventionen fastsatte procedure.

R. Artikel 18 erstattes af følgende tekst:

Artikel 18

- a) Forbehold med hensyn til en eller flere af denne konventions bestemmelser kan tages på et hvilket som helst tidspunkt forud for dens ratifikation, accept eller godkendelse, såfremt deres ordlyd udtrykkeligt er godkendt af alle signatarmagterne eller, ved tiltrædelse eller ved anvendelse af bestemmelserne i artikel 21 og 24, såfremt deres ordlyd udtrykkeligt er godkendt af alle signatarmagter og tiltrædende regeringer.
- b) Sådan godkendelse skal dog ikke kræves af en signatarmagt, som ikke selv har ratificeret, accepteret eller godkendt denne konvention inden for et tidsrum af tolv måneder efter det tidspunkt, da den belgiske regering i overensstemmelse med artikel 25 har underrettet den pågældende signatarmagt om et sådant forbehold.
- c) Ethvert forbehold, der er godkendt i henhold til denne artikels litra a), kan på et hvilket som helst tidspunkt tilbagekaldes ved meddelelse stilet til den belgiske regering.

S. Artikel 20 erstattes af følgende tekst:

Artikel 20

- a) Tillægget til denne konvention skal udgøre en integrerende bestanddel af konventionen.
- b) Denne konvention skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenterne skal deponeres hos den belgiske regering.
- c) Denne konvention træder i kraft tre måneder efter deponeringen af det sjette ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument.
- d) For hver signatarmagt, der ratificerer, accepterer eller godkender denne konvention efter deponeringen af det sjette ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument, træder konventionen i kraft tre måneder efter tidspunktet for deponeringen af den pågældende stats ratifikations-, accept eller godkendelsesinstrument.

T. Artikel 21 erstattes af følgende tekst:

Artikel 21

Ændringer i denne konvention skal vedtages ved overenskomst mellem alle de kontraherende parter. De træder i kraft, når alle kontraherende parter har ratificeret, accepteret eller godkendt dem.

U. Artikel 25 erstattes af følgende tekst:

Artikel 25

Den belgiske regering skal give meddelelse til alle signatarmagter og tiltrædende regeringer om modtagelsen af ethvert ratifikations-, accept-, godkendelses-, tiltrædelses- eller udtrædelsesinstrument. Den skal endvidere underrette dem om denne konventions ikrafttrædelsesdag, om ordlyden af ændringer i den og om sådanne ændrings ikrafttrædelsesdag, om forbehold taget i henhold til artikel 18, om enhver forhøjelse af den erstatning, der skal tilvejebringes i medfør af artikel 3, litra a), som følge af anvendelsen af artikel 12a, og alle meddelelser, som den har modtaget.

V. Tillægget erstattes af følgende tekst:

Tillæg

TIL TILLÆGSKONVENTIONEN AF 31. JANUAR 1963 TIL PARISKONVENTIONEN AF 29. JULI 1960 OM ANSVAR OVER FOR TREDJEMAND PÅ DEN NUKLEARE ENERGIS OMRÅDE, SOM ÆNDRET VED TILLÆGSPROTOKOL AF 28. JANUAR 1964, VED PROTOKOL AF 16. NOVEMBER 1982 OG VED PROTOKOL AF 12. FEBRUAR 2004

De kontraherende parters regeringer erklærer, at erstatning for nuklear skade forvoldt ved en nuklear ulykke, der ikke omfattes af Tillægskonventionen, udelukkende fordi det pågældende nukleare anlæg på grund af sin anvendelse ikke er optaget på den i Tillægskonventionens artikel 13 nævnte fortegnelse (herunder indbefattet det tilfælde, at en eller flere, men ikke alle regeringerne, anser anlægget som faldende uden for Pariskonventionen)

– skal ydes, uden at der gøres forskel mellem statsborgerne i de i Tillægskonventionen kontraherende parter; og

– ikke må begrænses til et beløb under 1.500 millioner euro.

Endvidere vil disse regeringer, såfremt det ikke allerede er tilfældet, bestræbe sig på at udvirke, at reglerne for erstatning til personer, som lider skade forvoldt af sådanne ulykker, kommer til at svare så nøje som muligt til de regler, som gælder for nukleare ulykker, der indtræffer i forbindelse med nukleare anlæg, som omfattes af Tillægskonventionen.

II.

- a) I forholdet mellem de parter, som har tiltrådt denne protokol, skal protokollens bestemmelser udgøre en integrerende del af Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til Pariskonventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982 (i det følgende benævnt »Konventionen«), som herefter skal betegnes som »Tillægskonventionen af 31. januar 1963 til Pariskonventionen af 29. juli 1960, som ændret ved tillægsprotokol af 28. januar 1964, ved protokol af 16. november 1982 og ved protokol af 12. februar 2004«.
- b) Denne protokol skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenter vedrørende denne protokol skal deponeres hos den belgiske regering.
- c) De stater, som undertegner denne protokol, og som allerede har ratificeret eller tiltrådt Konventionen, udtrykker deres hensigt om at ratificere, acceptere eller godkende denne protokol så snart som muligt. De øvrige stater, som undertegner denne protokol, forpligter sig til at ratificere, acceptere eller godkende den samtidig med, at de ratificerer Konventionen.
- d) Denne protokol er åben for tiltrædelse i henhold til bestemmelserne i artikel 22 i Konventionen. Tiltrædelser af Konventionen accepteres kun, såfremt de sker i forbindelse med tiltrædelse af denne protokol.
- e) Denne protokol træder i kraft i henhold til reglerne i artikel 21 i Konventionen.
- f) Den belgiske regering skal underrette alle signatarstater og tiltrædende regeringer om modtagelsen af ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrumenter.

Til lovforslag nr. L 166. Skriftlig fremsættelse (28. marts 2008)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning for atomskader (Ubegrænset ansvar for anlægsindehaveren, skadesbegreb, forældelse mv.)
(Lovforslag nr. L 166).

Lovforslagets formål er i dansk ret at gennemføre to ændringsprotokoller af 12. februar 2004 til Pariskonventionen om ansvar over for tredje-mand på den nukleare energis område og til Til-lægskonventionen, således at Danmark kan rati-ficere begge ændringsprotokoller.

Med en vedtagelse af lovforslaget giver Folke-tinget samtykke til, at Danmark kan ratificere de to ændringsprotokoller.

Lovforslaget bygger på en rapport afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet.

Ved konventionerne er der etableret en inter-national erstatningsordning, hvorefter de skade-lidte ved en nuklear ulykke kan få erstatning fra anlægsindehaveren, anlægsstaten og en pulje fi-nansieret af alle konventionsstaterne. Konventi-onerne er gennemført i dansk ret i atomskadeer-statningsloven.

Ændringsprotokollerne indebærer, at der vil være en større erstatningssum til rådighed for de skadelidte i tilfælde af nukleare ulykker, og at der ydes erstatning for flere forskellige skades-typer.

Således vil det beløb, som står til rådighed i tilfælde af en nuklear ulykke blive forhøjet fra ca. 2,4 mia. kr. til ca. 11,2 mia. kr.

Baggrunden for at ændre skadesbegrebet i æn-dringsprotokollen til Pariskonventionen er, at det efter Tjernobyl-ulykken i 1986 stod klart, at de største økonomiske tab udsprang af udgifter til beskyttende og genoprettende foranstaltning-er i forbindelse med miljøforurening samt for-ringede indtjeningsmuligheder for de berørte er-

hvervsdrivende mv. Som følge heraf fastsætter ændringsprotokollen, at Pariskonventionen ud over de traditionelle skader (tab af liv, person-skade og tingsskade) fremover også skal dække afledte økonomiske tab, herunder driftstab, ud-gifter til beskyttende og forebyggende foran-staltninger samt tab foranlediget af skade påført miljøet.

Forbedringen af konventionerne vil i givet fald komme skadelidte her i landet til gode ved ulykker, der indtræffer i lande, som er omfattet af den internationale erstatningsordning. Det be-tyder, at skadelidte i Danmark i højere grad end i dag vil være sikret, at der er tilstrækkelige mid-ler til rådighed, hvis en nuklear ulykke skulle indtræffe i f.eks. Sverige eller Tyskland.

Danmark har ikke længere nukleare anlæg i drift. De danske nukleare anlæg er under afvik-ling. Afviklingen blev påbegyndt i efteråret 2004 og er endnu ikke tilendebragt. De danske nukleare anlæg under afvikling, som hører under Dansk Dekommissionering, er ejet af den dan-ske stat, der er selvforsikrende.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Ud-vikling har oplyst, at ulykker på de nukleare an-læg i Danmark ikke vil kunne give anledning til grænseoverskridende aktivitetsmængder ud over det uskedelige.

Ændringsprotokollerne indeholder derudover bl.a. nye regler om forældelse. Endelig indføres der med lovforslaget et ubegrænset erstatnings-ansvar for indehaveren af det nukleare anlæg.

Lovforslaget indebærer, at det danske bidrag til den kollektive pulje, der kun træder til ved meget omfattende ulykker, forhøjes med ca. 3 mio. kr. til i alt ca. 13 mio. kr.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed an-befale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.

Lovforslag nr. L 167. Fremsat den 28. marts 2008 af skatteministeren (Kristian Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, dødsboscatteloven og kildeskatteloven

(Mere ensartet beskatning af generationsskifte i levende live og ved død)

§ 1

I lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v. (aktieavancebeskatningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1274 af 31. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 34, stk. 1, nr. 2, ophæves.

Nr. 3-5 bliver herefter nr. 2-4.

2. I § 34, stk. 1, nr. 3, som bliver nr. 2, ændres »15 pct. af stemmевærdien« til: »1 pct. af aktie- eller anpartskapitalen«.

3. I § 34, stk. 5, ændres i 1. pkt. »nr. 2-4« til: »nr. 2 og 3«, og i 2. pkt. ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

4. I § 34, stk. 6, 1. pkt., ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

5. § 35 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 35. § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af aktier til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i det selskab m.v., der har udstedt aktierne. Overdragelse af aktier efter § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, kan også ske, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i et eller flere selskaber, der er koncernforbundne, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, med det selskab, der har udstedt aktierne. Ved opgørelsen af timeantallet efter 2. pkt. kan antallet af timer, hvor

medarbejderen har været beskæftiget i to eller flere koncernforbundne selskaber, lægges sammen. Det er en betingelse, at selskaberne er koncernforbundne i såvel den periode, hvor medarbejderen efter 1. pkt. skal have været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i selskabet, som på det tidspunkt, hvor aktierne overdrages.

Stk. 2. Hvis de overdragne aktier som nævnt i stk. 1 er modtaget af overdrageren som vederlag ved en fusion, spaltning, tilførsel af aktiver eller aktieombytning inden for de seneste 5 år, kan antallet af timer, hvor medarbejderen har været beskæftiget i det indskydende eller erhvervede selskab, medregnes ved opgørelsen af timeantallet efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis det selskab m.v., som har udstedt de overdragne aktier som nævnt i stk. 1, er etableret ved omdannelse af en personligt ejet virksomhed inden for de seneste 5 år, kan antallet af timer, hvor medarbejderen har været beskæftiget i denne virksomhed, medregnes ved opgørelsen af antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse efter stk. 1.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse ved en nær medarbejders erhvervelse af aktier fra et dødsbo.

Overdragelse til tidligere ejere med succession

§ 35 A. § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af aktier til en tidligere ejer, når overdragelsen til den tidligere ejer sker inden for de første 2 år efter, at

overdrageren har erhvervet aktierne. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede aktierne fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en tidligere ejers erhvervelse af aktier fra et dødsbo.«

6. I § 38, stk. 3, 4. pkt., ændres »efter §§ 34 og 35« til: »efter §§ 34, 35 og 35 A«.

§ 2

I lov om beskatning ved dødsfald (dødsbo-skatteoven), jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 1580 af 20. december 2006 og senest ved § 5 i lov nr. 540 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, stk. 1, 1. pkt., ændres »dog stk. 2« til: »dog stk. 2 og 3«.

2. I § 27 indsættes efter stk. 2 som stk. 3:

»Stk. 3. Gevinst ved dødsboets salg eller anden form for afståelse med succession til en nær medarbejder eller en tidligere ejer efter reglerne i aktieavancebeskatningslovens §§ 35 eller 35 A eller kildeskattelovens § 33 C, stk. 12 eller 13, medregnes ikke ved opgørelsen af bobeskatningsindkomsten.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

3. § 29, stk. 2, 2. og 3. pkt., ophæves.

4. I § 29, stk. 2, 4. pkt., der bliver 2. pkt., ændres »anses ikke i denne forbindelse for erhvervsvirksomhed.« til: »anses ikke for erhvervsvirksomhed ved anvendelse af stk. 1, 2. pkt.«

5. I § 29, stk. 5, ændres »Stk. 1, 3 og 4« til: »Stk. 1-4«.

6. I § 37, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »brors eller søsters barn eller barnebarn«: », nær medarbejder, jf. aktieavancebeskatningslovens § 35 og kildeskattelovens § 33 C, stk. 12, eller en tidligere ejer, jf. aktieavancebeskatningslovens § 35 A og kildeskattelovens § 33 C, stk. 13«.

§ 3

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1534 af 19. december 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, nr. 4, 9. pkt., ændres »§ 34 og § 35« til: »§§ 34, 35 og 35 A«.

2. I § 26 A indsættes som stk. 8:

»Stk. 8. En ægtefælle kan overdrage sine indskud på etableringskonto til den anden ægtefælle, som herefter indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til disse indskud.«

3. I § 33 C, stk. 1, 1. pkt., ændres »13« til: »14«.

4. § 33 C, stk. 1, 3. og 4. pkt., ophæves.

5. I § 33 C, stk. 1, 6. pkt., der bliver 4. pkt., udgår »omfattet af 3. pkt.,«

6. I § 33 C, stk. 1, 7. pkt., der bliver 5. pkt., ændres »13« til: »14«.

7. I § 33 C, stk. 1, 8. pkt., der bliver 6. pkt., ændres »aktieavancebeskatningslovens § 34 og § 35« til: »aktieavancebeskatningslovens §§ 34, 35 og 35 A«.

8. § 33 C, stk. 12, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 12. Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af en andel af en virksomhed til en tidligere medarbejder, hvis overdragelsen sker senest 5 år efter, at den tidligere medarbejder første gang erhvervede en andel af virksomheden, og hvis den tidligere medarbejder inden for de seneste 5 år forud for den første erhvervelse af en andel af virksomheden var beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en nær medarbejders eller en tidligere medarbejders erhvervelse af en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo.

Stk. 13. Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af en virksomhed eller en andel heraf til en tidligere ejer, når overdragelsen til den tidligere ejer sker inden for de første 2 år efter, at overdrageren har erhvervet virksomheden eller andelen heraf. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede virksomheden eller andelen heraf fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen. 1. og 2.

pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en tidligere ejers erhvervelse af en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo.«

Stk. 13 bliver herefter stk. 14.

9. I § 33 D, stk. 1, 1. pkt., ændres »stk. 1 og 12« til: »stk. 1, 12 og 13« og »§ 34 og § 35« til: »§§ 34, 35 og 35 A«.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2009.

Stk. 2. §§ 1 og 3 har virkning for overdragelser, der finder sted den 1. januar 2009 eller senere.

Stk. 3. § 2 har virkning for boer vedrørende personer, der afgår ved døden den 1. januar 2009 eller senere, og for skifte af uskiftede boer i den efterlevende ægtefælles levende live, når anmodningen om skifte indgives den 1. januar 2009 eller senere.

F. t. l. vedr. aktieavancebeskatningsloven m.v.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Formål

Som et led i aftalen om finansloven for 2008 har regeringspartierne (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Ny Alliance indgået aftale om »Mere ensartet beskatning af generationsskifte i levende live og ved død«:

»Partierne er enige om at ændre reglerne således, at betingelserne for succession i levende live og ved død bliver mere ensartede. I dag er beskatningen af overdragelser af aktieselskaber mere gunstige ved død end i levende live. Det kan medføre, at en erhvervsmæssig hensigtsmæssig overdragelse udskydes af skattemæssige hensyn.

Initiativet har til formål at mindske likviditetsbelastningen for virksomheder, når virksomheden overdrages.

Tiltaget medfører udskydelse af skattebetalinger og dermed et varigt provenutab svarende til ca. 40 mio. kr.«

For det første er det aftalt at fjerne et krav om, at der skal være tale om hovedaktionæraktier, hvis erhververen skal kunne indtræde i overdragerens skattemæssige stilling ved overdragelse af aktier i levende live.

For det andet er det aftalt, at et krav om overdragelse af mindst 15 pct. af stemmeværdien til den enkelte person sænkes til mindst 1 pct. af aktiekapitalen, hvis erhververen skal kunne indtræde i overdragerens skattemæssige stilling i levende live.

Efter forslaget bliver reglerne på disse to punkter ligesom de regler, der gælder i dag ved udlodninger med succession efter en aktionærs død.

De gældende regler og lovforslagets indhold om fjernelse af hovedaktionærkravet og sænkning af kravet om 15 pct. til 1 pct. i levende live er beskrevet nærmere i bemærkningernes punkt 2.1 nedenfor.

I tilknytning til finanslovsaftalen ønsker regeringen, at der ændres i nogle generationsskifteregler, som er u hensigtsmæssige, fordi de kan give besynderlige resultater til ugunst for den skattepligtige.

Der er tale om følgende elementer i lovforslaget:

– Mere plads til uddannelse og udvikling af nær medarbejder før overdragelse af såvel aktier som en per-

sonligt drevet virksomhed eller en del heraf med succession (dvs. indtrædelse i overdragerens skattemæssige stilling), jf. bemærkningernes punkt 2.2 nedenfor.

- Overdragelse af såvel aktier som en personligt drevet virksomhed eller en del heraf til en tidligere ejer med succession, jf. bemærkningernes punkt 2.3.
- Bedre mulighed for succession i erhvervsmæssig del af ejendom, jf. bemærkningernes punkt 2.4.
- Bedre vilkår for efterlevende ægtefælle, jf. bemærkningernes punkt 2.5.
- Ægtefælles overtagelse af etableringskontoindskud, jf. bemærkningernes punkt 2.6.

Det foreslås, at lovforslaget har virkning fra og med 1. januar 2009.

2. Gældende regler og lovforslagets indhold

2.1. Fjernelse af hovedaktionærkrav og sænkning af krav om 15 pct. af stemmeværdi til 1 pct. af aktiekapital ved overdragelse af aktier i levende live med succession

2.1.1. Gældende regler

Det er efter de gældende regler en betingelse for overdragelse af aktier i levende live med succession til et nært familiemedlem eller en nær medarbejder, at der er tale om hovedaktionæraktier, og at overdragelsen til den enkelte person udgør mindst 15 pct. af stemmeværdien.

Ved udlodning med succession ved død stilles der ikke krav om, at der skal være tale om hovedaktionæraktier, og udlodningen til den enkelte arving eller legatar skal kun udgøre 1 pct. eller mere af aktie- eller anpartskapitalen.

Succession betyder som nævnt, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. Dette har den konsekvens, at der ikke skal betales aktieavancekat i forbindelse med overdragelsen af aktierne, og at der derfor f.eks. ikke skal tages midler ud af virksomheden til betaling af aktieavancekat. Beskatning sker tidligst, når erhververen til sin tid afstår aktierne.

Den skattemæssige succession omfatter alene aktieavancebeskatningen og ikke gave- og boafgift. På overdragelsestidspunktet skal der således betales gave- eller boafgift.

2.1.2. Lovforslaget

Som det ses i beskrivelsen af de gældende regler ovenfor, er betingelserne for udlodning af aktier med succession ved død gunstigere end betingelserne for overdragelse af aktier med succession i levende live.

Det er for den enkelte virksomhed ikke hensigtsmæssigt med skatteregler, der tilskynder til at udskyde generationsskifter i erhvervslivet helt til virksomhedsejernes død. Skattereglerne bør ikke på denne måde stå i vejen for virksomhedsejere, der ønsker at styre generationsskifterne i deres virksomheder, mens de lever.

For det første foreslås det derfor at ophæve reglen om, at det kun er hovedaktionærer, der kan overdrage aktier med succession i levende live.

For det andet foreslås, at der skal kunne ske overdragelse af aktier med succession i levende live, hvis overdragelsen til den enkelte person udgør mindst 1 pct. af aktie- eller anpartskapitalen.

En gennemførelse af forslagene vil medføre, at reglerne om succession i levende live og ved død bliver ens på disse to punkter. Det vurderes derfor, at der lettere vil kunne ske overdragelser i levende live i forhold til i dag, og at der vil ske fremrykninger af generationsskifter, som af skattemæssige grunde hidtil har været udskudt til virksomhedsejernes død. Det vil sige, at det vurderes, at en gennemførelse af forslagene kan forhindre, at generationsskifter i erhvervslivet fremover af skattemæssige grunde udskydes til det tidspunkt, hvor virksomhedsejerne dør.

Dermed er der taget et stort skridt, som kan forbedre virksomhedsejernes muligheder for at overdrage deres virksomheder til familiemedlemmer og nære medarbejdere, mens ejerne lever.

De foreslåede regler giver virksomhedsejerne mulighed for at planlægge og deltage i generationsskifterne i deres virksomheder. Det vurderes således, at de lempeligere regler ved overdragelse af aktier i levende live vil medføre mere glidende og smidige generationsskifter i erhvervslivet. De ældre får bedre muligheder for at få de yngre ind i ejerskabet af virksomhederne på et tidligere tidspunkt end i dag og dermed vil de kunne støtte de yngre i en indkørfase som ledere af virksomhederne. Dette vil give de yngre den fordel, at de vil være bedre forberedt, når de overtager den fulde ledelse af virksomhederne.

2.2. Mere plads til uddannelse og udvikling af nær medarbejder

2.2.1. Gældende regler

Nær familie kan succedere ved overdragelse af en virksomhed eller en del heraf og ved overdragelse af aktier i et selskab. Det drejer sig om ægtefælle, børn, børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn. Adoptiv- og stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskabsforhold.

Hvis der kun var mulighed for succession for den nære familiekreds, ville det i visse tilfælde kunne gøre det vanskeligt at føre en ellers veldrevet virksomhed videre. Derfor er der i 2002 skabt mulighed for, at nære medarbejdere kan succedere på lige fod med nære familiemedlemmer. Efter reglerne herom er en nær medarbejder defineret som en medarbejder, som inden for de seneste 4 indkomstår har været fuldtidsbeskæftiget i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. Medarbejderen skal også være fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunktet.

Reglerne om succession for en nær medarbejder gælder ved overdragelser i levende live af såvel aktier som en personligt drevet virksomhed eller en del heraf. Efter virksomhedsejerens død kan en nær medarbejder imidlertid kun succedere som eventuel arving eller legatar.

2.2.2. Lovforslaget

Der har været kritik af, at reglerne om overdragelse med succession til en nær medarbejder ikke er tilstrækkeligt rummelige til, at medarbejderen kan få tid nok til at uddanne sig før overtagelsen af en virksomhed.

Derfor foreslås det, at kravet om 3 års fuldtidsbeskæftigelse inden for de seneste 4 år lempes, så der i stedet skal være tale om 3 års beskæftigelse inden for de seneste 5 år. Desuden foreslås det, at der ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelse tælles timer svarende til 3 års fuldtidsbeskæftigelse i stedet for som efter de gældende regler, hvor der skal tælles hele dage. Endelig foreslås det, at kravet om, at en nær medarbejder skal være fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunktet, ophæves. Efter forslaget behøver medarbejderne slet ikke at være beskæftiget i virksomheden på overdragelsestidspunktet. Dette skal netop ses i forbindelse med ønsket om større rummelighed i reglerne. På overdragelsestidspunktet kan medarbejderen sagtens være under uddannelse eller for den sags skyld beskæftiget i en anden virksomhed netop som led i at kvalificere sig til at overtage en virksomhed.

Som nævnt ovenfor kan en nær medarbejder i dag succedere uden videre, så længe virksomhedsejeren

lever, men skal være arving eller legatar for at kunne succedere i virksomheden, når ejeren er død. Hvis en nær medarbejder har arbejdet målbevidst hen imod at overtage en virksomhed eller en del heraf, kan det være vanskeligt at forstå, hvorfor dette ikke skulle kunne lade sig gøre efter successionsreglerne, hvis arbejdsgiveren pludselig dør. Derfor foreslås det, at en nær medarbejder uden at være arving eller legatar skal kunne succedere fuldt ud i såvel aktier som en personligt drevet virksomhed eller en del heraf ved aktionærens eller virksomhedsejerens død.

2.3. Overdragelse til tidligere ejere med succession

2.3.1. Gældende regler

Successionskredsen, dvs. personer, der kan succedere i overdragerens skattemæssige stilling i levende live, omfatter ægtefælle, børn, børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn. Adoptiv- og stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskabsforhold. Ved død er det kun arvinger eller legatarer, der kan succedere.

Det vil sige, at den nævnte kreds af familiemedlemmer, som uden videre kan succedere i levende live, skal være arvinger eller legatarer for at kunne succedere ved en virksomhedsejers eller en aktionærs død. Det samme gælder f.eks. forældre, som tidligere har overdraget aktier eller en virksomhed eller en del heraf til deres børn. Forældre vil aldrig kunne succedere i levende live, medmindre de måtte opfylde kriterierne for at være nære medarbejdere, jf. punkt 2.2 ovenfor.

2.3.2. Lovforslaget

Efter at virksomheder er overdraget til yngre generationer, kan der umiddelbart efter overdragelserne indtræffe uforudsete hændelser som sygdom, død eller andre uheldige omstændigheder, som bevirker, at det er bedst, at virksomhederne kommer tilbage til de tidligere ejere, som typisk vil være forældre. Derfor foreslås en regel, som tager højde for sådanne situationer.

Af forenklingshensyn foreslås en generel regel, hvori der ikke stilles krav om begrundelse. Reglen foreslås udformet således, at der generelt gives adgang til tilbagesalg med succession til en tidligere ejer inden for de første to år efter en overdragelse. Det stilles dog som betingelse, at den tidligere ejer overdrog virksomheden med succession.

2.4. Bedre mulighed for generationsskifte af erhvervsmæssig del af ejendom

2.4.1. Gældende regler

Der er bl.a. den begrænsning i levende live såvel som ved død, at der kun kan succederes i ejendomsavancen vedrørende fast ejendom, hvis mere end 50 pct. af ejendommen anvendes i overdragerens eller overdragerens samlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed. Denne regel afskærer succession i den erhvervsmæssige del af blandet benyttede ejendomme, hvor halvdelen eller mindre anvendes erhvervsmæssigt.

2.4.2. Lovforslaget

På grund af 50 pct. reglen som beskrevet ovenfor kan der i mange tilfælde ikke succederes i den erhvervsmæssige del af en blandet benyttet ejendom. Det foreslås, at der altid skal kunne succederes i den erhvervsmæssige del ved overdragelse af en blandet benyttet ejendom. Efter forslaget skal der således – i levende live såvel som ved død – kunne succederes i den del af ejendommen, der efter de almindelige skatteregler anses som anvendt erhvervsmæssigt.

2.5. Bedre vilkår for efterlevende ægtefælle

2.5.1. Gældende regler

En ægtefælle kan succedere i al skattepligtig fast ejendom, som overdrages fra den anden ægtefælle, mens denne lever.

En efterlevende ægtefælle kan imidlertid ikke succedere i afdøde ægtefælles skattepligtige faste ejendom, hvis f.eks. den erhvervsmæssigt anvendte del af ejendommen udgør 50 pct. eller mindre. En efterlevende ægtefælle kan heller ikke succedere i afdøde ægtefælles skattepligtige faste ejendom, hvis f.eks. der er tale om en udlejningsejendom.

2.5.2. Lovforslaget

De gældende regler indebærer, at en person mister sin ret til succession i ægtefællens skattepligtige faste ejendom i samme øjeblik, ægtefællen dør. Dette er urimeligt.

For at sidestille en efterlevende ægtefælle med den person, hvis ægtefælle lever, foreslås begrænsningerne for en efterlevende ægtefælles succession i sin afdøde ægtefælles faste ejendom ophævet. Forslaget indebærer, at en efterlevende ægtefælle kan succedere i al fast ejendom, der er omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven.

2.6. Ægtefælles overtagelse af etableringskontoindskud

2.6.1. Gældende regler

Der er klar hjemmel til, at en efterlevende ægtefælle kan overtage sin afdøde ægtefælles etableringskontoindskud. Det er imidlertid tvivlsomt, om der er hjemmel til, at en person, hvis ægtefælle lever, kan overtage ægtefællens etableringskontoindskud.

2.6.2. Lovforslaget

En person, som har skudt midler ind på en etableringskonto, kan komme ud for uforudsete hændelser som uhelbredelig sygdom, trafikuheld eller andre omstændigheder, som gør, at personen ikke kan få gavn af de indskudte midler som selvstændigt erhvervsdrivende. I sådanne tilfælde er det nærliggende at lade ægtefællen overtage de indskudte midler.

Det foreslås derfor, at der skabes klar hjemmel til, at en person kan overtage sin ægtefælles etableringskontoindskud, mens ægtefællen lever. Efter forslaget kan en ægtefælle overdrage sine indskud på etableringskonto til den anden ægtefælle, som herefter indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til disse indskud. Efter forslaget ligestilles en person, hvis ægtefælle lever, med den person, som har mistet sin ægtefælle ved død. Af forenklingshensyn foreslås en generel regel, hvori der ikke stilles krav om, at overtagelsen af den anden ægtefælles etableringskontoindskud skal begrundes.

3. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Overordnet vil forslagene skabe bedre betingelser for succession i erhvervslivet. Det betyder typisk en udskydelse af beskatningstidspunktet og vil dermed indebære umiddelbare provenutab. Når erhvervsaktiverne senere sælges og beskattes, vil provenutabet blive modsvaret af et merprovenu, således at forslagene på langt sigt alene vurderes at indebære et rentetab.

Forslaget om at ophæve hovedaktionærkravet og sænke kravet om overdragelse på mindst 15 pct. af stemmeværdien til mindst 1 pct. af aktiekapitalen vil i en række tilfælde udskyde beskatningstidspunktet og dermed medføre et umiddelbart provenutab. Der foreligger ikke statistiske oplysninger, der kan danne grundlag for en præcis opgørelse af successionsomfanget af at ophæve hovedaktionærkravet og nedsætte kravet om 15 pct. til 1 pct. Det er skønsmæssigt anslået, at forslaget vil indebære et øget successionsomfang og derved bevirke et umiddelbart provenutab på

ca. 80 mio. kr. årligt. I dette skøn er der taget højde for, at øgede gaveafgifter på grund af fremrykning af generationsskifter i erhvervslivet vil modvirke en del af det umiddelbare provenutab på aktieavanceskatten. På langt sigt vil provenutabet som nævnt blive genindvundet, når de pågældende aktier afstås. Forslaget vil derfor på langt sigt alene indebære et rentetab som følge af udskudte skatter. Den varige virkning heraf skønnes til et provenutab på ca. 40 mio. kr. årligt.

I finansåret 2009 skønnes provenutabet til ca. 200 mio. kr., da de fremrykkede gaveafgifter vedrørende 2009 først skal indbetales i finansåret 2010, hvorefter de samlede provenutab i en årrække anslås til ca. 80 mio. kr. For indkomståret 2009 anslås provenutabet til 80 mio. kr. Provenutabet vedrører alene staten, da både aktieindkomstskat og gaveafgift er statslige.

Forslaget om at fjerne 50 pct. reglen for personligt ejet fast ejendom vil udskyde beskatningstidspunktet i en række tilfælde og dermed medføre et umiddelbart provenutab. Når ejendommene senere sælges, vil det umiddelbare provenutab derfor på et senere tidspunkt blive modsvaret af et tilsvarende merprovenu, således at forslaget på langt sigt alene indebærer et rentetab som følge af udskudte skatter. Der foreligger heller ikke statistiske oplysninger, der kan danne grundlag for en præcis opgørelse af virkningerne af dette forslag. Det er skønsmæssigt anslået, at forslaget i 2009 vil indebære et umiddelbart provenutab på ca. 15 mio. kr., som herefter årligt falder efterfølgende i takt med, at den udskudte avancebeskatning kommer til beskatning. Forslaget skønnes at indebære et varigt provenutab på ca. 5 mio. kr. årligt.

Provenutabet på indkomståret vedrører både staten og kommunerne, da skatteudskydelsen vedrører ejendomsavancebeskatningen. Af det skønnede tab på ca. 15 mio. kr. i indkomståret 2009 vurderes ca. 7 mio. kr. at vedrøre kommunerne. I finansåret 2009 skønnes provenutabet til 15 mio. kr.

Provenutabet ved de øvrige lempelser i successionsreglerne vurderes at være begrænsede isoleret set, men samlet set skønnes forslagene at medføre et umiddelbart provenutab på ca. 15 mio. kr. årligt og et varigt tab på ca. 5 mio. kr. årligt. For indkomståret 2009 vil størstedelen af provenutabet på ca. 15 mio. kr. vedrøre staten. I finansåret 2009 skønnes provenutabet også til 15 mio. kr.

Nedenfor gives en oversigt over de samlede provenuvirkninger af forslagene.

Provenuvirkninger af lovforslagets elementer

Mio. kr.	Finansårs- virkning i 2009	Indkomstårs- virkning i 2009	Varig virkning
Hovedaktionærkrav fjernes ved overdragelse i levende live, og krav om 15 pct. af stemmевærdi sænkes til 1 pct. af aktiekapital	-200	-80	-40
Bedre mulighed for generationsskifte af erhvervmæssig del af ejendom	-15	-15	-5
Samlet virkning af de øvrige elementer:	-15	-15	-5
– Mere plads til uddannelse og udvikling af nær medarbejder			
– Overdragelse til tidligere ejer med succession			
– Bedre vilkår for efterlevende ægtefælle			
– Ægtefælles overtagelse af etableringskontoindskud			
I alt	-230	-110	-50

Lovforslaget har ingen provenumæssige konsekvenser for regionerne.

4. Administrative konsekvenser for det offentlige

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre engangsomkostninger for staten på 200.000 kr. til systemtilretning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Efter lovforslaget lempes skattereglerne for generationsskifter i levende live, så reglerne bliver ligesom for generationsskifter, der finder sted efter virksomhedsejernes død. Dermed fjernes et skattemæssigt incitament til at udskyde generationsskifter i erhvervslivet til virksomhedsejernes død. Det vurderes, at det dermed i højere grad end i dag vil være erhvervmæssige hensyn, der bestemmer tidspunktet for generationsskifter end skattemæssige hensyn, så generationsskifterne finder sted på de tidspunkter, hvor det er forretningsmæssigt mest fordelagtigt for virksomhederne.

Det vurderes også, at forslagene til lempelser i reglerne for generationsskifter i levende live i sig selv vil være til økonomisk fordel for virksomheder, som overdrages til nær familie eller nære medarbejdere,

idet udvidelsen af successionsmulighederne medfører, at der i mindre grad end i dag skal trækkes midler ud af virksomhederne til betaling af skat i forbindelse med generationsskiftet.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser, og det bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Høring

Lovforslaget sendes i høring hos erhvervsorganisationer m.v. på fremsættelsesdagen.

10. Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser	Negative konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen.	Samlet set skønnes forslagene at medføre et varigt tab på ca. 50 mio. kr. årligt som følge af udskudte skatter. For indkomståret 2009 vurderes provenutabet samlet til ca. 110 mio. kr., hvoraf ca. 7 mio. kr. vedrører kommunerne. I finansåret 2009 skønnes provenutabet samlet til 230 mio. kr.
Administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen.	Engangsomkostninger på 200.000 kr. til systemtilretning.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Det vil i højere grad være erhvervs-mæssige hensyn end skattemæssige hensyn, der bestemmer tidspunktet for generationsskifter i erhvervslivet. Desuden skal der i mindre grad end i dag trækkes midler ud af virksomheden til betaling af skat i forbindelse med et generationsskifte i erhvervslivet.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Efter aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 2, er det en betingelse for skattemæssig succession ved overdragelse af aktier i levende live, at der er tale om hovedaktionæraktier, jf. aktieavancebeskatningslovens § 4. Som hovedaktionæraktier anses efter denne bestemmelse aktier eller anpartar, der ejes af skattepligtige, der inden for de seneste 5 år har ejet 25 pct. eller mere af aktie- eller anpartskapitalen, eller som i den nævnte periode har rådet over mere end 50 pct. af stemmeværdien. Hertil medregnes aktier eller anpartar, der tilhører eller har tilhørt den skattepligtiges nærmeste familie.

Ved udlodning af aktier med succession ved død, jf. dødsboskattelovens § 29, stk. 3, er det ikke en betingelse, at der skal være tale om hovedaktionæraktier.

Det foreslås, at kravet om, at der skal være tale om hovedaktionæraktier i levende live, ophæves.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.

Til nr. 2

Efter aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 3, er det en betingelse for skattemæssig succession ved overdragelse af aktier, at den enkelte overdragelse udgør mindst 15 pct. af stemmeværdien. Det foreslås, at dette krav ændres til mindst 1 pct. af aktie- eller anpartskapitalen ligesom ved udlodning af aktier med succession ved død, jf. dødsboskattelovens § 29, stk. 3.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.

Til nr. 3 og 4

Der er tale om redaktionelle konsekvensændringer som følge af forslaget i nr. 1 ovenfor.

Til nr. 5

Efter aktieavancebeskatningslovens § 35 defineres en nær medarbejder, der kan succedere ved overdra-

gelse af aktier, som en medarbejder, der inden for de seneste 4 indkomstår i sammenlagt mindst 3 år har været fuldtidsbeskæftiget og tillige på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget.

Det foreslås, at en nær medarbejder defineres som en medarbejder, der inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i det selskab, der har udstedt aktierne.

Efter den foreslåede ændring af definitionen af en nær medarbejder kan denne – lige som en nær medarbejder som defineret i de gældende regler – succedere ved overdragelse af aktier i levende live. Efter forslaget kan en nær medarbejder, der ikke er arving eller legatar, imidlertid også – i modsætning til i dag – succedere ved erhvervelse af aktier fra et dødsbo. I lovforslagets § 2, nr. 6, foreslås successionsmulighederne desuden udvidet i forhold til i dag for en nær medarbejder, der er arving eller legatar. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Der henvises herudover til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.

Efter forslaget indsættes desuden en ny § 35 A i aktieavancebeskatningsloven. Efter den foreslåede bestemmelse gives der adgang til, at overdragelse af aktier med succession kan ske til en tidligere ejer inden for de første to år efter, at overdrageren har erhvervet aktierne. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede aktierne fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling.

Efter forslaget kan en tidligere ejer på de beskrevne betingelser succedere ved overdragelse af aktier i levende live. På samme betingelser gives der efter forslaget også adgang til succession for en tidligere ejer, som ikke er arving eller legatar, når denne erhverver aktier fra et dødsbo. I lovforslagets § 2, nr. 6, foreslås successionsmulighederne desuden udvidet i forhold til de gældende regler for en tidligere ejer, der er arving eller legatar. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Der henvises herudover til de almindelige bemærkninger, punkt 2.3.

Til nr. 6

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 5 ovenfor.

Til § 2

Til nr. 1

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 2 nedenfor.

Til nr. 2

Efter dødsboskattelovens § 27 behandles et dødsbos salg eller andre afståelser efter skattelovgivningens almindelige regler, dog med undtagelser.

Der foreslås indsat en undtagelse, hvorefter gevinst ved et dødsbos salg eller anden form for afståelse med succession til en nær medarbejder eller en tidligere ejer som foreslået i lovforslagets § 1, nr. 5, og § 3, nr. 8, ikke medregnes til bobeskatningsindkomsten. Gevinsten skal ikke medregnes, fordi køberen indtræder i dødsboets skattemæssige stilling. Der henvises til bemærkningerne til disse bestemmelser og til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2 og 2.3.

Til nr. 3

Efter dødsboskattelovens § 29, stk. 2, 2. og 3. pkt., kan der ikke succederes i ejendomsavancer vedrørende fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven, medmindre der er tale om en fast ejendom, hvor mere end halvdelen af ejendommen anvendes i overdragerens eller overdragerens samlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed.

Det foreslås, at undtagelsen i 2. og 3. pkt. ophæves. Dermed gives der adgang til succession i den erhvervmæssigt anvendte del af en blandet benyttet fast ejendom uanset, hvor stor en andel den erhvervmæssigt anvendte del udgør af en fast ejendom.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.

Til nr. 4

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 3 ovenfor.

Til nr. 5

Det foreslås, at dødsboskattelovens § 29, stk. 5, ændres således, at de gældende begrænsninger for en efterlevende ægtefælles succession i skattepligtig fast ejendom efter reglerne i dødsboskattelovens § 29, stk. 2, ophæves. Dermed kan en efterlevende ægtefælle succedere i al sin afdøde ægtefælles skattepligtige faste ejendom, ligesom en ægtefælle efter de gældende regler kan succedere i al skattepligtig fast ejendom, som overdrages fra den anden ægtefælle, mens denne lever, jf. kildeskattelovens §§ 26 A og B.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.5.

Til nr. 6

Efter dødsboskattelovens § 37, stk. 1, kan arveladerens efterlevende ægtefælle, barn, barnebarn, bror eller søster, brors eller søsters barn eller barnebarn suc-

cedere i den fulde værdi, hvis der udloddes værdier, der overstiger modtagerens andel i boet. Adoptiv- og stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskabsforhold.

Efter de gældende regler kan en nær medarbejder og en tidligere ejer, der er arvinger eller legatarer, kun succedere i deres andele af boet. Det foreslås, at en nær medarbejder og en tidligere ejer som defineret i lovforslagets § 1, nr. 5, og § 3, nr. 8, sidestilles med ovennævnte familiemæssige personkreds med hensyn til succession i den fulde værdi af udlodninger, der overstiger andelen af boet.

Nære medarbejdere, som ikke er arvinger eller legatarer, kan efter lovforslaget succedere ved køb af aktier eller en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo efter henholdsvis aktieavancebeskatningslovens § 35, stk. 4, som foreslået i lovforslagets § 1, nr. 5, og kildeskattelovens § 33 C, stk. 12, som foreslået i lovforslagets § 3, nr. 8. Tidligere ejere, som ikke er arvinger eller legatarer, kan efter lovforslaget succedere ved køb af aktier eller en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo efter henholdsvis aktieavancebeskatningslovens § 35 A som foreslået i lovforslagets § 1, nr. 5, og kildeskattelovens § 33 C, stk. 13, som foreslået i lovforslagets § 3, nr. 8. Der henvises til bemærkningerne til disse bestemmelser.

Der henvises herudover til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2 og 2.3.

Til § 3

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 5, hvorved der foreslås indsat en ny § 35 A i aktieavancebeskatningsloven.

Til nr. 2

I kildeskattelovens §§ 26 A og B er der fastsat regler om skattemæssig succession ved overdragelse af aktiver mellem ægtefæller i levende live.

I § 26 A foreslås indsat et nyt stk. 8, hvorefter en ægtefælle kan overdrage sine indskud på etableringskonto til den anden ægtefælle, som herefter indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til disse indskud.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.6.

Til nr. 3

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 8 nedenfor.

Til nr. 4

Efter kildeskattelovens § 33 C, stk. 1, 3. og 4. pkt., kan der ikke succederes i ejendomsavancer vedrørende fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven, medmindre der er tale om en fast ejendom, hvor mere end halvdelen af ejendommen anvendes i overdragerens eller overdragerens samlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed.

Det foreslås, at undtagelsen i 3. og 4. pkt. ophæves. Dermed gives der adgang til succession i den erhvervmæssigt anvendte del af en blandet benyttet fast ejendom uanset, hvor stor en andel den erhvervmæssigt anvendte del udgør af en fast ejendom.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.

Til nr. 5

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 4 ovenfor.

Til nr. 6

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 8 nedenfor.

Til nr. 7

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 5, hvorved der foreslås indsat en ny § 35 A i aktieavancebeskatningsloven.

Til nr. 8

I kildeskattelovens § 33 C, stk. 12, defineres en nær medarbejder, der kan succedere ved overdragelsen af en virksomhed eller en andel heraf i levende live, som en nær medarbejder, der inden for de seneste 4 indkomstår i sammenlagt mindst 3 år har været fuldtidsbeskæftiget og tillige på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget.

Det foreslås, at en nær medarbejder defineres som en medarbejder, der inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år. Desuden foreslås konsekvensændringer for en successionsberettiget tidligere medarbejder, der har været beskæftiget i virksomheden.

Efter den foreslåede ændring af definitionen af en nær medarbejder kan denne – lige som en nær medarbejder som defineret i de gældende regler – succedere ved overdragelse i levende live af en virksomhed eller en andel heraf. Efter forslaget kan en nær medarbejder, der ikke er arving eller legatar, imidlertid også – i modsætning til i dag – succedere ved erhvervelse af en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo. I

F. t. l. vedr. aktieavancebeskatningsloven m.v.

lovforslagets § 2, nr. 6, foreslås successionsmulighederne desuden udvidet i forhold til i dag for en nær medarbejder, der er arving eller legatar. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Der henvises herudover til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.

Der foreslås desuden indsat et nyt stk. 13 i kilde-skattelovens § 33 C. Efter forslaget kan en tidligere ejer indtræde i overdragerens skattemæssige stilling ved overdragelse af en virksomhed eller en andel heraf, hvis overdragelsen sker inden for de første to år efter, at overdrageren har erhvervet virksomheden eller andelen heraf. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede virksomheden eller andelen heraf fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen.

Efter forslaget kan en tidligere ejer på de beskrevne betingelser succedere ved overdragelse i levende live af en virksomhed eller en andel heraf. På samme betingelser gives der efter forslaget også adgang til succession for en tidligere ejer, som ikke er arving eller legatar, når denne erhverver en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo. I lovforslagets § 2, nr. 6, foreslås successionsmulighederne desuden udvidet i forhold til de gældende regler for en tidligere ejer, der er arving eller legatar. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Der henvises herudover til de almindelige bemærkninger, punkt 2.3.

Til nr. 9

Der er tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af forslaget i nr. 8 ovenfor og som følge af lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 4

Efter det foreslåede stk. 1 træder loven i kraft den 1. januar 2009.

Efter det foreslåede stk. 2 har lovforslagets §§ 1 og 3 virkning for overdragelser, der finder sted den 1. januar 2009 eller senere. Bestemmelsen vedrører overdragelser af aktier, jf. lovforslagets § 1, overdragelser af en virksomhed eller en andel heraf, jf. lovforslagets § 3, nr. 1 og 3-9, samt overdragelser af indskud på etableringskonti i levende live fra en ægtefælle til den anden ægtefælle, jf. lovforslagets § 3, nr. 2.

Efter det foreslåede stk. 3 har lovforslagets § 2 virkning for boer vedrørende personer, der afgår ved døden den 1. januar 2009 eller senere, og for skifte af uskiftede boer i den efterlevende ægtefælles levende live, når anmodningen om skifte indgives den 1. januar 2009 eller senere.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v. (aktieavancebeskatningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1274 af 31. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

§ 34. Ved overdragelse i levende live af aktier kan parterne i overdragelsen anvende reglerne i stk. 2-4, hvis følgende betingelser er opfyldt, jf. dog stk. 5:

- 1) ---
- 2) Der er tale om hovedaktionæraktier, jf. § 4.
- 3) Den enkelte overdragelse af aktier udgør mindst 15 pct. af stemmeværdien.
- 4) ---
- 5) ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

Stk. 5. Betingelserne i stk. 1, nr. 2-4, finder ikke anvendelse ved overdragelse af aktier som nævnt i § 17 eller § 18, stk. 1 eller 4. Betingelsen i stk. 1, nr. 4, finder ikke anvendelse ved overdragelse af aktier i et selskab m.v., som udøver næring ved køb og salg af værdipapirer eller ved finansieringsvirksomhed.

1. § 34, stk. 1, nr. 2, ophæves.
Nr. 3-5 bliver herefter nr. 2-4.

2. I § 34, stk. 1, nr. 3, som bliver nr. 2, ændres »15 pct. af stemmeværdien« til: »1 pct. af aktie- eller anpartskapitalen«.

3. I § 34, stk. 5, ændres i 1. pkt. »nr. 2-4« til: »nr. 2 og 3«, og i 2. pkt. ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

Gældende formulering

Stk. 6. Selskabets virksomhed anses for i overvejende grad at bestå i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign. som nævnt i stk. 1, nr. 4, såfremt mindst 75 pct. af selskabets indtægter, hvorved forstås den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af øvrige regnskabsførte indtægter, opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra sådan aktivitet, eller hvis handelsværdien af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer el.lign. enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 75 pct. af handelsværdien af selskabets samlede aktiver. - - -

§ 35. § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af aktier til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 4 indkomstår i sammenlagt mindst 3 år har været fuldtidsbeskæftiget og tillige på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget i det selskab m.v., der har udstedt aktierne. Overdragelse af aktier kan endvidere ske i et selskab, der er koncernforbundet, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, med det selskab, hvori medarbejderen på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget, når medarbejderen i sammenlagt mindst 3 år inden for de seneste 4 indkomstår har været fuldtidsbeskæftiget i et eller flere koncernforbundne selskaber. Ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelse efter 2. pkt. kan deltidsbeskæftigelse i to eller flere koncernforbundne selskaber sammenlægges. Det er en betingelse, at selskaberne er koncernforbundne i såvel den periode, hvor medarbejderen efter 1. pkt. skal have været fuldtidsbeskæftiget i sammenlagt 3 år i selskabet, som på det tidspunkt, hvor der sker overdragelse af aktier.

Stk. 2. Er de overdragne aktier som nævnt i stk. 1 modtaget af overdrageren som vederlag ved en fusion, spaltning, tilførsel af aktiver eller aktieombytning inden for de seneste 4 indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i det indskydende eller erhvervede selskab medregnes ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelse efter stk. 1.

Lovforslaget

4. I § 34, stk. 6, 1. pkt., ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

5. § 35 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 35. § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af aktier til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i det selskab m.v., der har udstedt aktierne. Overdragelse af aktier efter § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, kan også ske, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i et eller flere selskaber, der er koncernforbundne, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, med det selskab, der har udstedt aktierne. Ved opgørelsen af timetallet efter 2. pkt. kan antallet af timer, hvor medarbejderen har været beskæftiget i to eller flere koncernforbundne selskaber, lægges sammen. Det er en betingelse, at selskaberne er koncernforbundne i såvel den periode, hvor medarbejderen efter 1. pkt. skal have været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i selskabet, som på det tidspunkt, hvor aktierne overdrages.

Stk. 2. Hvis de overdragne aktier som nævnt i stk. 1 er modtaget af overdrageren som vederlag ved en fusion, spaltning, tilførsel af aktiver eller aktieombytning inden for de seneste 5 år, kan antallet af timer, hvor medarbejderen har været beskæftiget i det indskydende eller erhvervede selskab, medregnes ved opgørelsen af timetallet efter stk. 1.

Gældende formulering

Stk. 3. Er det selskab m.v., der har udstedt de overtagne aktier som nævnt i stk. 1, etableret ved omdannelse af en personligt ejet virksomhed inden for de seneste 4 indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i denne virksomhed medregnes ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelsen efter stk. 1.

Lovforslaget

Stk. 3. Hvis det selskab m.v., som har udstedt de overtagne aktier som nævnt i stk. 1, er etableret ved omdannelse af en personligt ejet virksomhed inden for de seneste 5 år, kan antallet af timer, hvor medarbejderen har været beskæftiget i denne virksomhed, medregnes ved opgørelsen af antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse efter stk. 1.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse ved en nær medarbejders erhvervelse af aktier fra et dødsbo.

Overdragelse til tidligere ejere med succession

§ 35 A. § 34, bortset fra stk. 1, nr. 1, finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af aktier til en tidligere ejer, når overdragelsen til den tidligere ejer sker inden for de første 2 år efter, at overdrageren har erhvervet aktierne. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede aktierne fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en tidligere ejers erhvervelse af aktier fra et dødsbo.«

§ 38. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 gælder kun for personer, der har været skattepligtige efter kildeskatte-lovens § 1 eller § 2 af aktiegevinster og for selskaber m.v., der har været skattepligtige efter selskabsskatte-lovens § 2 af aktiegevinster i en eller flere perioder på i alt mindst 7 år inden for de seneste 10 år før skattepligtsophøret eller flytningen af skattemæssigt hjemsted. Reglerne i stk. 1 gælder dog også, hvis aktierne er erhvervet fra den skattepligtiges ægtefælle og denne opfylder betingelserne i 1. pkt. Reglerne i stk. 1 gælder endvidere for aktionærer, der tidligere har været skattepligtige efter stk. 1, men hvor denne skattepligt er ophævet efter § 40. Reglerne i stk. 1 gælder ligeledes for aktionærer, der ved erhvervelse af aktier efter §§ 34 og 35 er indtrådt i overdragerens skattemæssige stilling.

Stk. 4-6. ---

6. I § 38, *stk. 3, 4. pkt.*, ændres »efter §§ 34 og 35« til: »efter §§ 34, 35 og 35 A«.

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 2**

I lov om beskatning ved dødsfald (dødsboskatloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 1580 af 20. december 2006 og senest ved § 5 i lov nr. 540 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 27. Dødsboets salg og andre afståelser behandles efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. dog stk. 2. For udlodning gælder §§ 28 og 29.

Stk. 2. - - -

Stk. 3. I tilfælde, hvor gevinst eller tab ved udlodning omfattes af stk. 1, anses de beløb, hvortil aktiverne er opført i boopgørelsen, som afståelsessum, jf. dog boafgiftslovens § 12.

§ 29. - - -

Stk. 2. Gevinst ved udlodning af fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven medregnes ved opgørelsen af bobeskatningsindkomsten, jf. § 27, stk. 1, idet § 27, stk. 2, dog finder anvendelse. 1. pkt. gælder dog ikke, hvis mere end halvdelen af ejendommen blev anvendt i afdødes eller en efterlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed. Ved opgørelsen af den erhvervsmæssige andel lægges den ejendomsværdimæssige fordeling mellem erhverv og beboelse til grund. Udlejning af anden fast ejendom end fast ejendom som nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 4 og 7, anses ikke i denne forbindelse for erhvervsvirksomhed.

Stk. 3. - - -

Stk. 4. - - -

Stk. 5. Stk. 1, 3 og 4 finder ikke anvendelse ved udlodning til en efterlevende ægtefælle.

1. I § 27, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »dog stk. 2« til: »dog stk. 2 og 3«.

2. I § 27 indsættes efter stk. 2 som stk. 3:

»*Stk. 3.* Gevinst ved dødsboets salg eller anden form for afståelse med succession til en nær medarbejder eller en tidligere ejer efter reglerne i aktieavancebeskatningslovens §§ 35 eller 35 A eller kildeskattelovens § 33 C, stk. 12, eller stk. 13, medregnes ikke ved opgørelsen af bobeskatningsindkomsten.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

3. § 29, *stk. 2, 2. og 3. pkt.*, ophæves.

4. I § 29, *stk. 2, 4. pkt.*, der bliver 2. pkt., ændres »anses ikke i denne forbindelse for erhvervsvirksomhed.« til: »anses ikke for erhvervsvirksomhed ved anvendelse af stk. 1, 2. pkt.«

5. § 29, *stk. 5*, ændres »Stk. 1, 3 og 4« til: »Stk. 1-4«.

Gældende formulering

§ 37. Udloddes der værdier, der overstiger modtagerens andel i boet, kan udlodning med succession efter § 36, stk. 1, med hensyn til den fulde værdi kun ske, hvis modtageren er arveladerens efterlevende ægtefælle, barn, barnebarn, bror eller søster, brors eller søsters barn eller barnebarn. - - -

Stk. 2. - - -

§ 2. Pligt til at svare indkomstskat til staten påhviler endvidere personer, der ikke er omfattet af § 1, og dødsboer, der behandles i udlandet, jf. Dødsboskattelovens § 1, stk. 3, for så vidt de pågældende personer eller dødsboer:

1) - 3) - - -

Lovforslaget

6. I § 37, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »brors eller søsters barn eller barnebarn«: », nær medarbejder, jf. aktieavancebeskatningslovens § 35 og kildeskattelovens § 33 C, stk. 12, eller en tidligere ejer, jf. aktieavancebeskatningslovens § 35 A og kildeskattelovens § 33 C, stk. 13«.

§ 3

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1534 af 19. december 2007, foretages følgende ændringer:

Gældende formulering

- 4) Udøver et erhverv med fast driftssted her i landet, jf. dog stk. 9. Udøvelse af erhverv om bord på et skib med hjemsted her i landet anses for udøvelse af erhverv med fast driftssted her i landet, såfremt udøvelse af det pågældende erhverv, hvis det var udført i land, ville blive anset for udøvelse af erhverv med fast driftssted her i landet. Skattepligten omfatter udøvelse af erhverv med fast driftssted her i landet eller deltagelse i en erhvervsvirksomhed med fast driftssted her. Skattepligten omfatter endvidere indkomst i form af løbende ydelser hidrørende fra en sådan virksomhed eller fra afståelsen af en sådan virksomhed, når ydelserne ikke er udbytte, afdrag på et tilgodehavende, renter eller royalties. Skattepligten omfatter desuden bortforpagtning af en sådan virksomhed. Skattepligten omfatter endvidere fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af formuegoder, der er knyttet til en sådan virksomhed. For så vidt angår aktier, omfatter skattepligten kun fortjeneste, tab og udbytte på aktier omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 17 opgjort efter reglerne for skattepligtige omfattet af § 1. Såfremt den skattepligtige bliver skattepligtig efter denne bestemmelse i forbindelse med ophør af skattepligt efter § 1 eller efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst bliver hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, kan den skattepligtige vælge fortsat at være skattepligtig af fortjeneste, tab og udbytte opgjort efter reglerne for skattepligtige omfattet af § 1 af aktier i selskaber m.v., hvis formål er at fremme aktionærernes fælles erhvervsmæssige interesser gennem deres deltagelse som aftagere, leverandører eller på anden, lignende måde som led i den skattepligtiges erhvervsmæssige virksomhed her i landet. Tilsvarende gælder, hvis den skattepligtige modtager sådanne aktier efter aktieavancebeskatningslovens § 34 eller § 35 samt dødsboskatteovens §§ 36-38. Bygge-, anlægs- eller monteringsarbejde anses for at udgøre et fast driftssted fra første dag.

5) - 29)

Stk. 2 - 9.

Lovforslaget

1. I § 2, stk. 1, nr. 4, 9. pkt., ændres »§ 34 og § 35« til: »§§ 34, 35 og 35 A«.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 26 A. ---

Stk. 1-7. ---

§ 33 C. Ved overdragelse i levende live af en virksomhed eller en andel heraf til børn, børnebørn, søskende, søskendes børn eller søskendes børnebørn kan parterne i overdragelsen anvende reglerne i stk. 2-11 og 13. Adoptivforhold eller stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskabsforhold. Stk. 2-11 og 13 gælder ikke for beskattning af ejendomsavancer vedrørende fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven, medmindre der er tale om en fast ejendom, hvor mere end halvdelen af ejendommen anvendes i overdragerens eller overdragerens samlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed. Ved opgørelsen af den erhvervmæssige andel lægges den ejendomsværdimæssige fordeling mellem erhverv og beboelse til grund. Udlejning af anden fast ejendom end fast ejendom, som benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug, jf. vurderingslovens § 33, stk. 1 eller 7, anses i denne forbindelse ikke for erhvervsvirksomhed. For så vidt angår fast ejendom omfattet af 3. pkt., kan der kun ske indtræden i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til gevinst efter afskrivningslovens kapitel 3, hvis der samtidig sker indtræden i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til gevinst efter ejendomsavancebeskatningsloven på samme ejendom. Stk. 2-11 og 13 gælder heller ikke for fortjeneste, der skal beskattes efter reglerne i kursgevinstloven, medmindre det sker efter reglerne i § 13, stk. 1, § 16 eller § 23. For aktier, anparter og andelsbeviser og lignende gælder aktieavancebeskatningslovens § 34 og § 35, uanset om de indgår i virksomheden.

2. I § 26 A indsættes som *stk. 8*:

»*Stk. 8.* En ægtefælle kan overdrage sine indskud på etableringskonto til den anden ægtefælle, som herefter indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til disse indskud.«

3. I § 33 C, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »13« til: »14«.

4. § 33 C, *stk. 1, 3. og 4. pkt.*, ophæves.

5. I § 33 C, *stk. 1, 6. pkt.*, der bliver 4. pkt., udgår »omfattet af 3. pkt.,«

6. I § 33 C, *stk. 1, 7. pkt.*, der bliver 5. pkt., ændres »13« til: »14«.

7. I § 33 C, *stk. 1, 8. pkt.*, der bliver 6. pkt., ændres »aktieavancebeskatningslovens § 34 og § 35« til: »aktieavancebeskatningslovens §§ 34, 35 og 35 A«.

Gældende formulering

Stk. 12. Reglerne i stk. 1-11 og 13 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 4 indkomstår i sammenlagt mindst 3 år har været fuldtidsbeskæftiget og tillige på overdragelsestidspunktet er fuldtidsbeskæftiget i virksomheden. Endvidere finder reglerne i stk. 1-11 og 13 tilsvarende anvendelse ved overdragelse af en andel af en virksomhed til en tidligere medarbejder, såfremt overdragelsen sker senest 5 år efter, at den tidligere medarbejder første gang erhvervede en andel af virksomheden, og såfremt den tidligere medarbejder i sammenlagt mindst 3 år inden for de 4 seneste indkomstår forud for den første erhvervelse af en andel af virksomheden var fuldtidsbeskæftiget i virksomheden.

Stk. 13. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om gennemførelse og administration af foranstående bestemmelser.

Lovforslaget

8. § 33 C, stk. 12, ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 12.* Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse til en medarbejder, når medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af en andel af en virksomhed til en tidligere medarbejder, hvis overdragelsen sker senest 5 år efter, at den tidligere medarbejder første gang erhvervede en andel af virksomheden, og hvis den tidligere medarbejder inden for de seneste 5 år forud for den første erhvervelse af en andel af virksomheden var beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en nær medarbejders erhvervelse af en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo.

Stk. 13. Stk. 1-11 og 14 finder tilsvarende anvendelse ved overdragelse af en virksomhed eller en andel heraf til en tidligere ejer, når overdragelsen til den tidligere ejer sker inden for de første 2 år efter, at overdrageren har erhvervet virksomheden eller andelen heraf. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede virksomheden eller andelen heraf fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved en tidligere medarbejders erhvervelse af en virksomhed eller en andel heraf fra et dødsbo.«

Stk. 13 bliver herefter stk. 14.

Gældende formulering

§ 33 D. Hvis en person efter § 33 C, stk. 1 og 12, eller aktieavancebeskatningslovens § 34 og § 35 indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til aktiver, der er overdraget til den pågældende som hel eller delvis gave, skal der tages hensyn hertil ved henholdsvis afgiftsberegningen og indkomstbeskatningen. I tilfælde, hvor der skal erlægges gaveafgift, skal der i tilknytning til aktiverne i gaveopgørelsen optages passivposter til udligning af eventuelle fremtidige skattetilsvare vedrørende disse aktiver. I tilfælde, hvor gaven skal indkomstbeskattes efter statsskattelovens § 4, litra c, nedsættes gavens værdi med et beløb svarende til en passivpost til udligning af eventuelle fremtidige skattetilsvare vedrørende disse aktiver.

Stk. 2-7. ---

Lovforslaget

9. I § 33 D, stk. 1, 1. pkt., ændres »stk. 1 og 12« til: »stk. 1, 12 og 13« og »§ 34 og § 35« til: »§§ 34, 35 og 35 A«.